

**Notulen van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht
gehouden op 1 februari 2016**

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht Vergadering 1 februari 2016

BESTUUR, EUROPA EN MIDDELEN

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 november 2015, dienst/sector MAO, nummer PS2016BEM01, inzake wijziging verordening interne zaken.

Daartoe besloten
PS2016BEM01

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 12 januari 2016, dienst/sector BDO, nummer PS2016BEM02, inzake herindeling Vijfheerenlanden.

Daartoe besloten
PS2016BEM02

Motie M2, ingediend door de fracties van de VVD, ChristenUnie, D66, CDA, 50Plus, SGP, PvdA en GroenLinks, inzake betrek gemeenten bij hun eigen toekomst.

De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M3, ingediend door de fracties van de SP, 50Plus, PVV en PvdD, inzake provinciaal referendum Vijfheerenlanden.

De motie is verworpen.
Daartoe besloten

MILIEU, MOBILITEIT EN ECONOMIE

Voorstel van de Gedeputeerde Staten van 15 december 2015, dienst/sector Openbaar Vervoer, nummer PS2016MME01, inzake vergoeding adviesraad Tram.

Daartoe besloten
PS2016MME01

Amendement A1, ingediend door de fracties van de PVV en ChristenUnie, inzake vergoeding Adviesraad Tram.

Het amendement is verworpen.
Daartoe besloten

RUIMTE, GROEN en WATER

Voorstel van de Gedeputeerde Staten van 15 december 2015, dienst/sector Fysieke Leefomgeving, nummer PS2016RGW01, inzake vaststelling Thematische Structuurvisie Kantoren.

Motie M4, ingediend door de fracties van D66, SP, ChristenUnie, PvdA en SGP, inzake houd rekening met de gevorderde plannen van AFAS.

De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Amendement A2, ingediend door de fractie van de PVV, inzake TSK-AFAS.

Het amendement is verworpen.
Daartoe besloten

STATEN (provinciale)

Vaststelling agenda.

Ingekomen stukken.

Mondelinge van mevrouw Hoek inzake de gevolgen van de aanbesteding van het openbaar vervoer.

Motie M1, ingediend door de fractie van 50Plus, inzake openbaar vervoer.

De motie is ingetrokken.

Daartoe besloten

Vaststellen notulen van 2 november 2015 en 7 december 2015.

Motie M5 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fracties van de PvdA en SP, nummer PS2016PS01, inzake aanpassing fractievergoeding.

De motie verworpen.

Daartoe besloten

Motie M6 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fracties van de SP en PvdD, nummer PS2016PS02, inzake maak van Nimmerdor niet immer dor.

De motie is ingetrokken.

Daartoe besloten

Stemverklaringen.

Stemming.

Presentielijst vergadering 1 februari 2016

Voorzitter:	W.I.I. van Beek, commissaris van de Koning
Griffier:	L.C.A.W. Graafhuis
VVD	mevr. drs. N. Eijsbroek, Utrecht mevr. ir. A.A. Ens, Amersfoort W.J. Joustra, Langbroek drs. A.H.L. Kocken, Utrecht dhr. R.van Reenen, IJsselstein mevr. ir. J.C.V. Vaessen, Utrecht Z. el Yassini, Utrecht mevr. dr. A.J. Vlam, Nieuwegein
D66	drs. J.G. Boerkamp, Utrecht mevr. H. Chidi, Amersfoort mevr. drs. A.J. Dekker, Odijk mevr. drs. A.W.T. Dercksen, Baarn mr. dr. M.C.J. Groothuizen, Zeist ir. N.J.P. Hoefnagels, Bunnik P.D. Overkleef, Utrecht mevr. A.M. Schneiders, Utrecht dr. I.Thonon, Utrecht
CDA	ing. D.G. Boswijk, Wilnis mr. J.M. Buiting, Utrecht mevr. D.J. Dorrestijn, Renswoude J.M.W. Jansen, Baarn mevr. T. Koelewijn, Bunschoten mevr. drs. M.W.J. Maasdam-Hoevers, Zeist
PvdA	A. Essousi LLB, Utrecht (vanaf 14.38 uur) mevr. drs. J.P. d'Hondt, Utrecht (vanaf 15.36 uur) drs. C. de Kruijf, Leusden ir. R.G.H. van Muilekom, Amersfoort
PVV	mevr. E.J. Broere, Soest R.G.J. Dercksen, Bosch en Duin ir. H. IJssennagger, Bilthoven drs. W.J. Ubaghs, Maarssen
SP	G.J. Bosman, Loenen aan de Vecht A.M. Meijer, Amersfoort mevr. M.G. Noordenbos, Maarssen mevr. A.M. Poppe, IJsselstein
GroenLinks	drs. F.H.W. Bekkers, Bilthoven mevr. A.C. Boelhouwer, Wijk bij Duurstede ir. H.P. van Essen, Utrecht mevr. drs. E. Kotkamp, Nieuwegein
ChristenUnie	mevr. N. de Haan, Amersfoort drs. C.J. van Kranenburg, Driebergen-Rijsenburg A.J. Schaddelee, Houten
PvdD	mevr. F.M. Arissen LLB, Utrecht mevr. H.J. Keller, Driebergen-Rijsenburg
SGP	G. van Leeuwen, Houten
50Plus	mevr. W.M.M. Hoek, Vreeland
Afwezig:	drs. J. Germs, Renswoude (VVD) mevr. P.J. van Viegen MSc, Utrecht (PvdA) P.A. van Leeuwen, Rhenen (SGP)

Leden van Gedeputeerde Staten:

drs. ing. P. van den Berg, Amersfoort

drs. R.W. Krol, Soest

mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort

mevr. mr. J. Verbeek-Nijhof, Huis ter Heide

Opening.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik open de vergadering. Ik meld dat de heer Germs, mevrouw Van Viegen en de heer Piet van Leeuwen afwezig zijn voor de gehele vergadering. Ik meld u dat er op uw desk een mooi boekje ligt over Adrianus. Ik bied u dat boekje graag aan als voorzitter van de afdeling Utrecht van het Prins Bernhard Cultuurfonds. De foto is gemaakt nadat het beeld al geplaatst was. De griffie heeft het uitgedeeld en zorgt voor de Staten, dus ik zal zorgen dat u er ook een krijgt. (Hilariteit)

Ik maak van de gelegenheid gebruik om u het volgende mede te delen. Ik wil graag stilstaan bij iemand die heel belangrijk voor ons is. Het gaat om, wat ik zou willen noemen, ons oliemannetje. Iemand die niet op de voorgrond treedt, maar die dat onopvallend doet. Iemand die voor staten- en commissieleden erg behulpzaam is bij het oplossen van problemen, bijvoorbeeld als het gaat om computers, iPads of allerlei telefoontoestellen. U begrijpt het zeker al: ik praat over Cor van Erp, zoals hij daar rechts zit. Hij is altijd buitengewoon behulpzaam voor ons allen. Vandaag viert hij zijn 40-jarig ambtsjubileum. (Applaus)

Naar dit moment heeft hij lang uitgezien. Namens u en natuurlijk ook namens mijzelf feliciteer ik hem heel hartelijk en vraag ik hem of hij even naar voren wil komen, zodat ik hem een paar cadeautjes kan overhandigen.

(Felicitering en overhandiging cadeaus)

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Bij mij zijn drie moties vreemd aan de orde van de dag binnengekomen. Ik doe u het volgende behandelvoorstel. De eerste motie is van de PvdA over de aanpassing van de fractievergoedingen. Ik stel u voor die motie te behandelen als agendapunt 10. Door de SP is een motie aangekondigd over het gebruik van Nimmerdor. Ik stel u voor die motie te behandelen als agendapunt 11. Door 50Plus is een motie aangekondigd over Syntus. Die motie komt qua inhoud overeen met vragen die later zijn ingediend door de CDA-fractie. Ik stel u voor om de motie en de vragen gelijktijdig te behandelen onder agendapunt 4 bij het vragenhalfuurtje. Aan het einde van de vergadering hoeft dan alleen nog maar de stemming plaats te vinden. Gaat u daarmee akkoord?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag en misschien ook een opmerking aan de andere statenleden, in dit geval bijvoorbeeld de SP. Het onderwerp Nimmerdor leent zich voor een volgende keer ook heel goed voor vragen die dan vervolgens in het vragenhalfuurtje aan de orde komen, met daaraan gekoppeld een motie. Kunnen wij dat voor de volgende keer afspreken? Wilt u dat de volgende keer meenemen in uw overwegingen?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik in alle bescheidenheid iets toevoegen aan de heer Hoefnagels? De kwestie Nimmerdor is geagendeerd omdat vanwege het tijdsbestek waarin de ontwikkelingen plaatsvinden, deze zich niet leent voor behandeling in een latere fase.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat was in geen geval mijn bedoeling. Ik doel juist op een eerder stadium, namelijk tijdens het vragenhalfuurtje, in plaats van als agendapunt 11. Ik zei het al: dat is voor een volgende keer. Wij kunnen dit soort moties prima koppelen aan vragen in het vragenhalfuurtje. Dan hoeft het geen apart agendapunt te zijn.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Even een punt van orde. Ik heb het altijd zo begrepen – mijn kennis is echter ook niet onuitputtelijk – dat in het geval van een vragenhalfuurtje wij geen moties indienen en dat er dan sprake is van een interpellatie. Vandaar de onderhavige kwestie.

De VOORZITTER: Hoewel ik de kwalificering van uw kennis deel, hebt u in dit geval gelijk. De vragen en de moties staan in die zin los van elkaar. Dat is een punt dat later nog best eens besproken kan worden aan de hand van de vraag of het verstandig is of niet.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil dit punt graag een keer bespreken, want dat vragenhalfuurtje is zo'n mooi onderwerp. Dat is een prima moment om daaraan een motie te koppelen.

De VOORZITTER: Dan gaan wij nu naar de ingekomen stukken.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Een korte mededeling. U noemde de afwezigheid van Pauline van Viegen. Dat klopt. Voor de rest zit er niemand achter mij. Diegenen kunnen pas later op de middag aanwezig zijn. De andere twee mensen zijn dus wel aanwezig of zullen in de loop van de middag aanwezig zijn.

De VOORZITTER: Fijn, dank u wel. Daarvan wordt alsnog aantekening gemaakt.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

Ingekomen stukken.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijzen van afdoening.

Vragenhalfuurtje.

De VOORZITTER: Er is een set vragen en een motie tot onze beschikking. De motie was als eerste ingediend, ver voordat de vragen werden ingediend. Ik geef daarom als eerste het woord aan mevrouw Hoek.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! 50Plus heeft inderdaad een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend, omdat het kortdag was om het onder de aandacht te brengen. Zoals u weet hebben wij twee weken geleden informatie gekregen van Syntus over hoe het allemaal gaat lopen. Dit is ook ter kennismaking gegaan naar de gemeente De Ronde Venen. Daarover gaat het in dit geval. De gemeente De Ronde Venen is nogal verontrust en heeft geschokt gereageerd. Ik spreek hierover omdat ons commissielid Ton Richter daar woont en mij en 50Plus erop heeft geattendeerd hieraan iets te doen. Wat kun je eraan doen? Je kunt in elk geval kenbaar maken dat, zoals het nu lijkt te gaan, het niet wenselijk is voor het gebied. Veel inwoners zijn gedupeerd. De concessie Openbaar Vervoer heeft verstrekkende negatieve gevolgen voor de gemeente De Ronde Venen. Door de wijze van aanbesteden heeft de provincie Utrecht enorm veel vrijheid gegeven aan de inschrijvende partijen. 50Plus heeft ten tijde van de aanbesteding al uitgebreid gewezen op de gevaren voor de bereikbaarheid van vooral kleine kernen. Voor de gemeente De Ronde Venen leidt de concessie tot een enorme vershraling van het lijnennetwerk, waardoor voor de kern Abcoude de rechtstreekse verbindingen naar de voorzieningen, zoals scholen, het AMC, het industrieterrein Mijdrecht zijn vervallen. Niet alleen ouderen, maar ook jongeren en hardwerkende mensen worden hierdoor gedupeerd. 50Plus wil dit hersteld zien.

De gemeente De Ronde Venen verwerpt de resultaten van de concessie. De gemeenteraad van De Ronde Venen heeft unaniem de resultaten van de concessie verworpen en heeft zijn college ook al de opdracht gegeven om alles in het werk te stellen om tot verbetering te komen. 50Plus steunt dit, maar wil zich niet alleen beperken tot vragen aan het college van GS en vrijblijvende inspanningsverplichtingen van het college van De Ronde Venen. 50Plus roept het college van GS op hieraan gehoor te geven en komt zelf ook met een oplossing in lijn met het aanbestedingsbeleid en al eerder aangenomen moties, zoals motie 41: in het kader van het kleine kernenbeleid, op 22 juni bij de bespreking van de kadernota aangenomen door SP, D66, CDA, GroenLinks en 50Plus. Dat is de meerderheid van Provinciale Staten. Het dictum daarvan luidt: "Zodra de concessie gegund is, in gesprek te gaan met de concessiehouder om te bezien of er voor alle (kleine) kernen en wijken vitale voorzieningen bereikbaar zijn met een vorm van openbaar vervoer, en indien dit niet volledig het geval is een voorstel te doen aan Provinciale Staten". Daarop wil ik aanvullen: om dat te herstellen.

GS geeft de mogelijkheid om binnen de aanbestedingsregels uitwerking te geven aan projecten met (buurt)bussen, indien dit de verbinding tussen de kernen en essentiële voorzieningen bevordert en vooral behoudt. Met bijgaande motie van 50Plus, die mede gebaseerd is op de inbreng in de raadsvergadering van 28 januari 2016, vorige week, door de politieke partijen Ronde Venen Belang en de VVD, geeft het college van GS handvatten om direct maatregelen te nemen om de ontstane problemen, zowel afkomstig uit voorgaande aanbestedingen als huidige, op te lossen. Openbaar vervoer is een basisvoorziening. Met de motie wordt voorzien in een oplossing voor ouderen, jongeren, scholieren en werkenden en daarmee wordt invulling gegeven aan de basisvoorziening openbaar vervoer, zoals 50Plus dat ziet. Het openbaar vervoer dient te zorgen voor verbinding van de kernen in onze provincie, zoals dat ook in het coalitieakkoord staat, en biedt aan mensen met beperkte vervoersmogelijkheden een basisvorm van mobiliteit. Mobiliteit moet voor iedereen gelden en niet alleen voor automobilisten.

Ik merk nog op dat bijvoorbeeld de lijn 126 ook niet meer het bedrijventerrein in Mijdrecht aandoet. Het bedrijventerrein is behoorlijk groot, heel erg groot, en staat zelfs op de vestigingsplaats van investeringsprojecten 2%, Soest 2%, Rhenen 2%, Breukelen 2%, De Bilt 3%, Vianen 2% en er zijn er nog meer. Natuurlijk is Utrecht de grootste met 48%. Vanmorgen hebben we dat nog gehoord tijdens de informatiebijeenkomst over de buitenlandse investeringen in de provincie Utrecht. De bedrijventerreinen in Mijdrecht vervullen ook nog eens een heel grote regionale functie en er werken minstens 5000 werknemers. Zij moeten toch bij hun werk kunnen komen, ook met het openbaar vervoer? Het kan niet zo zijn dat dit niet meer mogelijk is.

Verder wil ik het nog even hebben over lijn 130, die Abcoude niet meer aandoet. Dat kan toch niet zo zijn? Ook doet de lijn niet meer, zoals dat nu nog het geval is, het AMC aan. 50Plus vindt het toch wel een voorwaarde van het openbaar vervoer dat die mogelijkheid geboden wordt. Dat moet dan niet met zes keer overstappen en het wachten in een bushokje, 20 of 45 minuten, op de volgende aansluiting. Er moet gewoon een rechtstreekse verbinding zijn.

Motie M1 (50Plus): openbaar vervoer.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 1 februari 2016;

constaterende:

- dat de provincie de concessie OV gegund heeft aan Syntus;
- dat als gevolg van de nieuwe concessieverlening o.a. de OV-verbindingen met de kern Abcoude en het industrieterrein Mijdrecht grotendeels worden opgeheven en/of verbroken;
- dat hierdoor werkplekken, scholen, verzorgingshuizen en ziekenhuizen voor heel veel reizigers uit en naar De Ronde Venen niet meer direct bereikbaar zullen zijn;
- dat de bereikbaarheid van het bedrijventerrein in Mijdrecht vermindert, met als gevolg nadelige effecten op de aantrekkelijkheid van het gebied als vestigingsplaats en daardoor een belangrijke randvoorwaarde voor de instandhouding van werkgelegenheid onder druk komt te staan;

overwegende:

- dat de gemeenteraad van De Ronde Venen op 28 januari 2016 zich unaniem heeft uitgesproken tegen de resultaten van de concessie;
- dat de gedeputeerde binnen de concessie gelden heeft om knelpunten op te lossen, door inzet van buurtbussen, zie ook de aangenomen motie Bereikbaarheid Voorzieningen d.d. 22 juni 2014;
- dat in het coalitieakkoord "De Verbinding" het kleine kernenbeleid als een van de speerpunten staat geformuleerd;

concluderende:

dat het de voorkeur heeft oplossingen te vinden binnen de mogelijkheden die de concessie biedt;

draagt het college op:

op kosten van de provincie een structurele (buurt)busverbinding te realiseren m.b.t. het tracé I routing AMC ==> station Abcoude ==> diverse haltes in Abcoude ==> diverse haltes Vinkenkade ==> diverse haltes Baambrugse Zuwe ==> diverse haltes Vinkeveen ==> Mijdrechtse Dwarsweg ==> diverse haltes Industrieweg ==> "busstation" Mijdrecht ==> VLC Mijdrecht vice versa met een voldoende frequentie.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie M1 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer JANSEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Op maandag 11 januari heeft Syntus zijn plannen voor het busvervoer gepresenteerd aan Provinciale Staten. Hierbij zijn wijzigingen in bestaande routes opgenomen. Het college van gemeente De Ronde Venen vreest dat de wijzigingen voor een deel van zijn inwoners een forse verslechtering in de reismogelijkheden per openbaar vervoer betekenen. Naar aanleiding daarvan hebben wij de volgende vragen:

1. Is de dienstregeling voor De Ronde Venen al beschikbaar?
2. Zijn alle wijzigingen in lijn met de uitgangspunten in de aanbesteding?
3. Is het toevoegen van een nachtbus (lijn 126) voornamelijk bestemd voor uitgaanspubliek of worden hiermee diensten na 22:00 uur vervangen?
4. Waarom rijdt lijn 126 niet door de kleine kern Abcoude en doet hij ook het AMC en daarmee ook de universiteit en hogescholen (Hogeschool van Amsterdam en InHolland) niet meer aan? Denk hierbij bijvoorbeeld aan kwetsbare ouderen die moeten overstappen, met de daarbij gepaard gaande gevoelens van onbehagen, bijvoorbeeld op station Bijlmer, alsook jongeren als een eveneens kwetsbare groep. Het eerste is vooral van belang, omdat Abcoude nu niet goed meer verbonden is met de rest van de gemeente waartoe zij behoort. Is dit meegewogen?
5. Nu voor lijn 126 een halte beoogd wordt ter plaatse van de carpoolplaats bij de A2, maken wij ons zorgen over de sociale veiligheid ter plaatse. Op welke manier kan deze zorg worden weggenomen?
6. Met welke onderbouwing is besloten tot het doen van deze wijzigingen, waarbij directe verbindingen Abcoude-Wilnis-Mijdrecht vervallen? Geven vervoersgegevens hiertoe bijvoorbeeld aanleiding?
7. Wat is de aanleiding voor het besluit om lijn 130 niet meer via het bedrijventerrein Mijdrecht te laten rijden?
8. Welke verbeteringen ten opzichte van de huidige dienstregelingen zijn er opgenomen?
9. In het verleden bleek dat een busstop bij station Abcoude bij het merendeel van de reizigers leidde tot een langere reistijd. Is dit nog zo? Geldt dit zowel voor lijn 126 als lijn 120?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Eerst zal ik de vragen van het CDA beantwoorden. Daarna kom ik met een inhoudelijke reactie op de motie.

1. Is de dienstregeling voor De Ronde Venen al beschikbaar? De dienstregeling zelf is nog niet beschikbaar, omdat Syntus en de provincie Utrecht nog de laatste details doorspreken. De dienstregeling zal rond de zomer beschikbaar worden. Wel zijn de gegevens over de buslijnen en de frequenties op hoofdlijnen bekend en al beschikbaar. Daarvoor verwijs ik u graag naar de website www.syntusutrecht.nl.
2. Zijn alle wijzigingen in lijn met de uitgangspunten in de aanbesteding? Het antwoord is ja. Ik geef u ook graag mee dat wij bij de nota van uitgangspunten nog onze zorgen uiten over de vraag of alle kernen wel bereden zouden kunnen worden. Met het openbaar worden van de hoofdlijnen van de aanbesteding van Syntus, kunnen wij met een gerust hart zeggen dat alle kernen in elk geval bereden blijven. De uitgangspunten waren dat de dragende, verbindende buslijnen verder versterkt zouden moeten worden, waarbij de kleine kernen en de bereikbaarheid daarvan niet uit het oog verloren mochten worden via vervoer op maat. De wijziging om lijn 126 sneller en frequenter naar Amsterdam te laten rijden past overigens geheel naadloos in het beleid van De Ronde Venen. In haar Verkeersvisie 2030 geeft zij aan dat zij

graag een snellere verbinding naar Amsterdam wil hebben, waarbij ook gedacht wordt aan het verminderen van het aantal haltes en waarbij maatregelen moeten worden genomen voor het voor- en natransport per fiets. De verbinding en de aanbesteding van Syntus voldoen aan deze wensen.

3. Is het toevoegen van een nachtbus (lijn 126 o.a.) voornamelijk bestemd voor uitgaanspubliek of worden hiermee diensten na 22:00 uur vervangen? De nieuwe nachtbus is bestemd voor het uitgaanspubliek, maar de reguliere lijndienst blijft gewoon van kracht. De nachtbus is dus niet bedoeld om de ritten na 22.00 uur van reguliere buslijnen te vervangen. Sterker nog: de reguliere lijn zal 's avonds zelfs een uur langer blijven doorrijden dan nu het geval is.
4. Waarom rijdt lijn 126 niet door de kleine kern Abcoude en doet hij ook het AMC en daarmee ook de universiteit en hogescholen (Hogeschool van Amsterdam en InHolland) niet meer aan? Denk hierbij bijvoorbeeld aan kwetsbare ouderen die moeten overstappen, met de daarbij gepaard gaande gevoelens van onbehagen bijvoorbeeld op station Bijlmer, alsook jongeren als een eveneens kwetsbare groep. Het eerste is vooral van belang omdat Abcoude nu niet goed meer verbonden is met de rest van de gemeente waartoe zij behoort. Is dit meegewogen? Het is niet zo dat Abcoude niet meer bereikbaar is. Voor de meeste reizigers is de nieuwe busverbinding sneller en ook gemakkelijker om rechtstreeks te reizen naar Amsterdam. Het gaat om snellere lijnen, een hogere frequentie en een snellere reistijd van 10 tot 15 minuten. Het is inderdaad een nadeel dat een klein deel van de reizigers of moet overstappen of eerst naar een halte moet fietsen of lopen. Dan hebben we het over een afstand van twee kilometer die zou moeten worden overbrugd om alsnog met een rechtstreekse busverbinding naar Amsterdam te gaan vanuit Abcoude. Het overgrote deel van de gebruikers van lijn 126, waaronder veel studenten, kunnen snel vanuit de kernen Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen naar Amsterdam-Zuidoost reizen. Zij zijn erbij gebaat. Voor de kleine groep reizigers die niet kan fietsen of lopen naar de bushalte of die geen gebruik kan maken van de overstap, is er nog de achtervang van de regiotaxi die zij daarvoor kan gebruiken.
5. Nu voor lijn 126 een halte beoogd wordt ter plaatse van de carpoolplaats bij de A2 maken wij ons zorgen over de sociale veiligheid ter plaatse. Op welke manier kan deze zorg worden weggenomen? Als er zorgen zijn over sociale veiligheid, moeten die zorgen worden weggenomen. Sociale veiligheid staat en stond op een heel hoge prioriteit. Alle haltes worden nog een keer nagelopen door Syntus, samen met de betreffende gemeenten. We zullen ervoor zorgen dat deze haltes en met name de zorgen over sociale veiligheid daarin worden meegenomen.
6. Met welke onderbouwing is besloten tot het doen van deze wijzigingen, waarbij directe verbindingen Abcoude-Wilnis-Mijdrecht vervallen? Geven vervoersgegevens hiertoe bijvoorbeeld aanleiding? Dat staat in de nota van uitgangspunten, maar ook in de Vervoersvisie 2030 van de gemeente De Ronde Venen. Daarin zijn de snellere verbindingen het uitgangspunt geweest. Voor het grootste deel van de reizigers is het sneller en gemakkelijker en een verdubbeling van de frequentie, maar voor een kleine groep is er sprake van een nadeel. Dat moeten we niet uit het oog verliezen; dat is nu eenmaal zo. Zij moeten of overstappen of twee kilometer lopen.
7. Wat is de aanleiding voor het besluit om lijn 130 niet meer via het bedrijventerrein Mijdrecht te laten rijden? De wijziging is ingegeven door het opzoeken van de reizigersvraag door Syntus en door het versterken van de bindende lijnen en daardoor het genereren van de reizigersgroei. Dat was een van de uitgangspunten die wij zelf hebben meegegeven in de aanbesteding. Het is niet zo dat het bedrijventerrein, zoals de motie wellicht doet voorkomen, niet meer bereikbaar is. De westzijde van het bedrijventerrein blijft namelijk nog steeds bereikbaar, alsmede het hart van het bedrijventerrein wordt bediend. Voor de busnummers verwijs ik u graag naar de website.
8. Welke verbeteringen ten opzichte van de huidige dienstregelingen zijn er opgenomen? Lijn 126 van Mijdrecht-Wilnis-Vinkeveen naar Amsterdam-Zuidoost heeft een reistijdwinst van tien tot vijftien minuten en een verdubbeling van het aantal frequenties. Inwoners van Wilnis en Mijdrecht-Zuid krijgen met de nieuwe route van lijn 130 een directe verbinding naar Breukelen en Uithoorn. Er is een nieuwe ontsluitende ringlijn in Mijdrecht, met een hoge frequentie van vier keer per uur. Deze is aansluitend op de centrale OV-as en wordt gereden met hybride midibussen. Er zijn betere treinaansluitingen voor lijn 123 en lijn 130. Lijn 130 krijgt een aansluitgarantie op het station Breukelen. Er is afgesproken dat bij vertraging de trein wacht op de aansluitende bus. De inwoners van Wilnis kunnen met de nieuwe route van lijn 121 rechtstreeks naar Loenen en

Hilversum. De nieuwe nachtlijn, de N126 van Amsterdam naar het Leidseplein, naar De Ronde Venen en Woerden wordt ingevoerd.

9. In het verleden bleek dat een busstop bij station Abcoude bij het merendeel van de reizigers leidde tot een langere reistijd. Is dit nog zo? Geldt dit zowel voor lijn 126 als lijn 120? Dit is nog steeds het geval. Het geldt voor lijn 120 en het zal ook voor lijn 126 gelden.
Tot zover de beantwoording van de vragen.

Daarmee heb ik ook een deel van de overwegingen in de motie behandeld. Over de motie kan ik zeggen dat het een sympathieke motie is. Uiteraard hadden we graag iedereen het maximale willen geven. Dat gaat echter niet. We weten dat we geen oneindig budget hebben. Dat is de reden geweest dat we in de nota van uitgangspunten een aantal duidelijke keuzes hebben gemaakt. Als wij nu al gaan repareren, wat deze motie voorstelt en waarvan je zou kunnen zeggen dat het een substantiële wijziging van de aanbesteding is, dit juridisch heel erg gevoelig ligt. Colleges kunnen wel een verzoek indienen voor een buurtbusproject. Daarvoor is een buurtbusprotocol vastgesteld, als afgeleide van de nota van uitgangspunten. Die heeft u ook ter informatie toegezonden gekregen. Daarin wordt een aantal voorwaarden genoemd. Die voorwaarden zijn een bewezen reizigerspotentieel, er mag geen concurrentie zijn met andere OV en er moet een afstemming zijn met de buurtconcessie SRA. De lijn die in deze motie gevolgd wordt, voldoet niet aan de buurtbusprotocollen. In die zin kan ik deze motie niet aanraden.

Het is misschien goed te weten dat we wel in gesprek zijn met het college van De Ronde Venen. Aanstane woensdag vindt er een vervolgoverleg plaats. Het is echter ook goed om te weten dat gezien het juridische kader van de hele aanbesteding, het niet mogelijk is om op dit moment een substantiële wijziging in de concessie aan te brengen.

De VOORZITTER: Dat was een heel ruime beantwoording. Heeft mevrouw Hoek nog behoefte heel kort te reageren?

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet dat het college woensdag weer bij de gedeputeerde aan tafel zit. Ik vind dat er wel erg gemakkelijk overheen gelopen wordt – want er moet gelopen worden – dat degenen die dat niet gemakkelijk kunnen, moeten lopen of op een andere manier met een regiotaxi ergens moeten zien te komen. We weten natuurlijk allemaal dat je bij de regiotaxi een uur ervoor en een uur erna de tijd moet hebben. Het gaat er echter juist om dat er geen rechtstreekse aansluiting meer is naar het AMC; dat is het allerbelangrijkste. Er zijn meer dingen belangrijk, maar het AMC is echt heel belangrijk. Het is het enige ziekenhuis direct in de buurt.

U zegt dat de motie van 50Plus niet helemaal correct is, wil je toch op de een of andere manier een soort buurtbusformule voor elkaar zien te krijgen. Ik stel voor de motie daarop aan te passen. Niet nu. Ik trek de motie nu in. Ik wil dit dan graag bespreken in de commissievergadering, als er meer duidelijkheid is. Dan is er waarschijnlijk ook gelegenheid tot inspreken. Dat vindt 50Plus ook erg belangrijk. Daarna kunnen wij terugkomen met een aangepaste motie, die vervolgens ook in overleg met u kansrijker is om een andere oplossing te vinden, maar dan wel een gedegen en goede oplossing, waarin iedereen zich kan vinden.

Daarnaast merk ik nog op, zoals woensdag waarschijnlijk ook gevraagd zal worden, of u echt wilt kijken of de lijn 130 over Mijdrecht, zoals die nu loopt, niet alleen langs of er dwars doorheen loopt, maar dat er een lus gemaakt kan worden door het bedrijventerrein heen. Zoals u weet zijn er aan beide kanten veel bedrijven. Het is een heel groot bedrijventerrein met echt een heel grote regionale functie.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de motie is ingetrokken en dat het onderwerp is verplaatst naar de commissievergadering.

De heer JANSSEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn blij met de beantwoording van de vragen. Ik zou graag, tezamen met de verdere behandeling in de commissie, van de gedeputeerde horen hoe het overleg van woensdag is gegaan en op welke manier wij daaraan verder kunnen vormgeven, zodat wij uiteindelijk kunnen honoreren wat er aan zorg leeft en wij het op een manier kunnen behandelen die de helderheid geeft bij mensen dat wij de zaak serieus en betrokken blijven oppakken.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij zouden de motie van 50Plus over de OV-verbindingen Abcoude-Mijdrecht en het bedrijventerrein Mijdrecht natuurlijk hebben willen ondersteunen. Dat wij hier tot nu toe zelf niets mee gedaan hebben, komt doordat wij hierover eerst technische vragen gesteld hebben aan de betreffende ambtenaren en wij er pas na de beantwoording op zouden willen terugkomen. Dan zouden wij er ook van uitgaan dat die concessie in de commissie MME in zijn geheel aan de orde komt.

Voorts wijs ik erop dat wij in het verleden het loslaten van de directe lijnen al vaak aan de orde hebben gesteld. De gedeputeerde wijst erop dat de keuze die gemaakt is, komt door de financiën. Wij hebben andere keuzes voorgesteld. Die keuzes hebben het helaas niet gehaald. Anders hadden wij dit probleem niet gehad.

De VOORZITTER: Mag ik hiermee het vragenhalfuurtje besluiten? Dat is het geval. Wij komen in de commissievergadering nog te spreken over dit onderwerp.

Vaststellen notulen van 2 november 2015 en 7 december 2015.

De VOORZITTER: Ik heb geen amendementen ontvangen, maar dat zou alsnog kunnen gebeuren.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik las het net. Voor de PvdD was 7 december zeer gedenkwaardig, omdat er twee moties van ons zijn aangenomen. Nu zie ik echter dat een van de moties - water als ordenend principe - op naam van de PVV is gezet.

De VOORZITTER: Ik begrijp dat die wens ook aan de andere zijde wordt ondersteund? Wij zullen die correctie aanbrenge.

Als wij die correctie doorvoeren, gaat u er dan mee akkoord dat wij de notulen van 2 november en 7 december 2015 vaststellen? Dat is het geval.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van de vergadering van 2 november 2015 ongewijzigd vast en stellen de notulen van de vergadering van 7 december 2015 vast met inachtneming van de voorgestelde wijziging.

Statenvoorstel wijziging verordening interne zaken.

De VOORZITTER: Ik heb doorgekregen dat dit een sterstuk is. Is dat nog steeds zo? Dat is het geval.

Statenvoorstel herindeling Vijfheerenlanden.

De VOORZITTER: Het gaat hier om de start van een procedure ingevolge de Wet Arhi, op basis van het verzoek van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik. De met waarborg omklede procedure ingevolge de Wet Arhi gaat van start en moet worden doorlopen. Vanwege de provinciegrensoverschrijdendheid verzoekt men het instellen van een IPC (Interprovinciale commissie) uit beide provincies en de benoeming van de leden uit beide colleges van Gedeputeerde Staten. Daartoe beperkt het voorstel zich op dit moment.

Afgesproken is dat er een normaal debat gevoerd wordt. De tijden staan op uw lijst.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat nu inderdaad om het instellen van die gezamenlijke commissie van de provincies Utrecht en Zuid-Holland. Het gaat nog niet zozeer over de inhoud, hoewel het mij mooi lijkt als deze gemeente te zijner tijd bij de provincie Utrecht komt. Allereerst vanwege de naam en de persoonlijke band die ik daarmee heb. Wij hadden vroeger een bedrijf en de fabriek stond in Vianen. Als jongetje, als school uitviel, dan werd ik wel eens meegenomen en dan werd ik daar in de kantine gestald op het meubilair van mijn opa en mijn oma. En daar lag een huis-aan-huis-blad, dat heette de Vijfheerenlanden. Dat vond ik als klein jongetje natuurlijk een intrigerende titel en vroeg toen ook: waar staat dat nu voor? Toen kreeg ik de geschiedenis al verteld. Het is dus mooi dat ik daarover vandaag kan spreken.

Het lijkt mij ook om inhoudelijke redenen heel mooi als die gemeente bij de provincie Utrecht komt. Ik heb bij de algemene beschouwingen in november gesproken over de samenwerking met andere regio's. Wij zijn natuurlijk die topregio in Europa, maar wij moeten ons ook meer verbinden met de andere regio's om ons heen. Juist zo'n gemeente Vijfheerenlanden kan heel goed die verbindende schakel zijn richting Dordrecht en Rotterdam. Dat is van meerwaarde voor onze provincie.

Komend tot het voorstel dat voor ons ligt: er is al heel veel overlegd in de afgelopen jaren en er zijn verkiezingen geweest voor de gemeenteraden waarbij over dit onderwerp is gesproken. Er is een besluit geweest op 10 november 2015 en de gemeenten hebben zelf de keuze gemaakt om samen te gaan, en wel per 1 januari 2018. Dat legt op ons de taak en de druk om te zorgen dat dat proces zorgvuldig, maar ook goed en zo snel mogelijk doorlopen wordt. Ik schrok wat dat betreft een beetje van de kosten die geraamd zijn. Ik ga ervan uit dat dat de maximale kosten zijn en dat wij niet de dingen die allang zijn onderzocht in de afgelopen jaren, opnieuw gaan onderzoeken.

Er is in het voorstel aandacht gevraagd voor de samenwerking van de toekomstige gemeente met de buurgemeenten. Dat is een serieus punt. Dat vinden de drie gemeenten zelf ook al op dit moment en ik hoor van diverse kanten dat zij bezig zijn om juist onder de noemer 'grensontkennend samenwerken' te kijken of je, als je bij de ene of bij de andere provincie terecht komt, dan wel met alle burens gewoon op goede voet thematisch kunt samenwerken; dus dat je, waar je elkaar kunt vinden, dat opzoekt en dat je niet te strak langs die provinciegrenzen kijkt. Dat spreekt ons erg aan. Het is een mooi voorbeeld van bestuurlijke vernieuwing. Het is ook iets waarin de gemeenten de provincie iets kunnen leren.

Dan kom ik bij het verzoek van de burgemeesters. De burgemeester van Vianen heeft in de statencommissie namens zijn collega's het verzoek gedaan om tot die IPC toegelaten te worden. Dat is formeel niet mogelijk, maar er zijn ongetwijfeld goede manieren om de gemeenten serieus te nemen, hen te betrekken en op die manier te luisteren naar de voorkeur die zij al hebben aangegeven. Ik zou in dat opzicht de gemeenten gewoon serieus willen nemen. De gemeenten hebben hun keuze duidelijk gemaakt. Zij willen gaan samenwerken en er is binnen de gemeenteraden een meerderheid die graag bij Utrecht wil. Dat streelt ons natuurlijk, ook gezien hetgeen ik hiervoor heb gezegd. Laten wij daar serieus naar luisteren.

Mede namens de ChristenUnie, D66, CDA, 50Plus, SGP, PvdA en GroenLinks dien ik een motie in. Ik heb zomaar het vermoeden dat deze motie het wellicht gaat halen.

Motie M2 (VVD, ChristenUnie, D66, CDA, 50Plus, SGP, PvdA, GroenLinks): betrek gemeenten bij hun eigen toekomst.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 1 februari 2016, ter behandeling van het Statenvoorstel PS2016BEM02, tot het instellen van een interprovinciale commissie ter voorbereiding van het herindelingsadvies voor de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden;

constaterende:

- dat de colleges van Leerdam, Vianen en Zederik een verzoek hebben gedaan tot het gezamenlijk starten van een herindelingsprocedure met als beoogd resultaat de vorming van een nieuwe gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2018;
- dat door beide Provinciale Staten gezamenlijk een herindelingsadvies moet worden opgesteld dat wordt voorbereid door een interprovinciale commissie (IPC), samengesteld uit gedeputeerden van beide provincies;
- dat het statenvoorstel met de bijlagen blijkt geeft van een zorgvuldige herindelingsprocedure waarover met Zuid-Holland overeenstemming is;
- dat de burgemeester van Vianen bij zijn inspraakreactie tijdens de commissie BEM van 18 januari vroeg om toetreding tot het IPC en het daarmee tot een IPGC te maken;

overwegende:

- dat de provincies een gedeelde bestuurlijke verantwoordelijkheid hebben voor het recht doen aan de belangen van de drie gemeenten en de regio's waarin zij liggen;
- dat de betrokkenheid van de gemeenten in het proces van groot belang is, ook met het oog op hun ambitie om ook na de herindeling 'grensontkennend' samen te werken met hun omgeving;

- *dat voor een goed herindelingsadvies over de fusie en de provincies waarin deze komt te liggen, het belangrijk is dat er voldoende inzicht is in de effecten van de fusie voor de regio's waarin zij liggen en de samenwerkingsverbanden waar zij lid van zijn en hoe hiermee kan worden omgegaan;*
- *dat de drie burgemeesters als voorzitter van zowel gemeenteraad als B&W bij uitstek de vertegenwoordigers zijn van de drie betrokken gemeenten en op de hoogte zijn van wat er lokaal en in hun regio's leeft en wat praktische oplossingen kunnen zijn;*
- *dat de IPC plaatsvervangend optreedt voor de colleges van Gedeputeerde Staten en het daarmee voor de burgemeesters niet mogelijk is om als lid toe te treden tot de IPC;*

verzoeken de IPC:

rekening te houden met de voorkeuren van de gemeenten en de burgemeesters van Leerdam, Vianen en Zederik via de IPC intensief te betrekken bij de herindelingsprocedure en hierover met hen expliciete afspraken te maken;

*en verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:
dit verzoek kenbaar te maken aan de IPC.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie M2 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Trots: dat sprak uit de brief die wij afgelopen vrijdag ontvingen van de gemeenten Zederik, Vianen en Leerdam. Trots over het proces dat zij hebben doorlopen om tot het besluit tot samengaan te komen. Trots op het feit dat zij, en ik citeer: "fuseren vanuit een positie van kracht tot één sterke en krachtige gemeente Vijfheerenlanden. Drie gezonde gemeenten die vrijwillig samengaan, vanuit een gedeeld beeld op de toekomst en vanuit gedeelde belangen". En, niet te vergeten: de drie gemeenteraden hebben in overgrote meerderheid ingestemd met die samenvoeging. De gemeenten hebben gezamenlijk gevraagd om de daarvoor benodigde wettelijke procedure op te starten. Geen enkel bewaar daartegen. D66 steunt zo'n verzoek van onderaf zonder twijfel.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de heer Hoefnagels graag een korte vraag stellen. Ik ben heel blij dat hij zo trots is op het nieuwe dorp dat ingericht gaat worden. Ik wil graag horen of hij heel trots is op het dorp dat er komen gaat.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik had die vraag van iemand anders verwacht, maar ik realiseerde mij dat deze vraag zou komen. Ja, ik begrijp dat. Het is overigens geen dorp dat er gaat komen. Het zijn meerdere dorpen en het is één gemeente: een metropool van dorpen. Nee, ik begrijp wat mevrouw Maasdam zegt. Ik realiseer mij dat. Maar toch: daar zijn wij trots op.

Voor deze samenvoeging is een provinciale grenscorrectie nodig. Ondanks een nipte meerderheid in de gemeenteraad van Zederik voor Zuid Holland, hebben de gezamenlijke B&W's de provincies gevraagd om ingedeeld te worden bij de provincie Utrecht. Voor D66 staat voorop dat de wens van de gemeenten van buitengewoon groot belang is bij die provinciekeuze, ook als dat Zuid-Holland was geweest.

De provincies gaan nu samen het traject door, waarvoor nu een IPC, een interprovinciale commissie, wordt opgericht. Als beide provincies dezelfde werkwijze zouden volgen, zou het eindresultaat snel duidelijk zijn.

Tot nog toe handelt de provincie Utrecht vanuit 'Verbinding' met de drie gemeenten, ook richting de gemeente Zederik, waarvan de raad de wens heeft geuit bij Zuid-Holland ingedeeld te worden. Vanuit die provincie wordt echter veel druk uitgeoefend op zowel de gemeenten als de bestuurlijke omgeving, bijvoorbeeld door – onterecht - angst aan te praten over gigantische claims bij uittreding uit gemeenschappelijke regelingen. Dit heeft de gemeenten genoopt ons opnieuw een brief te sturen om hun zor-

gen over het vervolgproces te uiten. Die brief kwam inderdaad afgelopen vrijdag. In antwoord op de daarin gestelde vraag: ja, D66 is het met de gemeenten eens dat, in het kader van het begrip 'evenwichtige regionale verhoudingen', alleen onderzocht moet worden of de toekomstige schaal van de gemeente Vijfheerenlanden een belemmering kan zijn voor de samenwerking tussen de gemeenten binnen de regio Alblasterwaard en Vijfheerenlanden en daarbuiten. En daarbuiten, want het land is groter dan één regio. Zijn Gedeputeerde Staten het ook eens met die zienswijze die in die brief staat?

En ja, D66 is het met de gemeenten eens dat grensontkennend samenwerken een prima werkwijze is om in de huidige tijd om te gaan met de vragen van de samenleving.

De trots die de drie gemeenten voelen voor de wijze waarop zij die samenwerking zoeken, is terecht. Die samenwerking zou worden beloofd door de burgemeesters een rol te geven in het IPC. D66 heeft daarom de motie van de VVD medeondertekend.

De druk die door meerdere partijen op dit proces wordt gelegd door angst in te boezemen, is niet mijn werkwijze. Ik ben er trots op Statenlid van de provincie Utrecht te zijn. D66 zal instemmen met het voorliggend voorstel.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De colleges van de gemeenten Vianen, Zederik en Leerdam hebben zich tot de provincie gewend om nader vorm te geven aan de door hen gewenste fusie tot een nieuwe gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2018. Het is een provinciegrensoverschrijdende fusie, waarvoor een interprovinciale herindelingsprocedure nodig is. Daarom ligt nu het besluit voor om een IPC op te richten die tot een herindelingsadvies komt, alvorens het wetgevingstraject kan starten.

De herindelingsprocedure vraagt om een beoordeling van criteria die door het ministerie van BZK (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) zijn aangegeven, waarbij de provincie Utrecht al te kennen heeft gegeven dat draagvlak daarbij voor ons het zwaarst weegt als criterium. Het CDA kan zich daarin vinden. Draagvlak is voor ons bepalend, zowel voor de fusiewens van de drie gemeenten als voor de keuze van de provincie. De colleges van de drie gemeenten hebben een voorkeur voor de provincie Utrecht uitgesproken. Dit dient voor ons dan ook zwaar te wegen. In het besluit dat nu voorligt, staat dit verwoord.

Gezien de zorgvuldigheid waarmee het traject bij de gemeenten is doorlopen, gaan wij ervan uit dat het herindelingsonderzoek dat door het IPC moet worden gedaan geen zogenaamde doorslaggevende verschillen aan het licht zal brengen. Wij roepen het IPC en onze vertegenwoordigers daarin daarbij wel op gebruik te maken van de vele onderzoeken die reeds zijn gedaan en zeer terughoudend te zijn met aanvullend onderzoek. Het tijdspad om tot een fusie per 1 januari 2018 te komen, is krap, maar realistisch gezien al het voorwerk dat al is gedaan.

Burgemeester Groeneweg van Vianen heeft bij ons in de commissie twee weken geleden aangegeven dat de gemeenten heel nauw betrokken willen zijn bij het traject van het IPC en het liefst, zoals hij zei, door het vormen van een IPGC, een Interprovinciale en Gemeentelijke Commissie. Het CDA heeft alle begrip voor deze wens. Het is immers een proces dat de drie gemeenten tot nu toe gezamenlijk hebben doorlopen en nu, omdat het een bovenprovinciale fusie is, uit handen moeten geven. Een IPGC is formeel niet mogelijk, maar er staat ons niets in de weg om de burgemeesters nauw te betrekken bij het traject dat het IPC gaat doorlopen. Dit kan een eerste invulling zijn van wat zij zelf zo mooi benoemen als grensontkennend samenwerken dat de nieuwe gemeente nastreeft. In onze ogen sluit het ook aan op de zeer verschillende schalen en kan dan aangesloten worden op de zeer verschillende schalen waarop de vraagstukken van gemeenten opgelost dienen te worden. Dat is de reden dat wij mede-indiener zijn van de motie die de VVD zojuist heeft ingebracht.

Het CDA wil vooral de ambitie en hoop uitspreken dat per 1 januari 2018 de gemeente Vijfheerenlanden vorm heeft gekregen conform de intensieve inzet van de gemeenten Leerdam, Zederik en Vianen tot nu toe.

De heer ESSOUSI (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij spreken vandaag over het instellen van een IPC Vijfheerenlanden. De gemeenten Leerdam, Zederik en Vianen hebben zelf gevraagd om een herindeling en willen bij voorkeur de nieuwe gemeente onderbrengen bij de provincie Utrecht. De PvdA ziet het als een verantwoordelijkheid van het provinciebestuur om samen met de gemeenten te zoeken

naar het verbeteren van de bestuurskracht. Om die reden ondersteunen wij dit verzoek van onderop van deze drie gemeenten.

Voordat de provinciekeuze definitief was, hebben wij Gedeputeerde Staten nog gevraagd om bij de gemeenten een uitnodigend gebaar te maken – een goede gastheer heeft immers altijd zijn deur open. Ik kan niet met dezelfde nostalgische achtergronden praten als de heer Kocken, maar ook wij zijn ver-eerd dat de verschillende gemeenten bij de provincie Utrecht willen horen. Wij denken namelijk dat wij over en weer veel voor elkaar kunnen betekenen. De PvdA stemt dus in met de interprovinciale herindelingsprocedure en het instellen van een IPC, om uiteindelijk te komen tot een gedragen herin-delingsadvies. Wij gaan ervan uit dat de criteria van het ministerie van BZK voldoende waarborgen bieden op het gebied van interne samenhang, duurzaamheid, evenwichtige regionale verhoudingen, bestuurskracht en draagvlak.

Speciale aandacht vragen wij voor de aanwezigheid en betaalbaarheid van voldoende voorzieningen, voor nu en in de toekomst. Hierover hebben Provinciale Staten in november een brief ontvangen en wij hebben dit in de commissie aan de orde gesteld. Wij vragen een bevestiging van de gedeputeerde, dat hiervoor aandacht zal zijn in de herindelingsprocedure.

Wij willen benadrukken dat de keuze van de gemeenten leidend moet zijn. De gemeenten zijn tot nu toe leidend geweest in het streven naar het versterken van de bestuurskracht, het onderzoeken van de mogelijkheden en de uiteindelijke keuze voor een herindeling. Wij pleiten voor een hoofdrol voor de-zes gemeenten en hun belangen. Om die redenen dienen wij mede de motie in die reeds is aangekon-digd om de positie van de betrokken gemeenten te bestendigen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De PVV is niet principieel voor of tegen herin-delingen of opschalingen. Wij wegen in dergelijke gevallen vooral de beweegredenen. Ik mag u mis-schien de komische act van minister Plasterk in herinnering roepen, toen hij drie provincies wilde laten fuseren en daarbij achteraf de argumenten moest laten verzinnen door een duur adviesbureau. Toen was het oordeel snel geveld.

De fractie van de PVV begrijpt dat met de decentralisatie van beleid naar gemeenten, deze gemeenten meer armslag zoeken. Een legitiem verzoek derhalve. Gemeenschappelijke regelingen worden ook re-gelmatig opgetuigd, maar in dit geval een herindeling.

Er zitten ook keerzijden aan. Ten eerste komt het bestuur op grotere afstand van de inwoners te staan. Blijft de identiteit van je dorp of stad gewaarborgd? Maar ook de rol van de gemeenteraad komt, zeker bij gemeenschappelijke regelingen, op grotere afstand. De raden krijgen steeds minder grip op het be-leid. Dat is een gevaarlijke ontwikkeling en een uitholling van de democratie. De kloof tussen bestuur en bevolking laat zich nu al het best vergelijken met die van de Grand Canyon. Burgemeester Groe-neweg kwam dat twee weken geleden nog eens illustreren in onze commissie, want een aantal partijen legde hem de vraag voor of het niet verstandig zou zijn om door middel van een referendum de ge-meentelijke herindeling aan zijn eigen inwoners voor te leggen. Toen zagen wij echter weer een staal-tje, misschien intussen stokoude politiek. Dit onderwerp zou voor de inwoners te ingewikkeld zijn. Daar klonk een D66-echo. De bewoners zouden namelijk nooit de argumenten kunnen begrijpen over voor en tegen herindeling, zoals een niet-gekozen burgemeester dat kan. Onbegrijpelijk. Daarin is de PVV dus wel principieel: laat de inwoners zelf beslissen over hoe zij bestuurd willen worden. Infor-meer de inwoners over de voors en tegens, maar laat hen zelf beslissen over de herindeling, maar ook over de keuze bij welke provincie zij willen horen. Hoe eenvoudig kan democratie zijn?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag voor de heer Dercksen. Hij geeft aan dat het belangrijk is deze vraag ook voor te leggen aan de inwoners. Het is zo dat de gemeentera-den hierover vergaderd hebben en dat er ook bijeenkomsten zijn geweest met bewoners. Waarom wil de heer Dercksen dan alsnog een referendum?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De heer Kocken is bij die commissie geweest, toch? Volgens mij is tot op de bewoner uitgerekend hoeveel mensen er precies bij betrokken zijn ge-weest. Dat was natuurlijk een marginaal aantal. Dus als je zo'n belangrijke beslissing neemt – 'hoe wordt jouw gemeente bestuurd?' – hoe eenvoudig kan het dan zijn om die vraag gewoon aan diezelfde

inwoners, als je hen serieus wilt nemen en als je naar hen luistert natuurlijk, voor te leggen? Dat zou onze keuze zijn.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het aardige is dat de PVV nu pleit voor een referendum. Er zijn verschillende partijen vertegenwoordigd in de gemeenteraden in die gemeenten, maar de PVV is daarin niet vertegenwoordigd. Maakt dat verschil?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat maakt geen enkel verschil. Wij zijn op tal van terreinen voorstander van referenda. Het is goed om het cynisme onder de bevolking weg te nemen. Er worden op tal van politieke podia beslissingen genomen die niet gedragen worden door de bevolking. Het zou verstandig zijn die bevolking te betrekken bij de besluitvorming en ook, in dit geval, van herindelen.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De heer Dercksen spreekt als muziek in mijn oren. Mijn vraag is de volgende. Hij wil het cynisme bij de bevolking wegnemen. Mijn vraag is meer in het algemeen wat de PVV daaraan gaat bijdragen?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wat wij daaraan gaan bijdragen? Wij stellen voor op elk podium waar wij zitten om met referenda te komen, of het over de EU gaat of zoals in Zwitserland, waar men mag stemmen over hoeveel asielzoekers zij binnen willen hebben. Dat is een mooie vorm van democratie, van directe democratie, waar wij achter staan.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dus het referendum is het antwoord van de heer Dercksen op cynisme?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat kan eraan bijdragen. Zeker.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Zou ook het verminderen van een eigen cynische toon daaraan kunnen bijdragen?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat weet ik niet. Wij vertellen wat wij vinden. Wij zijn erg cynisch dat een grote meerderheid van de Nederlandse bevolking linksaf wil of rechtsaf wil, terwijl de bestuurlijke elite de andere kant op gaat en zijn eigen gang gaat. Dus, ja, als de heer Bekkers dat cynisme ook een beetje wil afbreken, dan zou hij de motie die zijn collega Meijer gaat indienen mede kunnen ondertekenen of in elk geval kunnen ondersteunen.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben niet de voorzitter, maar er staat nog iemand ....

De VOORZITTER: Mevrouw Maasdam, ik had u over het hoofd gezien.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Dercksen geeft aan "wij verwoorden wat wij vinden". Dan citeer ik hem letterlijk. Ik ben benieuwd waar hij zijn opinie vandaan haalt en hoe hij het binnen zijn partij organiseert dat hij ophaalt wat zijn leden als partij vinden.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een ingewikkelde vraag, niet om te beantwoorden, maar wel om goed te doorgronden wat mevrouw Maasdam bedoelt. Zij kent onze partij misschien als een partij zonder leden, maar met één heel belangrijk lid. Dat houdt natuurlijk niet in dat wij niet op diverse podia en in diverse gremia vertellen wat wij vinden van de partijen, van ons beleid. Ik vind het heel opvallend echter dat nu hier eindelijk iemand staat die vraagt om de inwoners een stem te geven, de interruptiemicrofoons vollopen, terwijl net toen gesproken werd over 'de gemeenteraden besloten, de burgmeesters besloten' iedereen op zijn stoel bleef zitten. Geef die stem aan de inwoners. Geef die stem aan de burgers. Zij moeten tenslotte met zo'n nieuwe gemeenteraad uit de voe-

ten. Laat hen daarover zelf oordelen. Hoe eenvoudig kan het zijn, zou ik bijna willen zeggen. Neem die mensen serieus. Luister naar die mensen.

Straks komt collega Meijer met een motie om het referendum te organiseren. Wij hebben die motie ondertekend; wij dienen de motie gezamenlijk in. Misschien kan deze motie gecombineerd worden met de eerstkomende verkiezingen – de Kamerverkiezingen: het zou mooi zijn als die er binnenkort zouden komen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Met gemeenteraden als zodanig is helemaal niks mis. Ik ben zelf ook gemeenteraadslid. Ik ben ook trots op onze provincie. Dat zeg ik even tegen mevrouw Maasdam, want dat scheelt misschien een interruptie. Feit is dat gemeenteraden een institutionele rol hebben voor intergemeentelijke aangelegenheden. Zij kunnen zeer goed als volksvertegenwoordiging beslissingen nemen over de inrichting van het sociaal domein, parkeerplaatsen, huisvesting, ruimtelijk gebied, enzovoort. Als het echter gaat om zoiets als het voortbestaan van de plaats waar je woont, dan hebben wij te maken met iets als identiteit. Het zijn vaak plaatsen die al lang, lang en heel lang bestaan en waarvan de inwoners het gevoel hebben: dit is mijn plek. En vaak, dat geldt zeker in de gemeenten waarover wij het hier hebben, is het de plek waar hun voorvaders ook zijn opgegroeid. Dan gaat het eigenlijk om 'to be or not to be'.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Meijer. Weet hij hoe lang de gemeente Zederik al bestaat?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het een geestige interruptie. Ik wil er ook alerwegen serieus mee omgaan, maar feit is dat de dorpsgemeenschappen, zoals die daar gekend worden – en daar gaat het om – zeker in de mate en de omvang als in het geval van Zederik, al lang, lang en heel lang bestaan. Ik meen zelfs dat Anton Coolen hier en daar in zijn romans daarnaar heeft verwezen. Dat zou ik echter moeten nakijken.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Zederik bestaat inderdaad al lang, maar de gemeente in haar huidige vorm bestaat nog helemaal niet zo lang. De gemeente Meerkerk bestond bijvoorbeeld wel. Die dorpen bestaan nog steeds. Die bestaan ook op het moment dat zij samen zijn in Vijfheerenlanden. Het feit dat de heer Meijer denkt dat inwoners van de gemeente zich meer bezighouden met de vraag hoe de gemeentenaam precies heet dan met de vraag hoe het beheer van het trottoir in hun straat eraan toe is, begrijp ik echt niet. Daar zijn zij veel meer mee bezig. Allemaal.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat zal ik de heer Hoefnagels graag uitleggen. De kwestie is namelijk dat je altijd moet kijken naar zoiets als schaalgrootte en behoud van eigen, lokale identiteit. Al die ontwikkelingen die de heer Hoefnagels, met zijn overigens bewonderenswaardige historische kennis, net heeft geschilderd, geven aan dat die schaalgrootte nu op een heel andere manier benaderd gaat worden: in een combinatie met Vianen, in een combinatie met Leerdam. Dat betekent dat er op het gebied van de identiteit iets verandert. Dat betekent dat er op het gebied van voorzieningen en service ten opzichte van haar inwoners iets verandert. Dat is, wat de SP betreft in elk geval, van een zodanige betekenis, dat je niet kunt zeggen dat gemeenteraden daar alle autoriteit hebben om daarover definitieve besluiten te nemen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! De schaal van die gemeenteraad is op dit moment goed, geeft de heer Meijer aan. Dat betekent toch dat die gemeenteraad, zoals hij er nu uitziet, prima in staat is om die taken te verrichten. De schaal van de provincie is in elk geval zeker niet de schaal waarop wij dat moeten vragen. De gemeenteraad is aan zet en als de gemeenteraad dit doet, dan is dat voldoende democratisch. Als de inwoners vragen om een referendum, dan is dat wat anders. Een referendum is geen speeltje van bestuurders.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp de honger van de heer Hoefnagels om alvast vooruit te lopen op datgene wat ik nog ga zeggen. Op grond daarvan kan ik echter meedelen dat het helaas zo is – ik meen wat ik zeg: helaas – dat bijna alle politieke partijen lijden onder een ernstig gebrek aan draagvlak. De heer Hoefnagels heeft ook, zoals wij allemaal hier, de statistische overzichten

gezien waaruit blijkt hoe ongelooflijk weinig mensen lid zijn van een politieke partij. Wij zien ook dat belangengroepen vaak een eenzijdig belang vertegenwoordigen in dat totale proces. De kranten staan er vol mee, eerlijk gezegd. Het gaat om nogal wat. Het gaat om de legitimiteit van onze democratische rechtsorde op dit moment. Het betekent dat zeer, zeer grote delen van de Nederlandse bevolking zich niet vertegenwoordigd voelen door de officiële politiek. Dat is helaas in alle plaatsen het geval.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind dit echt ... Ik weet niet wat ik ervan moet vinden. De heer Dercksen was zojuist aan het woord en toen ging het erover dat zijn partij één lid heeft. Wil de heer Meijer nu zeggen dat de PVV niet spreekt namens de vele honderdduizenden kiezers op die partij in dit land? Dat zijn er wel iets meer dan ik zou willen, het zijn niet de denkbeelden die ik heb, maar de heer Meijer kan mij toch niet wijsmaken dat een partij alleen maar achterban heeft op het moment dat zij leden heeft?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De heer Hoefnagels begon met de zin: "ik weet niet precies wat ik hiervan moet vinden". Mijn advies zou zijn: blijf dan nog eventjes zitten totdat dat wel het geval is.

De legitimiteit van het openbaar bestuur is in het geding. Dat betekent, zeker als wij naar de samenleving kijken: kijk naar massa's wijken met mensen in sociale huurwoningen, wij weten het gewoon. Mijn partij doet ook haar best en vecht ook voor draagvlak met de mensen in de wijken. Iedere week staan wij daar, maar wij kunnen nooit de pretentie hebben in de huidige frictie dat er sprake is van een volledige vertegenwoordiging van de samenleving. Datzelfde geldt voor belangengroepen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Waarschijnlijk kunnen wij elkaar de hand geven waar het gaat om ledenorganisaties. Vakbonden hebben inderdaad veel meer leden dan politieke partijen. Wij zouden in dit land veel meer waarde moeten toekennen aan de inbreng van vakbonden. Toch vind ik ook dat je kiezers niet helemaal aan de kant kunt schuiven, van: ja, u kiest wel, maar u bent geen lid van een partij, dus uw stem is maar een halve stem waard of zo iets. Dat hoor ik de heer Meijer een beetje zeggen. Het riekt er een beetje naar dat hij ons wegzet als een soort nepstaten of een nepraad. Ik ben echter vooral benieuwd hoeveel raadsleden de SP in dat gebied heeft en met hoeveel raadsleden de heer Meijer heeft gesproken.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een uitstekende vraag. Ik kan niet anders dan beamen, en dat doe ik met pijn in het hart, dat mijn partij weliswaar een aantal leden heeft, maar op dit moment helaas nog niet is vertegenwoordigd in die gemeenteraden zoals zij op dit moment bestaan. Dat weet de heer Schaddelee natuurlijk ook heel goed. Ik zal het zelfs nog anders zeggen: het zou in het belang van mijn partij zijn als die samenvoeging er kwam, want dan kregen wij meer zetels in dat totaal. Ik sta hier echter niet om voor mijn eigen partij te pleiten. Ik sta hier om te pleiten voor de inwoners van Vianen, Zederik en Leerdam. Dat brengt mij ertoe nadrukkelijk deze lijn aan te houden.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD is mede-ondertekenaar van de motie die de SP gaat indienen. Wij voelen ons daarom ook aangesproken bij deze discussie. Ik wil toevoegen dat de gemeente Leerdam in haar strategische verkenning heeft aangegeven dat zij zichzelf de zeer belangrijke vraag stelt: voelen de inwoners van de gemeente Leerdam zich nog door ons vertegenwoordigd? Juist omdat deze gemeente bestaat uit vele dorpskernen is dat toch wel iets waar aandacht aan besteed moet worden en waarom de gemeente Leerdam zich die vraag stelt. Dus ik ben het volledig met de heer Meijer eens wat dat betreft.

De VOORZITTER: Dat had u natuurlijk ook in uw eigen termijn kunnen zeggen. Daar zijn de termijnen voor.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Sommige zaken kunnen niet genoeg benadrukt worden.

Vanwege het zeer identiteitsbepalende karakter van wat hier aan de orde is, vanwege de schaalgrootte waarop een en ander zich aftekent, de afstand tussen gewone mensen en de bestuurders en de politiek en de burgemeesters en het illustere gezelschap dat deel gaat uitmaken van de voorbereidingen voor

die samenvoeging: zij kunnen samen met alle rapporten die er ondertussen al verschenen zijn en met de conferenties die in Giessenburg hebben plaatsgehad dat enorme gat niet overbruggen. Daarom pleit mijn fractie, met degenen die onze motie ondersteunen, voor een referendum.

Dan is de vraag: hoe ga je dat doen? De provincie kent eigenlijk niet een figuur waarin direct inpasbaar een dergelijk referendum in deze plaatsen zou kunnen worden gehouden. De Staten hebben de informatie gekregen die ik anderhalve maand geleden opgevraagd heb, waarin de bestuursafdeling duidelijk aangeeft wat er wel kan en wat er niet kan. Wat er niet kan, is het zelf organiseren van een referendum voor de aangegeven situatie, omdat wij in ons referendum alleen een burgerreferendum kennen waarvoor een x-aantal handtekening nodig is. Dat is hier op dit moment niet aan de orde, omdat een dergelijk voorstel er niet ligt. Wij kunnen ook moeilijk een referendum organiseren voor de hele provincie, waarbij de mensen in Bunschoten zich moeten uitspreken over de herindeling van Vianen, Zederik en Leerdam. De enige mogelijkheid, zoals nadrukkelijk onder de aandacht is gebracht, is dat Provinciale Staten van Zuid-Holland en van Utrecht samen besluiten tot het houden van een referendum in deze plaatsen en daartoe een ad-hoc referendumverordening vaststellen.

De VOORZITTER: Wilt u afronden?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Zeker. Dat is waarvoor ik pleit. Ik wil nog aangeven dat de motie mede-ondertekend is door mevrouw Hoek van 50Plus, mevrouw Arissen van de PvdD en de heer Dercksen van de PVV.

Motie M3 (SP, 50Plus, PVV, PvdD): provinciaal referendum Vijfheerenlanden.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op maandag 1 februari 2016;

constaterende:

dat formeel de Staten van Utrecht en van Zuid-Holland kunnen besluiten een referendum over Vijfheerenlanden te houden als zij daarvoor een (ad hoc) referendumverordening vaststellen;

overwegende:

- *dat de inwoners van Vianen, Zederik en Leerdam zich, zonder een referendum, niet kunnen uitspreken over samenvoeging;*
- *dat de identiteit van kern, dorp of gemeente voor inwoners van een zodanig grote betekenis is dat wijzigingen, zoals herindelingen, een uitspraak van alle inwoners behoeven;*
- *dat onvermijdelijke aanpassingen van het voorzieningenpeil evenzo een uitspraak van alle betrokken inwoners vragen;*
- *dat netwerken van politieke partijen, bestuurders en belangengroepen zelden of nooit de totale bevolking vertegenwoordigen;*
- *dat er derhalve niet van kan worden uitgegaan dat uitspraken van gemeenteraden met betrekking tot gemeentelijke herindelingen, zonder voorafgaand referendum, op voldoende draagvlak kunnen rekenen;*
- *dat inzake Vijfheerenlanden rapportages hierboven geconstateerde leemtes niet opvullen;*
- *dat eventueel door het organiseren van een referendum ontstaan tijdverlies niet opweegt tegen de noodzaak van een uitspraak van alle betrokken inwoners;*

spreken als hun mening uit:

- *dat er een referendum over Vijfheerenlanden gehouden moet worden;*
- *dat aan Provinciale Staten van Zuid-Holland formeel verzocht moet worden eveneens te kiezen voor het houden van een referendum over Vijfheerenlanden;*
- *dat er na een positief besluit door Provinciale Staten van Zuid-Holland inzake een referendum over Vijfheerenlanden samen met de Zuid-Hollandse Staten een (ad hoc) referendumverordening vastgesteld moet worden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie M3 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ten aanzien van de gemeentelijke herindelings tot de gemeente Vijfheerenlanden zou de fractie van GroenLinks willen benadrukken dat zij hecht aan de cultuur van de provincie Utrecht, waarin wij goed samenwerken met gemeenten heel belangrijk vinden en dat zich dat uit in luisteren naar wat gemeenten belangrijk vinden, maar ook als het nodig is dat de provincie op het geëigende niveau haar verantwoordelijkheid neemt, zoals wij hopelijk zodadelijk zullen doen bij de Thematische Structuurvisie Kantoren.

De gemeenten hebben op basis van gedane onderzoeken hun keuzes gemaakt. Kijken wij naar het beeld dat uit die drie gemeenten oprijst, dan is het duidelijk dat de keuze tendert naar de provincie Utrecht. De fractie van GroenLinks heeft zelf niet persé redenen voor de ene richting of de andere richting. Als de gemeenten dit aangeven, vinden wij dat een belangrijk signaal en zijn zij van harte welkom, zoals vanuit GroenLinks velen op deze wereld van harte welkom zijn. Wij zien dat minder in de trant van dat het belangrijk is om het in zichzelf gekeerde dorpsleven te behouden, maar eigenlijk juist om over grenzen heen te denken en mensen met elkaar in verbinding te brengen. Wat dat betreft spreekt de terminologie van de nieuwe gemeente in het kader van grensontkennend samenwerken ons zeer aan. Er moeten dus wat ons betreft heel zwaarwegende redenen zijn wil er afgeweken worden van het over het algemeen genomen duidelijke beeld naar de provincie Utrecht.

Toch is deze IPC samen met de provincie Zuid-Holland van belang. De raad van Zederik vond in meerderheid dat zij bij de provincie Zuid-Holland wilde blijven. Daarvoor zal men zijn overwegingen hebben. Het is dus belangrijk dat deze commissie goed spreekt over de verbindingen van de nieuwe gemeente met de provincie of met het gebied in de provincie waartoe zij niet gaat behoren. Overigens, ook moet besproken worden dat de verbindingen met de gebieden in de provincie waar zij wel toe gaat behoren goed georganiseerd moeten worden. Het heeft twee kanten. Daarbij zijn de overwegingen die de raadsleden van Zederik hebben belangrijk om te bespreken. Echter, nogmaals, gezien het gehele beeld zou het wel heel zwaarwegend moeten zijn wil dat niet een constructief gesprek zijn over hoe de overgang naar de provincie Utrecht gestalte kan krijgen. Wij hopen dus dat de IPC zich daarop zal richten, dus op de vraag: hoe kan die gemeente goed landen in de nieuwe provincie? Het moet niet een eindeloos durend getouwtrek worden, waarin een van beide provincies probeert de duidelijk geuite wens van de gemeenten gaat overrulen.

De wellicht tamelijk vanzelfsprekende vraag die ik aan ons college van GS zou willen stellen, is de volgende. Het is gezien onze bestuurscultuur haast een retorische vraag. Kunnen wij ervan uitgaan dat onze afvaardiging in de IPC zich in elk geval constructief zal opstellen en niet van zins is er een getouwtrek van te maken en dat zij dat vooral ten dienste van de gemeenten en de koers die wij willen varen, wil gaan ondersteunen?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Een fusie van onderop: dat is helemaal volgens het Utrechtse boekje. De rol van de twee provincies nu is om niet te sturen in dit zorgvuldig opgebouwde proces, maar te toetsen en te begeleiden. Mede vanwege het grote maatschappelijke draagvlak staat de ChristenUnie welwillend tegenover deze herindeling.

De afgelopen weken bezocht ik verschillende bijeenkomsten in dat gebied. Ik sprak daar niet alleen maar burgers, maar ook raadsleden. Wij hebben daar namelijk wel raadsleden in die drie gemeenten. De positieve energie die wij daar aantreffen, werkte aanstekelijk; 'men heeft er zin an'. Aan ons om goed met die energie om te gaan en deze niet te frustreren met onderzoeken, procedures en allerlei bemerrende zaken. Die energie, dat draagvlak van onderop, weegt voor ons heel zwaar.

Een gemeente is als bestuursorgaan niet alleen een middel om het bestuur goed te organiseren. Een gemeente is ook een doel in zichzelf. Een gemeente heeft waarde in zichzelf, als een waardenorganisatie, als verbindende entiteit tussen de burgers, bedrijven en instellingen. Het raakt aan identiteit en de wijze waarop burgers zich verbonden weten aan hun bestuur. Burgemeesters ziet de ChristenUnie als heel belangrijke hoeders van die verbindende waardenorganisatie die deze drie gemeenten nu zijn, maar ook die de nieuwe gemeente straks moet worden. Juist om die reden vinden wij het belangrijk

om de burgemeesters actief en nauw te betrekken bij dit onderdeel van het proces. Overigens is ook de provinciekeuze hierin een belangrijke schakel. Wij hopen dat de betrokkenheid van deze burgemeesters kan helpen om dit toch wat gevoelige punt tot een goed einde te brengen. Zij zijn immers gewend om het oliekannetje te hanteren. Dat is een van de redenen dat wij ons hebben aangesloten bij de motie van de VVD.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD heeft in de afgelopen commissievergadering en ook al daarvoor het nodige gezegd over de bestuurlijke herindeling van Leerdam, Vianen en Zederik. Ik ga dat niet allemaal herhalen, maar ik wil benadrukken dat het voor de PvdD zeer belangrijk is dat de wens van de inwoners gehoord wordt. Wij hebben uit de strategische verkenningen, die de drie gemeenten hebben opgesteld, vernomen dat de analyse en de uitkomsten van de enquête-rondes zeer zeker niet representatief zijn voor alle inwoners van die gemeenten. Veel van de voorgaande sprekers hebben benadrukt dat zij draagvlak zeer belangrijk vinden. Voor de PvdD geldt dat ook, maar wij vinden vooral het draagvlak onder de inwoners zeer belangrijk. Wij sluiten ons daarom van harte aan bij het betoog van de SP. Wij hebben de motie met de vraag over het organiseren van een referendum in de betrokken gemeenten, juist nu het gaat om deze zeer ingrijpende bestuurlijke herindeling, mede-ondertekend.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Een herindelingsproces hoort in beginsel een proces te zijn dat van onderop ontstaat, zonder regie van bovenaf. Dan kan het een heel mooi proces zijn. Bij dat procesmatige aspect hoort natuurlijk ook een weging van de mening van de burgers. Juist op dit thema lijkt ruis te ontstaan. Het is niet met een meetlat te bepalen wanneer de mening van de burgers voldoende is gewogen. Dat is lastig. Belangrijk daarbij is echter dat de gemeenten natuurlijk zelf gaan over hoe zij draagvlak waarderen. De gemeenteraad is daarbij het orgaan dat de burgers vertegenwoordigt; de gemeenteraad zit immers het dichtst bij de burger. De drie betreffende gemeenteraden hebben, alle argumenten wegend, op goede inhoudelijke gronden en gebaseerd op goede onderzoeken, besloten tot een gemeentelijke fusie. Dat proces respecteren en waarderen wij.

Wij zijn in beginsel niet tegen een referendum, tegen een raadplegend referendum, maar wat ons betreft zijn vooral de gemeenten aan zet. De gemeenteraden hebben hun beslissing genomen en een referendum zou mosterd na de maaltijd zijn.

Ik had toch een beetje te doen met de heer Meijer toen hij zijn verhaal hier hield. In het belang van dit onderwerp moest de heer Meijer spugen in de bron waaruit hij zelf drinkt. Dat is de representatieve democratie. Dan heb ik toch wel een beetje met hem te doen als hij in de gemeenteraad van Amersfoort zit, van: wie vertegenwoordig ik eigenlijk? Dat is eigenlijk wat hij zei. Aan de andere kant kan ik het ook wel begrijpen, want de partijen die de motie hebben ondertekend, zijn geen van alle in die raden vertegenwoordigd en als je een beetje verbinding hebt met de partijen in die gemeenten, dan weet je wat daar leeft. Dat blijkt ook wel uit de motie die wij hebben opgesteld.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Niets menselijks is mij vreemd. Uitingen van warmte en ontferming komen bij mij bijzonder goed binnen. Desalniettemin, als ik naar de argumentatie kijk en naar wat ikzelf gezegd heb, heb ik beklemtoond dat er met gemeenteraden niks mis is. Je moet de gemeenteraden daar inzetten waar het om gaat en waarvoor zij in het leven geroepen zijn. Naar ons oordeel is de beslissing om met een kern of een gemeenschap door te gaan of niet of dat een heel ander jasje te geven van een andere orde dan al die andere beslissingen waar een gemeenteraad volkomen legitiem over gaat. Ik spuug dus niet in de pot van de gemeenteraden, maar ik constateer dat er ten aanzien van deze identiteitsbepalende vraagstukken sprake is van een deficit dat door middel van een referendum kan worden overbrugd.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De heer Meijer probeert het nog enigszins te verzachten, maar ik blijf erbij. Je zou het ook kunnen bedenken over iets wat eveneens heel belangrijk is voor burgers, bijvoorbeeld het belastingniveau. Daarover hoor ik de heer Meijer niet. Wij blijven daarover van mening verschillen. Ik gaf aan dat ik met hem te doen heb. Het valt mee, als ik hem zo bekijk.

Kortom, de gemeenten hebben de regie. Om die reden hechten wij sterk aan de opvatting van de gemeenten bij de provinciekeuze. Ook hier geldt weer: laat dat van onderop ontstaan. Daarom hebben wij ook de motie mede-ondertekend, niet zijnde de motie over het referendum.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik had mij kunnen voorstellen dat de heer Van Leeuwen zich direct liet overtuigen of dat alsnog gedaan had. Dat neemt echter niet weg dat mijn enige opmerking is: een referendum maakt volgens de regels deel uit van de democratie zoals wij die kennen en is geen illegale activiteit of zoiets.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dat heb ik ook niet gezegd. Dat heeft de heer Meijer mij niet horen zeggen. Ik zeg alleen dat hij spuugt in de bron waaruit hij zelf drinkt. Dat is de representatieve democratie. Meer heb ik niet gezegd.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga in zijn algemeenheid in op het voorstel van herindeling en daar weef ik doorheen waarom wij de beide moties steunen. In het traject herindeling Vijfheerenlanden is al een aantal fases verlopen. Echter, de meest belangrijke fase is niet wat provincies of gemeenten vinden van de toekomstige herindeling, maar wat de burgers ervan vinden. Even ter herinnering. De gemeente Zederik, thans behorend bij de provincie Zuid-Holland, met ruim 13.000 inwoners, heeft op de vraag bij welke provincie zij wil behoren, geantwoord : zeven stemmen voor Zuid-Holland, acht stemmen voor Utrecht. De gemeente Vianen, thans behorend tot de provincie Utrecht, met ruim 19.000 inwoners, stemt met tien stemmen voor Utrecht en nul stemmen tegen. Dat is duidelijk. De gemeenteraad van Leerdam in Zuid-Holland, met de meeste inwoners, 20.000, stemde met dertien stemmen voor de bijvoeging in Utrecht, maar met het niet geringe aantal van zes stemmen tegen. Uit deze cijfers blijkt duidelijk dat er een grote verdeeldheid heerst, zelfs onder de gemeenteraadsleden. Dit is een duidelijk signaal. Als er grote verdeeldheid bestaat is het des te belangrijker te weten hoe de burgers, die wij als Staten vertegenwoordigen, erover denken en wat zij ervan vinden. Wij weten allemaal dat de burger in feite maar een keer per vier jaar inspraak heeft om zijn stem te laten horen. Dat is niet veel, zeker niet in onze huidige dynamische samenleving, die continu aan verandering onderhevig is en waar onvoorzienbare omstandigheden opduiken die tijdens de verkiezingen nog helemaal niet of nauwelijks te voorzien waren, zoals deze herindeling.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Hoek heeft het over de inwoners die wij vertegenwoordigen, maar het principe is juist, zoals de heer Van Leeuwen uiteengezet heeft, dat wij in dezen niet die inwoners vertegenwoordigen. Wij vertegenwoordigen in dezen onze provincie-inwoners. Die inwoners worden vertegenwoordigd door hun gemeenteraden.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ook wij vertegenwoordigen de inwoners, alleen in een hoger jargon. Wij besluiten uiteindelijk of een herindeling wel of niet door kan gaan. Als wij nee zeggen, dan hebben wij nog een lang traject te gaan als volksvertegenwoordigers.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! In aansluiting op datgene wat mevrouw Hoek zegt, en ook tegen de heer Hoefnagels: de kwestie is dat de gemeenten zelf op geen enkele manier met dat referendum aan de slag gaan. Hadden zij dat wel gedaan, dan had natuurlijk daar het primaat gelegen. Dat ligt voor de hand. Daarom is het nu aan ons om te zorgen dat de mensen zelf aan zet komen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Hoek zei zojuist, in andere bewoordingen: wij moeten toch nog beoordelen wat die gemeenten vinden. Waarom zouden wij echter nee zeggen? Dat zou toch buitengewoon regentesk zijn als gemeenten zelf willen samenwerken en samen één gemeente willen vormen, om dan als provincie op hun stoel te gaan zitten en dat nog eens te overwegen?

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb net gezegd dat de kiezer die de gemeenteraad heeft gekozen maar eens in de vier jaar kan kiezen. Dat is al een hele tijd geleden. Toen was er van een herindeling nog helemaal geen sprake. Hier en daar had men het misschien over samenwerkingsverbanden. Men had het niet over herindelen en als het hier of daar al aan de orde was, dan had

men het zeker niet over herindelen bij de ene provincie of bij de andere provincie. Dat speelde tijdens de gemeenteraadsverkiezingen nog helemaal niet. Het is heel belangrijk voor de burger om te weten bij welke provincie men uiteindelijk gaat horen. Ik kom daar zo nog op terug, omdat de ene provincie toch wel andere regels hanteert dan de andere provincie. Dat kan groot verschil maken voor bijvoorbeeld de agrariërs, bijvoorbeeld met de structuurvisie.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wat mevrouw Hoek zegt, klopt. Wat dat betreft zou de landschapsverordening best eens wat meer naar de Zuidhollandse contreien kunnen kijken. Dat ter zijde, dat is een ander dossier.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Dat speelt wel een rol of je als gemeente naar de ene of naar de andere provincie gaat bij een herindeling. Daar moeten wij juist heel goed naar kijken: wat komt overeen en wat niet?

De VOORZITTER: U bent helemaal niet aan het woord, mevrouw Hoek.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Sorry.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik moest mijn vraag nog stellen. Sorry. Als mevrouw Hoek stelt dat het in de gemeenteraadsverkiezingen geen rol heeft gespeeld, over welke gemeenten heeft zij het dan? Van de gemeenten die ik ken, hoor ik terug dat het absoluut aan de orde is geweest.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het over Zederik, over Leerdam en over Vianen. Ik heb de fractievoorzitters en de raadsleden gebeld. Ik heb veel gelijklopende signalen gekregen. Misschien heeft de heer Kocken anderen gebeld? Dat kan natuurlijk.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ja, ik heb inderdaad andere geluiden gehoord.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De opmerkingen van de heer Kocken wekken de indruk dat er sprake is van een misverstand. Hij doet namelijk net of de indieners van de motie over het referendum een mening hebben over samenvoeging of bij welke provincie men hoort. Een van de aardigheden van de motie – als de motie aangenomen wordt is de uiteindelijke uitwerking in de vorm van een referendum – is dat die mening wordt aangegeven door de burgers: de burgers gaan uiteindelijk bepalen welke keuze er gemaakt wordt. Daaraan moet natuurlijk bij de nodige representativiteit gewicht worden toegekend in het eindresultaat.

De VOORZITTER: Helder. Mevrouw Hoek, gaat u voort, in de eigen termijn.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Omdat de burgers steeds meer het gevoel hebben dat zij over essentiële zaken niet gehoord worden, roept deze zienswijze steeds meer verzet op en vergroot het de kloof tussen burger en politiek. De burger ervaart, zeker bij onvoorziene omstandigheden of ontwikkelingen waarover niets in het verkiezingsprogramma van de partijen staat, dat er niet bij voorbaat een mandaat is gegeven om namens hem hierover vergaande beslissingen te nemen. Wij hebben het hier over een zeer belangrijke zaak met vergaande gevolgen voor de burgers van deze drie gemeenten. Het maakt immers wel degelijk uit tot welke gemeente of provincie je behoort, zeker nu er zoveel beleidstaken over de schutting zijn gegooid. Ik noem de uitvoering Wmo, die voor inwoners van een gemeente cruciaal kunnen zijn. Bij de ene gemeente wordt je traplift, kosten voor huishulp en vervoerskosten geheel of gedeeltelijk vergoed, maar bij de andere gemeente niet.

Mijn spreektijd staat op nul? Ik maak deze regels af en kom in de tweede termijn op de rest terug. Ook het overgaan naar een andere provincie kan grote gevolgen hebben voor ingezetenen. Neem bijvoorbeeld de agrariërs in de buitengebieden. De regelgeving van de ene provincie staat regelmatig lijnrecht tegenover de regelgeving van de buurprovincie.

Zoals ik al zei: grote gevolgen, vooral ook voor de structuurvisie. 50Plus vindt het heel belangrijk dat ook dit heel duidelijk meegenomen wordt in de overleggen van de IPC. 50Plus vindt het ook heel belangrijk dat de burgemeesters hieraan deelnemen. Ik kan over ervaring spreken, want ik zit in een herindelingsgemeente waar de herindeling nog niet zo lang geleden heeft plaatsgevonden. Het is heel belangrijk dat uit alle lagen de vertegenwoordigers met elkaar om tafel zitten.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Een aantal fracties begon hun betoog met de uitspraak dat als deze procedure ten einde zou zijn en het zou betekenen dat de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden bij de provincie Utrecht zou horen, zij dan van harte welkom zou zijn in onze provincie en dat zij er zelfs trots op zouden zijn als die gemeente zou toetreden tot de Utrechtse gemeenten. Als portefeuillehouder Bestuur kan ik mij daar alleen maar bij aansluiten. Voor het echter zover is, hebben wij nog een interprovinciale procedure te lopen samen met de provincie Zuid-Holland. In die procedure is de afspraak dat wij aan de hand van de vijf beoordelingscriteria in het herindelingsbeleidskader van het ministerie van BZK de procedure toetsen op vijf onderwerpen. Een aantal fracties heeft die vijf onderwerpen al genoemd:

- draagvlak, heel belangrijk, zeker voor de provincie Utrecht en voor Utrechtse Staten, veel genoemd en veel toegelicht;
- de bestuurskracht;
- de duurzaamheid van de samenwerking;
- de interne samenhang van de gemeenten;
- de evenwichtige regionale verhoudingen.

Onze rol is om te toetsen of de gemeenten daaraan voldoende tegemoet gekomen zijn in deze procedure: wat hebben zij onder andere gedaan om draagvlak te verwerven?

Dan kom ik op het onderdeel draagvlak, waarbij veel fracties stilgestaan hebben, en op welke wijze dat zou moeten gebeuren. Ik wil benadrukken dat het een rol is van de gezamenlijke provincies om in die provinciale commissie te toetsen wat gemeenten hebben gedaan om draagvlak te verwerven. Zij hebben heel veel gedaan. Zij hebben enquêtes gehouden en bijeenkomsten georganiseerd. Wat zij niet hebben gedaan, is de keuze maken voor het organiseren van een referendum. Dat is een keuze die gemeenten doen in hun procedure en die voor ons in feite een gegeven en een uitgangspunt is. Wij hebben geen aanleiding om daar anders over te denken of om dat anders te beoordelen. In dat kader is het zoals de hele procedure is ingericht. Wij zijn niet van plan alles over te doen. Zo hebben de Staten kunnen lezen in een brief die recent aan hen is gestuurd door de drie gemeenten, waarin gevraagd is niet alles over te doen, maar gebruik te maken van bestaande onderzoeken. Dat zullen wij dan ook doen en wij baseren ons ook op de draagvlakverkenning die de gemeenten zelf hebben uitgevoerd en op basis waarvan zij hun besluit hebben genomen. Ook dat is hier door de Staten gememoreerd. Twee van de drie gemeenten hebben hun uitspraak gedaan voor de provincie Utrecht: 39 raadsleden voor en 12 raadsleden tegen.

Dat brengt mij op de moties over de besluitvorming rondom de instelling van de IPC. Over de motie 'referendum' zeggen wij dat wij vanuit onze toetsende rol uitgaan van de procedure die gemeenten hebben gevolgd. Wij zullen toetsen in de periode waarin wij tot een herindelingsontwerp komen of dat in voldoende mate gebeurd is. Dat zullen wij uiteraard doen door de gemeenten daarbij zo nadrukkelijk mogelijk te betrekken. Deze motie is in overweldigende meerderheid ingediend. Ik kan mij daarbij aansluiten. Opgemerkt is: zorg ervoor dat je in die procedure met de gemeenten, met de doelstelling om per 1 januari 2018 de zaken afgerond te hebben, de burgemeesters erbij betrekt als representant van de drie gemeenten. De burgemeesters zijn hier allemaal geweest de afgelopen periode om met de Staten in gesprek te gaan en zij hebben brieven gestuurd, zowel aan Gedeputeerde Staten als aan Provinciale Staten. Ik neem het advies ter harte: wij zullen ervoor zorgen dat wij in de procedure samen met de provincie Zuid-Holland de burgemeesters expliciet een positie geven. Wij gaan er met hen over in gesprek.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik had een specifieke vraag gesteld over een evenwichtige regionale verhouding. In de brief die afgelopen vrijdag door de drie gemeenten aan ons is gestuurd, staat een beschrijving ofwel een zienswijze over hoe evenwichtige regionale verhoudingen

gelezen moeten worden; die moeten gaan om de toekomstige schaal in relatie tot de overige gemeenten. Is de gedeputeerde het met die zienswijze eens of is het iets wat ook breder kan worden gezien?

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij onderschrijven het standpunt dat gemeenten hier inbrengen. Zij spreken in feite uit dat zij een zorg hebben: wordt er wel voldoende recht gedaan aan aandacht voor die regionale verhoudingen gezien de impact van deze beweging op de regio? Dat onderschrijven wij ook. Het onderzoek dat de IPC gaat doen richt zich daar specifiek op. Dat vindt men terug in de vijf toezichtcriteria. Wij zullen ervoor zorgen dat er een antwoord teruggaat naar de schrijvers van deze brief, waarin wij hen verzekeren dat er in de procedure aandacht zal zijn voor de regionale impact. Daarvoor is ook al heel veel gedaan, want dat hebben de gemeenten natuurlijk ook zelf onderzocht voordat zij uiteindelijk tot dit besluit zijn gekomen. Het is niet de bedoeling zaken over te doen, maar het is wel de bedoeling dat aspect heel zorgvuldig te bekijken.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Nog even iets in vervolg hierop. Dit ging om het specifieke onderwerp evenwichtige regionale verhoudingen en dat dit smaller gelezen moet worden dan dat de omgeving denkt dat het gelezen wordt, namelijk dat het puur hierom gaat, en ik citeer nog een keer: "of de toekomstige schaal van de gemeente Vijfheerenlanden een belemmering zal zijn voor de samenwerking tussen de gemeenten binnen die regio en daarbuiten" en dat het niet gaat om de vraag hoe het gevoelsmatig bij elkaar ligt et cetera.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoop dat ik de vraag goed interpreteer. Ik heb natuurlijk ook de brief gelezen. De heer Hoefnagels bedoelt toch de brief van Giessenlanden, Molenwaard en Gorkum?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Nee, juist niet. Ik bedoel de brief die vrijdag is gekomen van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is helder. In die brief spreken de gemeenten met name hun zorgen uit: laten wij ervoor oppassen dat niet de hele riedel aan onderzoeken opnieuw wordt gedaan, maar dat wij ons hierop focussen. Dat is precies zoals wij hierin zitten. Wij betrachten de zorgvuldigheid. Dat zijn wij ook echt aan de procedure verplicht aan onze partners in deze procedure. Wij gaan niet overdoen wat al gedaan is. Wij gaan ervan uit dat al heel veel is onderzocht door de gemeenten. Daarbij zijn geen doorslaggevende zaken aan het licht gekomen tot dusver en ook in de volgende procedure zal naar mijn verwachting blijken dat dat hetzelfde blijft.

Er zijn nog twee vragen gesteld door andere fracties. De VVD heeft een vraag gesteld over de kosten van de herindeling. Daarop wil ik nog een toelichting geven. De verwachting werd uitgesproken dat het gaat om maximale kosten. Dat kan ik de Staten verzekeren. Er is een deel van de kosten hier in de organisatie, omdat wij bijdragen aan het onderzoek. Wij zitten budgettair goed. Ik ga ervan uit dat wij dit binnen de kaders kunnen oplossen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat lijkt mij sowieso, want budgetten zijn altijd taakstellend. Ik neem aan dat het er ruimschoots binnen kan blijven, gezien de hoeveelheid onderzoeken die al gedaan is. Wat ik de gedeputeerde net heb horen zeggen: gaat dat ook in die richting?

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga ervan uit dat wij goed binnen het budget zullen blijven. Zo niet, dan worden de Staten daarover uiteraard geïnformeerd. Het heeft betrekking op de hele procedure die gevolgd wordt. De heer Kocken heeft echter gelijk: veel is al gedaan en daar zullen wij met elkaar gewoon goed naar moeten kijken. Dat gaat gebeuren.

De volgende vraag is gesteld door het CDA en heeft eigenlijk betrekking op hetzelfde onderwerp: zorg ervoor dat het onderzoek niet te veel overgedaan wordt. Ik hoop dat ik het CDA op dat punt gerustgesteld heb door de beantwoording van zojuist.

De laatste vraag was van GroenLinks. GroenLinks rekende erop dat de afvaardiging in de IPC zich constructief zal opstellen, waarbij het touwtrekken achterwege wordt gelaten. Wij zitten er constructief in. Recht doend aan de vijf toetsingscriteria, gaan wij ervan uit dat wij naar een constructief herindelingsadvies kunnen toewerken. Dat is overigens een advies dat voor gemeenten en voor inwoners van

gemeenten nog beschikbaar is om daarop een zienswijze in te dienen. Die kanttekening wilde ik hierbij nog even plaatsen.

De VOORZITTER: Dan ga ik over naar de tweede ronde.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het lijkt duidelijk, en dat is niet zo gek, dat de gedeputeerde aansluit bij datgene wat in het statenvoorstel staat en wat ongeveer aansluit bij hetgeen in de voorstellen van de heer Kocken staat. Ik wil er toch op wijzen dat hier sprake is van een politieke keus en de noodzaak tot het nemen van verantwoordelijkheid voor diegenen die nog geen stem hebben kunnen geven. Ik denk dat het belang van die politieke keus uiteindelijk per saldo zal opwegen tegen al die andere belangen, die daarvan slechts een afgeleide horen te zijn, en dat de mogelijk vertragende werking die onze motie zou hebben bij aanneming op het hele proces voor lief genomen moet worden. Eerst moet tot in de wortels de uitspraak er duidelijk liggen met een maximaal draagvlak. Dat maximale draagvlak kan uitsluitend tot stand komen met behulp van het referendum.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb net al aangegeven waarom wij het eens zijn met de motie die door een meerderheid is ingediend op initiatief van de VVD. Wij vinden het heel belangrijk dat zoveel mogelijk vertegenwoordigers in dit hele proces geïnformeerd worden en erbij kunnen zijn als het om onderhandelen betreft. Op dat onderhandelen wil ik nog even terugkomen en vooral voor de buitengebieden en de structuurvisies. Bij de een is rood-voor-rood een ander getal dan bij de ander. Ik denk dat de gemeenten zich daarvan bewust moeten zijn en dat zij dat zeker moeten inzetten, zeker waar de een het ervaart als beter en de ander het daarna ervaart als slechter en dat men ook daarin tot elkaar komt.

Wat als de centrale overheid meent dat de gemeenten of de provincies een grotere taak moeten vervullen om zo dicht bij de burger te staan? Omdat zij dicht bij de burgers staan, moet je dat ook waar maken. Daarom wil ik nog opmerken dat al eerder vanuit een van de raden de oproep is gedaan om ook de burger te laten meebeslissen in deze kwestie, ook al zijn er onderzoeken gedaan, ook al zijn er info-avonden geweest. Ik heb gehoord dat het gemiddeld getal daarbij ongeveer 150 personen was. Dat is toch iets anders dan 50.000. 50Plus verzoekt dan ook een referendum te houden onder de bevolking van de gemeenten Zederik, Vianen en Leerdam, die nu nog vallen onder twee verschillende provincies, zodat een daadwerkelijk beeld wordt gekregen van wat de burgers zelf willen. Geef de burgers een stem om te bepalen bij welke provincie zij willen worden ingedeeld. Eerst dan komt de volgende fase aan bod. Vandaar dat wij de motie van de SP mede-ondertekenen.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog even kort ingaan op de opmerking van de SP. Gezegd werd dat vertraging een argument zou kunnen zijn om niet positief te adviseren op een motie over het instellen van een referendum. Ik vind het belangrijk te benadrukken dat vertraging hierbij geen argument is geweest om niet voor een referendum te adviseren. Het gaat om de toetsing van het draagvlak. Er is geen aanleiding voor ons dit draagvlak in twijfel te trekken. Een referendum is primair een aangelegenheid voor gemeenteraden. De gemeenteraden van Leerdam, Zederik en Vianen hebben ervoor gekozen op een andere wijze hun inwoners te betrekken bij de besluitvorming.

De VOORZITTER: Ik heb een voorstel van orde. Ik wil een tussentijdse stemming inlassen over dit onderwerp in verband met een aantal mensen op de publieke tribune. Mijn voorstel zou zijn dat wij als eerste stemmen over de motie van de SP, daarna over het besluit zelf en daarna over de motie van de VVD. De reden dat ik de motie van de SP naar voren haal, is omdat deze op onderdelen in strijd is met het voorstel.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Als u dat nu acuut wilt doen, dan moet natuurlijk wel iedereen aanwezig kunnen zijn in de zaal.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat is niet persé nodig. Wij kunnen ook nu stemmen. (Hilariteit)

De VOORZITTER: Ik zal zo de vergadering voor een paar minuten schorsen. Het draagvlak is belangrijk. Ik schors voor enkele minuten.

Schorsing van 15.47 uur tot 15.49 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Is er behoefte aan het geven van een stemverklaring?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring over de motie van al die partijen die een heleboel hebben opgeschreven, maar eigenlijk weinig schrijven. Om die reden zullen wij niet voor deze motie stemmen. Het heeft geen toegevoegde waarde om een niet-gekozen burgemeester te laten aanhaken in dit proces. Wij zullen tegen die motie stemmen.

Provinciale Staten verwerpen hierna motie M3. Voor de motie hebben gestemd de fracties van SP, PvdD, 50Plus en PVV.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel herindelings Vijfheerenlanden, PS2016BEM01, met de aantekening dat de fracties van SP, PvdD en 50Plus geacht worden te hebben tegengestemd.

Provinciale Staten aanvaarden motie M2. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van PVV en PvdD.

Statenvoorstel vergoeding adviesraad Tram.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De VVD is tevreden met het statenvoorstel over het behouden van de adviesraad Tram. Het project Uithoflijn is eind volgend jaar klaar. Daarvoor willen wij continuïteit, continuïteit in de taken en verantwoordelijkheden van het voormalige BRU (Bestuur Regio Utrecht). Dus bussen moeten blijven rijden en projecten moeten blijven lopen. Daarom zijn wij voor.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Het is logisch en verdedigbaar dat personen een vergoeding krijgen als zij op basis van hun expertise gevraagd worden plaats te nemen in een commissie. Het is wat ons betreft niet verdedigbaar dat er bij deze vergoeding onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten expertises. Dat is precies wat er nu speelt. Van de gedeputeerde hebben wij de afgelopen week een overzicht gehad van de vergoedingen die verstrekt worden aan de leden van de verschillende commissies. Tevens wordt daarbij vermeld dat een vergelijking op basis van de nodige kennis en dergelijke niet goed mogelijk zou zijn. Wij gaan toch een poging doen.

Als wij een vergelijking trekken tussen de commissie Tram en de PCL (Provinciale Commissie Leefomgeving) dan mogen wij toch stellen dat de gevraagde expertise voor deze commissies een ruime verdubbeling van de vergoeding niet rechtvaardigt. Overigens, belangstellenden kunnen de berekening krijgen.

Tezamen met de ChristenUnie dienen wij een amendement in, met als strekking de vergoeding van de leden van de beide commissies in overeenstemming te brengen en aan te sluiten bij de vergoeding die de leden van de PCL krijgen.

Amendement A1 (PVV, ChristenUnie): vergoeding Adviesraad Tram

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 1 februari 2016, aan de orde hebbend het Statenvoorstel "Vergoeding adviesraad Tram";

besluiten:

de redactie van het nieuw voorgestelde artikel 28a Vaste vergoeding, van de Verordening rechtspositie gedeputeerden, staten- en commissieleden provincie Utrecht, te wijzigen en als volgt te doen luiden:

1. De voorzitter van de Adviesraad Tram ontvangt voor iedere vergadering van de adviesraad een vaste vergoeding van € 351,51 (inclusief voorbereidingstijd). Dit op basis van maximaal 8 bijeenkomsten per jaar.
2. De overige leden van de Adviesraad Tram ontvangen voor iedere vergadering van de adviesraad een vaste vergoeding van € 250,- (inclusief voorbereidingstijd). Dit op basis van maximaal 8 bijeenkomsten per jaar.
3. De artikelen 27 en 28 zijn niet van toepassing.

Toelichting.

Eenieder die gevraagd wordt om zitting te nemen in een mede door de provincie ingestelde commissie doet dit op basis van zijn of haar deskundigheid. Hierbij is het niet wenselijk dat verschillende 'deskundigheden' verschillend gewaardeerd worden. Vandaar dat aansluiting wordt gezocht bij de vaste vergoeding die leden van de Provinciale Commissie Leefomgeving voor hun werkzaamheden ontvangen.

De VOORZITTER: Het amendement A1 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld. Mevrouw Schneiders heeft nog een vraag aan u.

Mevrouw SCHNEIDERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Ubaghs over de verschillende deskundigheden die hij benoemt in het amendement. Ik vraag mij af waarom het niet wenselijk is de verschillende deskundigheden op verschillende manieren te vergoeden. Wil hij die allemaal gelijktrekken?

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! In principe wel. Je wordt gevraagd vanwege een bepaalde expertise. Daarin kan men onderscheid maken. Wij doen dat niet. Meer dan een verdubbeling van de ene expertise ten opzichte van de andere expertise achten wij echter niet wenselijk. Het is meer dan een verdubbeling.

Mevrouw SCHNEIDERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het is meer dan een verdubbeling omdat er een dubbele hoeveelheid aan tijd bij staat. Er is namelijk ook geld berekend voor het maken van adviezen en niet alleen voor het vergaderen. In het amendement dat de PVV nu voorlegt, staat dat het voornamelijk gaat om vergaderingen. In de memo die wij hebben gekregen staat dat het gaat om twintig dagdelen. Het betreft niet de gehele werkzaamheden die mensen moeten doen.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Als mevrouw Schneiders dat erbij betreft, wordt het nog erger. Bij de PCL staat een opgave "inclusief voorbereiding". Per vergadering heeft men blijkbaar twee dagdelen nodig en telefoneert men met elkaar. Als ik de rekensom maak, dan zit men op jaarbasis ongeveer twee à drie dagdelen met elkaar onderling te telefoneren. Ik vind dat prima, maar dat zal de PCL ook doen. De PCL krijgt een vergoeding inclusief voorbereiding, inclusief telefoontjes onderling, per vergadering. Dan vind ik wat dat betreft: gelijke monniken gelijke kappen.

Mevrouw SCHEIDERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Vindt de heer Ubaghs het een oplossing om het bedrag van de adviseurs op Tram te verlagen in plaats van te kijken of er misschien een andere mogelijkheid is om te kijken of mensen wel naar hun deskundigheid worden betaald?

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat vind ik meer dan logisch. Het is tenslotte belastinggeld dat hieraan gespendeerd wordt. Alle leden, zowel van de PCL als van de commissie Tram, hebben daarnaast nog andere werkzaamheden, waaruit zij een meer dan gemiddeld salaris halen. Dus wat ons betreft: geen verhoging PCL, maar een verlaging vergoeding Tram.

Mevrouw SCHNEIDERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan gaat het de heer Ubaghs dus om meer dan dit amendement? Dan heeft hij eigenlijk een grotere boodschap over adviseurs of over experts die wij betrekken bij bepaalde processen.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, ik ben geen dief van mijn eigen portemonnee. Ik ben ook adviseur. Het gaat alleen hierover.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mijn vraag is: ziet de PVV een verschil in het risicoprofiel voor PCL en de Tram-adviesraad?

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, daarin zie ik op voorhand geen verschil. Als ik kijk naar de samenstelling ...

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dank u wel.

Mevrouw SCHNEIDERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de heer Ubaghs voor de antwoorden. Mijn volgende vraag gaat over iets anders. Hoe ziet de heer Ubaghs het als de Uithoflijn met de expertise die deze adviseurs brengen, misschien een bepaalde vertraging oploopt als zij niet meer verder kunnen als hun bijdrage verlaagd wordt en er andere adviseurs in dienst genomen moeten worden die misschien nog meer kosten?

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Stel dat ik het eens zou zijn met de zorgen van mevrouw Schneiders en dat er vertraging zou optreden, dan is er waarschijnlijk iets mis met de hele planning van het project. Als een project afhankelijk is van de adviezen van een commissie over de voortgang – de aanleg van die lijn duurt al jaren - dan is er op een ander vlak iets mis.

Mevrouw SCHNEIDERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! De heer Ubaghs heeft mijn tweede vraag nog niet beantwoord.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Kan mevrouw Schneiders haar vraag nog een keer herhalen?

Mevrouw SCHNEIDERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Moeten er dan derden ingehuurd worden, die dan waarschijnlijk veel meer geld moeten krijgen, omdat de prijs marktconform misschien wel € 150 per uur kan zijn. Deze mensen krijgen nu € 125 per uur.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Als leden alleen maar bereid zijn om zitting te nemen in een commissie van overheidswege als daar een bepaalde vergoedingen tegenover staat, dan hoeven zij wat mij betreft niet in die commissie plaats te nemen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Zoals bekend, staat de SP zeer kritisch ten opzichte van adviesraden, commissies enzovoort, tenzij aangetoond kan worden dat ze echt objectief het verschil maken. Zo las ik laatst nog een ambtelijk advies: als je een moeilijk beleidsonderdeel een half jaar wilt uitstellen, dan moet je een commissie instellen, wil je er twee jaar geen last van hebben, dan is een stuurgroep een goede oplossing, wil jij er je hele regeerperiode van vier jaar niet door in de problemen komen, stel dan een task force in. Bovendien heb je als bijkomend voordeel dat je, via het 'old boys network politici', vaak mannen tussen de 50 en 60 jaar, die nog niet genoeg bijbaantjes hebben, leuk ergens tussen kunt schuiven. Maar dit terzijde.

Wij hebben de gedeputeerde gevraagd of zij zij enkele concrete voorbeelden kan geven van adviezen, waardoor het beleid echt verbeterd is. Hierop hebben wij dat nadere stuk gekregen met een werkelijk indrukwekkende opsomming van zaken, waarmee de adviesraad bezig is geweest. Ik was daar zeer van onder de indruk, tot ik probeerde te ontdekken wat nu concreet de adviezen waren en hoe het beleid daardoor verbeterd was. Dat kon ik nergens in het stuk vinden. Deze opsomming heb ik dan ook voorgelegd aan een paar mensen die bij het BRU betrokken zijn geweest. Ook zij konden mij geen concrete voorbeelden geven van adviezen van deze adviesraad. Deze raad, samengesteld uit deskundigen die onder andere als aanbeveling hebben betrokken te zijn bij de Rijn-Gouwelijn en/of de Noord-Zuidlijn. Dit zijn op zijn zachtst gezegd niet de meest succesvolle OV-projecten.

Kortom, € 12.500 of € 10.000 voor vier of vijf keer per jaar bij elkaar komen, met natuurlijk de nodige ambtelijke ondersteuning, vinden wij veel geld, ook als je de voorbereidingstijd en de werkbezoeken

meeneemt. Wij denken dat wij zelf misschien wel genoeg ambtelijke deskundigheid in huis hebben, die het BRU misschien niet had, om deze adviesraad overbodig te maken. Concrete adviezen heb ik niet gezien, dus zouden we deze raad graag willen afbouwen.

Wat betreft het amendement van de PVV: het zal geen verbazing wekken dat wij dit van harte ondersteunen. Wij zijn dan ook benieuwd hoe lang deze raad nog in functie zal blijven als dit amendement wordt aangenomen.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De Uithoflijn is wat GroenLinks betreft een prachtig project, maar ook een ingewikkeld project met aardig wat risico's, zoals de vorige spreker ook aanhaalde. Niet al dit soort tram- en metroprojecten en dergelijke komen vanzelf helemaal tot een goed einde. Daarom ziet GroenLinks zeker de waarde van deze adviesraad. De lijst met adviezen die wij hierover hebben gekregen van de gedeputeerde kon ons wel overtuigen van de waarde ervan en ook van de ervaring en de specifieke deskundigheid die in deze raad aanwezig is.

De discussie spitst zich vooral toe op de hoogte van de vergoeding. Die hoogte vinden wij zeker wel royaal.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij komen misschien nog wel te spreken over de hoogte van de vergoeding, maar het gaat mij nu vooral om de adviezen. Waarnaar de ChristenUnie op zoek is, is welke fases er allemaal nog komen, waarbij wij zulke grote risico's verwachten dat wij die adviezen nodig hebben. Heeft de heer Van Essen daar enig idee van? Wat is zijn gevoel bij alle adviezen die inmiddels al gegeven zouden zijn? Naar mijn oordeel is de rol van deze adviescommissie daarin vrij klein geweest. Er staat niks in het stuk dat aangeeft dat die rol daarin heel groot is geweest. Hoe weegt de heer Van Essen dat?

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Als wij kijken naar de adviezen van deze adviesraad, dan zijn het misschien inderdaad geen heel concrete zaken, zoals wat voor soort staal er wordt gebruikt. Het ging bijvoorbeeld over de 'governance' van een aantal zaken en over meer contractuele dingen. Dat zijn toch wel keuzes, zo schatten wij in, die nogal nauw verbonden zijn met de risico's. Ik kan niet volledig overzien wat de schade daarvan zou zijn als die adviesraad er niet zou zijn geweest. Ik denk dat wij geen van allen dat precies kunnen inschatten. Op basis van de informatie die wij van de gedeputeerde hebben gekregen, zijn wij er echter voldoende van overtuigd dat deze raad zijn waarde heeft.

Dan de hoogte van de vergoedingen. Die is wat ons betreft aan de royale kant. Erg royaal. Het zou chiquer zijn als dit soort deskundigheid, die veelal in publieke functies is opgebouwd, tegen minder hoge en minder commerciële tarieven zou worden aangeboden. Misschien is het ook wel iets voor de medewerkers van de provincie die deze kennis nu opbouwen, die daarin in de toekomst misschien een andere lijn kunnen kiezen als zij gevraagd worden door andere gemeenten, provincies of het Rijk om te adviseren. Maar dat terzijde.

Er zijn drie overwegingen waardoor wij toch wel kunnen leven met dit voorstel. In de eerste plaats is dat de continuïteit. Het betreft het voortzetten van een adviesraad die anderhalf jaar geleden is ingesteld door het BRU. Wij zien zeker de waarde om het nog wel enige tijd te continueren.

Ons tweede punt is dat er juist nu, in de komende fase, zo schatten wij in, belangrijke keuzes gemaakt moeten worden rondom de Uithoflijn en omdat de risico's best aanzienlijk zijn. Ook in de gesprekken met andere partijen dient de provincie goed beslagen ten ijs te komen.

Mevrouw Schneiders haalde het ook al aan: het alternatief dat wij zien is waarschijnlijk duurder en, zo schatten wij, ook van mindere kwaliteit.

Met deze overwegingen neigen wij, met enige pijn in de buik over de hoogte van de vergoeding, toch in te stemmen.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Kan de heer Van Essen aangeven wat precies de consequenties zullen zijn als de adviesraad, als wij zouden instemmen met een lagere vergoeding, en bloc zou besluiten te stoppen? Wat zijn dan de concrete risico's voor het project? Stopt het? Loopt het vertraging op?

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Op korte termijn verwacht ik niet dat het project zal stoppen. Ik vermoed trouwens dat de gedeputeerde hierop een specifiek antwoord kan geven. Onze inschatting is wel dat het project grotere risico's loopt. Dat kunnen risico's zijn die misschien niet meteen komend jaar of de komende twee jaar tot uitdrukking komen. Het kunnen ook risico's zijn, die pas over vijf of tien jaar tot uitdrukking komen. Wij kennen allemaal de discussie rondom het beton van de HSL waarmee nu allerlei problemen zijn. Het is nogal een technisch onderwerp, maar het geeft wel aan hoe belangrijk het is om tijdig en goed beslagen ten ijs te komen als overheid. Voor je het weet zijn er allerlei opdrachtnemers die keuzes maken, waarvan je achteraf moet zeggen: dat heeft de publieke sector heel veel geld gekost. Dat is iets wat wij willen voorkomen. Wij hebben de verwachting dat met deze investering – zo zou je het kunnen zien – in die adviesraad, bijna als met een soort verzekering, misstappen of onaangename verrassingen in de toekomst enigszins beperkt kunnen blijven. Inderdaad, het is in die zin als een verzekering. Je weet niet honderd procent zeker dat je later niet voor hoge kosten komt te staan, maar de kansen daarop, schatten wij in, zullen daarmee wel behoorlijk gemitigeerd kunnen worden.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft verzekeringen hebben wij gelukkig de mogelijkheid voor een marktvergelijking. Daarvoor zijn verschillende sites. Hier is dat wat moeilijker; dat geef ik toe. De heer Bosman gaf het in zijn termijn al aan: een aantal van de huidige commissieleden heeft ervaring met de Noord-Zuidlijn. Vindt de heer Van Essen dat een pré of werkt dat tegen hen?

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Het voordeel van projecten die minder goed gegaan zijn, is dat je daarvan kunt leren. In die zin zijn wij blij dat er een mix is van mensen met een verschillende achtergrond, die bij verschillende projecten betrokken zijn geweest. Wij kennen allemaal de problemen rond de Noord-Zuidlijn. Die wil ik zeker niet bagatelliseren.

Tot slot heb ik nog een vraag aan de gedeputeerde. Kan zij toezeggen de komende een tot twee jaar de toegevoegde waarde van deze adviesraad nauwgezet te blijven monitoren en ons daarover te blijven informeren en op het moment dat zij de indruk heeft dat de waarde of de noodzaak daartoe minder is geworden, deze adviesraad af te bouwen? Wij horen graag op welke termijn dat dan mogelijk is en of dat per jaar besloten moet worden of anderszins.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Advies inwinnen lijkt ons altijd wel wijs om dat af en toe eens te doen, maar toch hebben wij wat moeite met de vergoeding voor deze bijzondere Tram-bestuurders. Vandaar dat wij samen met de PVV mede het amendement indienen. Dan gaan wij toch maar weer vergelijken; je ontkomt er niet aan. Je moet een bepaalde benchmark hebben. Je kunt wel zeggen: dit is marktconform. Nee, het gaat over adviescommissies voor de provincie. Daar hebben wij er niet heel veel van. Naar onze inschatting is de PCL een van de zwaarste adviescommissies die wij hebben. Wij vinden het heel slecht te verdedigen dat wij nu een commissie die gaat over een tamelijk overzichtelijk deelonderwerp van ons provinciaal taakveld, namelijk een stuk railinfrastructuur, waaraan weliswaar risico's hangen, zo zwaar vergoeden, eigenlijk veel zwaarder dan de PCL. Bovendien maakt de PCL adviezen die voor Provinciale Staten beschikbaar zijn en die wij gebruiken als sturingsinformatie en als kaderstellende informatie die wij op allerlei manieren kunnen vervlechten in ons beleid. Daarom de volgende vraag aan het college. Ik begreep al van de voorzitter van de adviesraad Tram, de heer Van Dijk, dat deze adviesraad ook beschikbaar zou kunnen zijn voor Provinciale Staten en dat hij de adviezen ook voor Provinciale Staten beschikbaar zou willen stellen. Kan de gedeputeerde bevestigen en toezeggen dat wij die adviezen voortaan in elk geval ter kennisname krijgen of dat die adviezen op een of andere manier gedeeld kunnen worden in de commissie MME? Niet om alleen te kunnen beoordelen dat men het geld wel waard is, maar ook omdat daarmee de Staten zijn voordeel kan doen?

Dan de tweede vraag, die misschien in het verlengde ligt van een al gestelde vraag, die ook in de commissie aan de orde kwam en waarop wij niet een duidelijk antwoord kregen: welke taken wachten de adviesraad nog? Wij zijn de afgelopen zomer op werkbezoek geweest met de Staten. De indruk werd daarbij gewekt dat eigenlijk alles al in kannen en kruiken is en dat men de zaken goed op de rails heeft. Wat brengt het komende jaar nog zoveel risico's met zich mee dat wij een speciale Tram-bestuurdersraad nodig hebben? Ik hoor graag het antwoord op deze twee vragen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Misschien is het goed te zeggen dat wij al een tijdje werken met deze adviesraad en dat wij niet voor niets nu aan de Staten voorstellen door te gaan met deze adviesraad. De Uithoflijn zit in een goed vaarwater, om maar eens even een andere term te gebruiken dan 'trambestuurder' of 'sporen'. Dat maakt niet dat het project zonder meer al een gelopen race is. Er moet nog veel gebeuren. Het is ook een spannend project, in die zin dat het meerdere projecten zijn die ineengrijpen. Dat maakt ook dat er een hoop risico's in zitten. Het is daarnaast een project waarbij vele partijen zijn betrokken en waarvan vele partijen afhankelijk zijn omdat het direct in hun fysieke leefomgeving op de Uithof ingrijpt. Daarnaast, naast de Uithoflijn, is het zo dat wij de vervoerskundige doorkoppeling moeten bewerkstelligen omdat anders de trams niet zouden kunnen stoppen bij alle haltes. Dat maakt dat wij hebben voorgesteld om door te gaan met de adviesraad Tram. Wij hebben met het BRU daarover de afspraak gemaakt dat wij de overeenkomsten zouden overnemen en ook dat wij nog zouden evalueren. Dat moment is nu aangebroken.

Wij hebben een overzicht gegeven van adviezen die wij gevraagd en ongevraagd van de adviesraad hebben gekregen. Dat zijn adviezen die wij anders onder andere van externe adviseurs hadden moeten inkopen. Medio 2017 is de termijn waarop wij gebruik willen maken van de adviesraad. Als wij de vervoerskundige doorkoppeling gerealiseerd hebben en als de Uithoflijn goed uit het proefbedrijf is gekomen en in gebruik is genomen en alles functioneert, dan hebben wij deze adviesraad niet meer nodig; dan kunnen wij de adviesraad opheffen.

Op dit moment vinden wij dat de adviezen van deze adviesraad in de eerste plaats onafhankelijk zijn en een toegevoegde waarde hebben voor het project. Door de ervaring met bijvoorbeeld de Noord-Zuidlijn en wat daar is fout gegaan, denk ik dat wij kunnen voorkomen dat wij dezelfde fouten maken en de verkeerde keuzes maken. Dus wat ons betreft is de adviesraad van toegevoegde waarde gebleven. Het is goed nauwlettend in de gaten te houden of de toegevoegde waarde blijft. Dat deel ik met de Staten. Als er namelijk geen toegevoegde waarde meer is, dan is er geen noodzaak meer om de adviesraad in het leven te houden. Daarom adviseer ik de Staten tegen het amendement te stemmen.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde noemt een aantal, wellicht terecht, argumenten waarom deze commissie van waarde is. Ik heb haar nog niet horen vertellen waarom dat rechtvaardigt dat de vergoeding vele malen hoger is dan de vergoeding die andere commissies krijgen. Dan kan zij zeggen dat wij dat anders extern hadden moeten inhuren, maar als er geen PCL was, had zij dat wellicht ook extern moeten inhuren en als er geen Cultuurcommissie – wat wij daar verder ook maar van vinden – aanwezig zou zijn in deze provincie, dan had zij dat ook extern moeten inhuren.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het geeft een beetje een vertekend beeld om te zeggen dat het uurloon vele malen hoger is. Er wordt een vergelijking gemaakt met het aantal vergaderingen, maar het is niet alleen maar het aantal vergaderingen. Het is ook de hoeveelheid adviezen die ingewonnen zijn. Tevens vervult de adviesraad Tram de taken van het projectcommissariaat voor de Uithoflijn. Het is veel omvattender dan alleen maar het bijwonen van de vergaderingen. Het geeft dus een vertekend beeld om te zeggen dat het vele malen hoger is.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dan ga ik toch een rekensom maken. De commissieleden van de commissie Tram geven zelf aan: twintig dagdelen. Dat is 80 uur. € 10.000 gedeeld door 80 is € 125 per uur. Als ik dat afzet tegen PCL of andere commissies, die alleen maar een aanwezigheidsvergoeding krijgen – dus geen voorbereiding, geen extern overleg –, dan is het wel vele malen hoger.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik beoordeel het liever op de adviezen die al gegeven zijn en de toegevoegde waarde van die adviezen voor het project. Dat is de reden dat wij het voorstel doen om in elk geval tot zolang het nodig is en zolang de adviesraad een toegevoegde waarde heeft, dit voort te zetten. Wij zien daarin een toegevoegde waarde, maar ik denk niet dat ik de heer Ubaghs daarvan kan overtuigen. Ik zou willen zeggen: dan moeten wij dat misschien ook maar niet proberen.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga het nog op één andere manier proberen. De gedeputeerde is uiteraard op de hoogte van de Balkenendenorm. Zou dit wat zijn voor de provincie als wij kunnen spreken over de Verbeeknorm inzake vergoedingen voor commissieleden?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij is die nog steeds niet ingevoerd. Ik zou het op dit moment ook veel liever willen beoordelen naar de toegevoegde waarde aan het project en dat afgezet willen hebben tegen de onafhankelijke rol die deze commissieleden vervullen, de risico's die aan het project verbonden zijn en de onafhankelijke expertise die deze adviesraad heeft. Laten wij met elkaar ervoor zorgen dat het project wordt voortgezet op de wijze zoals wij dat op dit moment doen.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb twee vragen aan de gedeputeerde. Ten eerste hoor ik haar zeggen dat zij in dit complexe project wordt geadviseerd door de adviesraad. Daarmee lijkt zij aan te geven dat de adviesraad de complexiteit van het hele project zo ongeveer helemaal uitvoert. Zijn er geen andere externe adviesbureaus hierbij betrokken, die gewoon betaald worden naar normale maatstaven. Wat maakt dit zo anders? Ten tweede: deze adviesraad bestaat uit allemaal mensen die werken in dienst van de overheid en dus een publieke functie bekleden. Stel dat dit amendement wordt aangenomen, schat de gedeputeerde dan in dat zij dan allemaal acuut het bijltje erbij neergooien als zij er wat minder voor betaald krijgen? Wat zegt dat over de motivatie van deze mensen om deel te nemen aan zo'n adviesraad?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De motivatie van de mensen om deel te nemen is ook de expertise. Ik denk dat het goed is dat wij ons realiseren dat deze commissie nu al draait en dat deze mensen nu al inzet plegen en dat zij al de vergoeding ontvangen. Ik zou veel liever willen praten over de toegevoegde waarde van de adviezen, de onafhankelijke adviezen. Als deze mensen het bijltje erbij zouden neergooien – ik weet niet of zij dat doen omdat het niet op deze manier met hen is besproken – dan moeten wij de adviezen extern inkopen en kunnen wij niet meer van onafhankelijke adviezen spreken. Die weg zou ik niet op willen. Kan mevrouw d'Hondt haar eerste vraag een keer herhalen?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Zijn er nog andere externe adviesbureau betrokken bij het project en hoe worden die beoordeeld en betaald?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij maken ook gebruik van andere externe adviezen. Dat zouden er meer zijn als wij de adviesraad Tram niet hebben. Het is dus niet zo dat wij alleen maar de adviesraad Tram op dit project hebben draaien.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan de PvdA. Wat zou de PvdA ervan vinden als een onderneming personeel overneemt van een andere onderneming en dan de arbeidsvoorwaarden aanpast?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat zou ik vreselijk vinden. Dit is echter geen onderneming, maar een adviesraad waarin mensen, naast hun betaalde baan, gevraagd worden om hun expertise bij te dragen. Ik ben zelf ook ambtenaar en ik word ook af en toe wel eens gevraagd door andere overheden om mijn advies te geven. Dan krijg ik daarvoor een boekenbon. Dat vind ik meer dan genoeg. Die storten wij altijd in een gezamenlijke pot om daarvan onze vakliteratuur te kopen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het spitst zich nu toe op de vergoedingen. Mijn vraag is: wie heeft de oorspronkelijke afspraken gemaakt? Dat was het BRU. Wij gaan deze adviesraad overnemen van het BRU. Ligt het dan niet voor de hand samen met die adviesraad nieuwe afspraken te maken? Dat ondersteunt alleen nog maar dat je die vergoedingen een beetje reëler kunt maken.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag even reageren op dit laatste punt. Bij de overname van het voormalige bestuur van het BRU naar de provincie is een document opgesteld. Dat is bekrachtigd door Gedeputeerde Staten, maar ook door Provinciale Staten: bestaande contracten zouden worden gerespecteerd. Daarvan is dit een onderdeel. Wij hebben alleen toegezegd, dat op het moment dat het een toegevoegde waarde heeft – dat voorbehoud hebben wij gemaakt – wij willen kunnen besluiten of wij gebruik blijven maken van de adviesraad Tram. Daar staan wij nu. Gezien de toegevoegde waarde die de adviesraad tot nu toe heeft gehad, stellen wij Provinciale Staten voor deze te continueren.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het was heel moeilijk die toegevoegde waarde eruit te halen. Concrete adviezen heb ik niet gezien. Dan vind ik, zolang ik die adviezen niet zie, dat die vergoedingen bijgesteld kunnen worden.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een laatste vraag: is de gedeputeerde niet bang, als het voorstel ongewijzigd wordt aangenomen, dat andere commissies, zoals de PCL, morgen op de stoep staan met de vraag: zo'n vergoeding willen wij ook wel. Nogmaals: gelijke monniken, gelijke kappen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij ligt er al een verordening vast voor de PCL. Die angst heb ik dus niet. Ik wil ook zeggen dat zij niet met elkaar te vergelijken zijn. Dat is wat telkens getracht wordt. Ik denk niet dat wij ernaar moeten streven dat alle adviesraden op dezelfde manier vormgegeven worden. Dit is een heel specifieke adviesraad, waarvan het college niet de intentie heeft deze eeuwigdurend te laten bestaan. Het is gerelateerd aan het project de Uithof en gerelateerd aan de vervoerskundige door koppeling. Laten wij vooral de toegevoegde waarde ervan inzien, waarvan wij anders de adviezen duur hadden moeten inkopen en wellicht niet de expertise hadden gehad die wij nu wel aan boord hebben. Ik zou op die manier die vergelijking niet willen maken, want het is geen eeuwigdurende adviesraad.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Voor de PCL is er een bestaande verordening voor de vergoeding, maar ook verordeningen kunnen gewijzigd worden. De gedeputeerde heeft het telkens over het specifiek zijn van de commissie Tram. Ik blijf zeggen dat dit in mijn ogen, als dat dermate hoog gehonoreerd wordt – het is niet een fractie hoger, maar substantieel hoger – onrecht doet aan de expertise die gesteld wordt aan andere commissies.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is absoluut niet de bedoeling om af te doen aan de expertises van andere adviesraden. Het gaat specifiek om de kennis – daar heb ik over gesproken – van de adviesraad Tram en de toegevoegde waarde van die adviezen voor het project.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb in mijn eerste termijn een vraag gesteld over het beschikbaar komen van de adviezen voor Provinciale Staten.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als er adviezen op schrift staan, dan kunnen die worden toegezegd. Niet alle adviezen staan echter op schrift. Er worden ook veel mondelinge adviezen verstrekt. Als er adviezen op schrift zijn, dan kunnen die uiteraard ter beschikking worden gesteld.

De VOORZITTER: Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat is niet het geval. Dan leg ik u voor dat wij hiermee het debat over dit onderwerp afsluiten en dat wij straks bij de stemming hierop terugkomen. Akkoord, dan doen wij dat zo. Alvorens over te gaan naar het volgende agendapunt, schors ik de vergadering voor een paar minuten.

Schorsing van 16.25 tot 16.34 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Statenvoorstel vaststelling Thematische Structuurvisie Kantoren.

Mevrouw EIJSBROEK (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Namens de fractie van de VVD onze complimenten voor het statenvoorstel Thematische Structuurvisie Kantoren voor 2016 tot en met 2027, dat op 15 december 2015 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. De aanzet hiertoe deed gedeputeerde Van Lunteren in de vorige collegeperiode. Het voorstel Provinciale Aanpak Kantorenleegstand (PAK) is op 3 februari 2014 al met algemene stemmen door Provinciale Staten aanvaard. De structuurvisie is onderdeel van de provinciale aanpak kantorenleegstand, waarmee de provincie de toenemende kantorenleegstand wil tegengaan. De fractie van de VVD hoopt op eenzelfde draagvlak voor dit statenvoorstel Thematische Structuurvisie.

In 2014 stond in de provincie Utrecht 1,2 miljoen vierkante meter aan kantoorruimte leeg; maar liefst 19% van de totale kantorenvoorraad. De provincie Utrecht heeft op dit moment niet alleen te veel kantoorruimte, maar ook te veel capaciteit in bestemmingsplannen voor de bouw van nieuwe kantoren. Uit de PAK vloeit voort dat twee sporen worden gevolgd: het betreft het regulerende spoor en het faciliterende spoor. Het regulerende spoor heeft betrekking op de realisering van in vigerende bestemmingsplannen opgenomen niet-gerealiseerde plancapaciteit voor nieuwbouw van zelfstandige kantoren door middel van een Provinciaal Inpassingsplan (PIP), ook wel planreductie genoemd. Het faciliterend spoor is gericht op de vernieuwing, de herbestemming en de transformatie van leegstaande kantoorgebouwen op pand- en gebiedsniveau. Met de TSK wordt vermindering van deze plancapaciteit voorzienbaar gemaakt en tijdig aangekondigd. De TSK beschrijft per locatie waar sprake is van plancapaciteit en in een inpassingsplan zal worden gerealiseerd. Na vaststelling ervan door Provinciale Staten zal anderhalf jaar later het ontwerp-inpassingsplan ter visie worden gelegd. Hierbij wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de planologische regelingen van de huidige bestemmingsplannen. Tot die tijd zijn gemeenten en andere initiatiefnemers in de gelegenheid om te schrappen in de plancapaciteit. Het inpassingsplan wordt vervolgens eind 2017 vastgesteld. De daadwerkelijke planreductie is een feit bij de inwerkingtreding van het inpassingsplan na bekendmaking van het besluit van Provinciale Staten tot vaststelling van het inpassingsplan. De provincie Utrecht zal hiermee als eerste provincie de regisserende en faciliterende rol in de aanpak van de kantorenaanpak op zich nemen.

Het is de VVD-fractie niet ontgaan dat AFAS in Leusden de laatste tijd de media heeft getrokken. Het heeft ook de aandacht van Gedeputeerde Staten en van andere Statenleden getrokken. AFAS heeft vergevorderde plannen voor herontwikkeling van de gronden van de voormalige en in 2012 bovengronds gesloopte Bankgirocentrale. Het college van burgemeester en wethouders van Leusden heeft bij monde van de wethouder tijdens de commissie RGW op 18 januari 2016 aangegeven dat voor de planvorming benodigde procedures uiterst voortvarend ter hand te nemen. Het ontwerpbestemmingsplan is voorafgaand aan de vaststelling van de TSK ter inzage gelegd.

De fractie van de VVD heeft het probleem van AFAS in de gemeente Leusden gesignaleerd. De VVD vindt het behoud van het bedrijf en de werkgelegenheid in de provincie Utrecht van belang. Wij begrijpen de zorg van de gemeente Leusden en van AFAS. De VVD heeft er ook alle vertrouwen in dat het voortvarend wordt opgepakt door zowel de gemeente als AFAS. Ik heb nog een vraag aan de gedeputeerde: kan de gedeputeerde aangeven wat het risico is om de plannen van AFAS in de gemeente Leusden te realiseren?

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Er werd net al aan gerefereerd door de VVD: Er staan ruim één miljoen vierkante meter aan kantoorruimte leeg in onze provincie. 19%, hoorde ik. Ik kon het percentage zelf niet precies vinden. Daarnaast is er nog ruim vier miljoen vierkante meter ruimte in de bestemmingsplannen, als ik het goed gelezen heb. De provincie Utrecht is dichtbevolkt en de ruimte is schaars. Dan kun je niet op deze manier omgaan met je ruimte. Hoe hebben wij het zover kunnen laten komen? Daar zijn eigenlijk geen woorden voor. Daarom wil en kan ik mijn verhaal dan ook erg kort houden. Wat nu voorligt, is een plan om het tij te keren. Het is een gedegen plan. Het is een uniek plan. Dat zouden andere provincies moeten volgen. D66 stemt voor dit voorstel om straks in bestemmingsplannen fors te snijden in de mogelijkheden voor nog meer nieuwe kantoren. Wat ons betreft is dit een goede eerste stap. Tegelijkertijd moeten wij oog hebben voor de ontwikkelingen die al gaande zijn. Het voorbeeld van AFAS werd net al aangehaald. AFAS heeft direct de oude Bankgiro-

---

centrale in Leusden gesloopt met het oog op nieuwbouw en loopt daardoor nu de kans dat de geplande bouw daar straks niet kan doorgaan; het is een heel kleine kans, maar toch. De gedeputeerde heeft dat tijdens de commissievergadering ook al erkend. Daarom dien ik mede namens SP, ChristenUnie, PvdA en SGP een motie in die Gedeputeerde Staten verzoekt bij het opstellen van het inpassingsplan deze gronden buiten beschouwing te laten indien er op dat moment een aanvraag voor een omgevingsvergunning ligt, welke aan een aantal voorwaarden voldoet die ik zo meteen zal oplezen.

Dan heb ik nog een vraag voor de gedeputeerde. Met de TSK in de hand kan de gedeputeerde op het ontwerpbestemmingsplan, dat nu in de gemeente Leusden ter visie ligt voor het plan van AFAS, een zienswijze indienen, van: 'u zou hier niet een kantoor moeten bouwen'. Ik ben benieuwd of de gedeputeerde dit voornemens is en wat daar dan in zal staan.

Motie M4 (D66, SP, ChristenUnie, PvdA, SGP): houd rekening met de vergevorderde plannen van AFAS

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 1 februari 2016 ter behandeling van Thematische Structuurvisie Kantoren 2016-2027 (TSK);

constaterende:

dat in de Thematische Structuurvisie Kantoren is aangegeven dat:

- *er volgens het Kantorenmarktonderzoek 2015 tot en met 2027 geen behoefte aan ten opzichte van de bestaande voorraad toe te voegen kantoorruimte op de locatie Princenhof te Leusden is;*
- *dat er sprake is van een geraamde plancapaciteit van 88.798 m² bvo, gebaseerd op een analyse van de vigerende beheersverordening, uitgaande van de maximale planologische invulling;*
- *dat de provincie in de TSK aangeeft dat zij de aanwezige plancapaciteit van de op de verbeelding aangegeven locatie Princenhof te Leusden volledig zal reduceren;*
- *dat er op deze locatie plannen voor ontwikkeling door AFAS van een zogenoemd Experience Centre waaronder een kantoor in een vergevorderd stadium zijn;*

overwegende:

- *dat het college van B&W van Leusden op 5 januari 2016 op aanvraag van AFAS een ontwerpbestemmingsplan ter inzage heeft gelegd voor ontwikkeling van het AFAS Experience Centre, waarvan de gronden zijn gelegen binnen de locatie Princenhof;*
- *dat het een herontwikkeling betreft van de gronden van de voormalige en met het oog hierop in 2012 bovengronds gesloopte Bankgirocentrale;*
- *dat het college van B&W van Leusden bij monde van de wethouder tijdens de commissie RGW op 18 januari 2016 heeft aangegeven de voor de planvorming benodigde procedures uiterst voortvarend ter hand te nemen;*
- *dat het ontwerpbestemmingsplan voorafgaand aan de vaststelling van de Thematische Structuurvisie Kantoren ter inzage is gelegd;*
- *dat alleen deze ontwikkelingen zich sinds het bekend worden van het Statenvoorstel van de TSK op 17 december 2015 hebben aangediend bij Provinciale Staten;*

verzoeken het college van GS om:

bij de voorbereidingen van het inpassingsplan rekening te houden met de herontwikkeling door AFAS van de gronden van de voormalige en inmiddels met het oog op deze herontwikkeling bovengronds gesloopte Bankgirocentrale, onder voorwaarde dat wanneer:

- *er sprake is van een aanvraag voor een omgevingsvergunning die bij het college van B&W van de gemeente Leusden is ingediend vóór de tervisielegging van het ontwerp inpassingsplan;*
- *en deze aanvraag in overeenstemming is met het ontwerp dan wel vastgestelde bestemmingsplan;*
- *en het door de raad vastgestelde bestemmingsplan ter visie is gelegd, de betreffende gronden buiten de planreductie van het inpassingsplan blijven.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De gemeente kan er dus alles aan gedaan hebben om het plan te realiseren. Wat zij niet in de hand heeft, dat accepteren wij op dat moment.

De VOORZITTER: De motie M4 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer IJssennagger heeft nog een vraag voor u.

De heer IJSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De heer Boerkamp was zo vriendelijk de motie al wat eerder aan ons toe te sturen, dus ik heb de motie al even kunnen bestuderen. Ik vraag mij het volgende af. In de motie wordt een aantal voorwaarden gesteld. Volgens mij is aan die voorwaarden voldaan en kan AFAS gaan bouwen. Wat vraagt de heer Boerkamp met de motie nu voor extra's, voor bijzonders, aan de gedeputeerde wat hij niet al krachtens de regels in wezen zou moeten toestaan?

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Op het moment dat aan deze voorwaarden is voldaan, is nog niet gegarandeerd dat er gebouwd kan worden. Het bestemmingsplan kan namelijk geschorst zijn in de juridische procedure. Op dat moment kan men dus niet verder. Daarom is dat de voorwaarde: als de gemeente en AFAS er alles aan gedaan hebben wat zij zelf in de hand hebben, dan willen wij dat toch honoreren.

De heer IJSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een tweede vraag. Stel dat er een andere locatie is in de provincie en daar zou hetzelfde spelen en er zou op die locatie voldaan zijn aan de drie voorwaarden die de heer Boerkamp in de motie stelt, denkt hij niet dat hij dan een precedent schept op grond waarvan op die andere locatie ook gebouwd zou mogen worden?

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Als de heer IJssennagger de overwegingen leest van de motie, dan ben ik benieuwd of er veel meer locaties zijn die aan die overwegingen voldoen, dus bijvoorbeeld of er nu al een ontwerpbestemmingsplan ter visie ligt.

De heer IJSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil van de heer Boerkamp het antwoord horen. Er zijn dus geen precedentwerkingen te verwachten?

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk het niet, nee.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil beginnen met het uitdelen van complimenten, onder andere aan de vorige Provinciale Staten. Een aantal leden is teruggekeerd. Zij hebben eigenlijk nut en noodzaak afgewogen om wat te gaan doen.. Deze gedeputeerde heeft de lijn doorgezet; ook heel belangrijk. Dat was best ingewikkeld. Ik vind dat deze gedeputeerde dat gedaan heeft met veel gevoel voor betrokkenheid. Er is een goed proces in gang gezet. Gemeenten zijn betrokken bij de parameters, zeg maar: bij alles wat daaruit kwam. Experts zijn betrokken en er is gecommuniceerd met gemeenten. Dat is allemaal heel belangrijk voor ons om te zeggen dat wij die uitkomsten een goede inzet vinden. Over nut en noodzaak hoeven wij bijna niet meer te praten. Dat is ook in de vorige Provinciale Staten gedaan. Wij vinden het gewoon heel belangrijk. Dat wil niet zeggen dat wij hier dan voor niks staan. Wij hebben namelijk een aantal keuzes te maken. Wij zien de keuze van het scenario, van het middel en van de transformatie.

Ik begin bij het scenario. Wij vinden dat een goed scenario. Wij vinden het alleen wel wat ingewikkeld, want er staat: "Wij gaan uit van de maximale vraag voor de minimale reductie". Zo moet je dat een beetje vertalen. Dan staat er op bladzijde 13 van de structuurvisie: "De vraagraming kent een minimale variant (overschot van 235.000 m² bvo) en een maximale raming van de vraag naar kantoorruimte tot en met 2027." Voor de reductie van plancapaciteit wordt uitgegaan van de maximale variant, zodat wordt voorkomen dat teveel plancapaciteit wordt gereduceerd. Dan zien wij toch een klein verschil met de cijfers die in de vraagraming staan. Onze bedoeling is in ieder geval dat wij uitgaan van de maximale vraag. Dat steunen wij, dat vinden wij een goed idee. Wij zijn optimistisch, mis-

schien wel te optimistisch, maar wij hebben ook vertrouwen. Vertrouwen in gemeenten dat zij weten wat zij moeten doen. Je ziet dat een aantal gemeenten er al heel hard mee bezig is.

Dan kom ik gelijk op het volgende punt, het middel dat gekozen wordt: het inpassingsplan. Wij hopen eigenlijk dat wij straks helemaal geen inpassingsplannen meer hoeven vast te stellen, omdat gemeenten de handschoen opgepakt hebben om dat te doen en de handschoen opgepakt hebben om met de transformatie aan de gang te gaan.

De verdeling is in feite ook een soort middel en ook heel belangrijk. De koek wordt zo verdeeld dat degene met de grootste honger het meeste te eten krijgt, zo lijkt het. Dat is goed en daar staan wij achter, maar wij vragen wel veel aandacht voor de transformatie. Je houdt natuurlijk gemeenten over – neem maar even Bunschoten-Spakenburg – waar veel gebeurt en dan lijkt het alsof de groten groter worden en de kleinen kleiner. Wij vinden dat wel een gevaar. Wij vinden het belangrijk dat die gemeenten – ik kijk naar de noordoostflank – voldoende aandacht krijgen om hun economie goed draaiende te houden.

Ten slotte Leusden. Dat heeft alles te maken met de fundering, zou ik haast zeggen. Het is zo dat als AFAS – en iedere gemeente heeft wel een soort AFAS, denk ik – later was gekomen, zij gewoon in het kantorenverhaal was gekomen, dus in de reductie van de plancapaciteit en dan had het niet meer gekund. Nu lagen de funderingen er nog. Dat vinden wij best zuur. Hoewel je kunt denken dat als je je boerenverstand gebruikt, je niet had hoeven af te breken. Er zijn echter allerlei redenen om dat wel te doen. Daarvoor hebben wij begrip. Wij vragen de gedeputeerde wel: is het nodig daarvoor een motie in te dienen?

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De PVV is er zijn algemeenheid voorstander van om verantwoordelijkheden zo laag mogelijk te leggen; bij de burgers daar waar het kan – zie onze opvattingen over het plan Vijfheerenlanden – en bij de gemeenten ook daar waar het kan. In principe zouden gemeenten ook de problematiek van de kantorenlocaties moeten oplossen. Wij vinden alleen dat de provincie moet ingrijpen op het moment dat de gemeenten het niet aankunnen, het niet goed doen, met elkaar in twist liggen, er een rommeltje van maken. Wij kunnen constateren dat op het gebied van de kantorenlocaties de gemeenten er eigenlijk een rommeltje van maken dan wel van zouden gaan maken als wij hen hun gang laten gaan. Dat is voor ons voldoende reden om in te grijpen. Wij zijn het dan ook eens met de hoofdlijnen van de TSK.

Dank aan mevrouw Dorrestijn. Zij maakte complimenten aan de Statenleden van de voorgaande periode. Daar horen wij toe. Die dank wil ik overbrengen. Wij delen de mening van mevrouw Dorrestijn ook dat wij enigszins bezorgd zijn dat wij hier in wezen uitgaan van de maximale vraag voor een minimale reductie. Dus ja, het moet allemaal wel goed gaan. Eigenlijk hebben wij, gezien het verleden, iets minder vertrouwen dan mevrouw Dorrestijn, dat de gemeenten het wel goed zullen oppakken. De toekomst zal het leren. Daarover gaan wij hier niet.

Wij hebben wel problemen met de gevolgen van dit plan voor de locatie AFAS. In wezen is daar onzes inziens gewoon sprake van een bestaand kantoor, zij het dat men in een fase van verbouwing zit, en onder de werking van de TSK is het niet verboden om bestaande kantoor af te breken en daarvoor iets nieuws terug te bouwen. Ik heb begrepen dat de kelderfunderingen er nog zijn, dus ja, je kunt je afvragen wat een bestaand kantoor is. Dit is een kantoor met één verdieping, zij het onder de grond. De vraag is of je je juridisch op het standpunt zou kunnen stellen dat hier sprake is van een bestaand kantoor. Er zijn ook veel bouwwerken, waarbij je met het leggen van de fundering al kunt aangeven dat je bent begonnen met de bouw. Wij vinden dat wij dit goed moeten afhechten. Wij zijn bang dat de motie die de heer Boerkamp van D66 heeft ingediend, toch nog ruimte maakt voor het mislukken van ...; als aan een aantal voorwaarden wellicht niet is voldaan, dan kan het mislukken. Waarom zou je dat dan niet meteen afhechten in een amendement dat het waterdicht maakt? Om die reden willen wij een amendement indienen. In het besluit onder het eerste punt staat: "De Thematische Structuurvisie Kantoren 2016 — 2027 met IMRO-code: SVt1505KantorenVA01 vast te stellen". Dit willen wij veranderen in: "De Thematische Structuurvisie Kantoren 2016 — 2027 met IMRO-code: SVt1505KantorenVA01 vast te stellen met dien verstande, dat de locatie met betrekking tot het nieuw te bouwen AFAS-kantoor in Leusden behouden dient te blijven als locatie voor nieuwbouw".

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben benieuwd of de heer IJssennagger hierin juridische risico's ziet om een aanvulling te zetten in het Stec-rapport dat de basis vormt van dit plan.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de heer Boerkamp net gevraagd of hij de indruk had dat er precedenten waren. Die zouden er niet zijn. Ik heb het ook de gedeputeerde horen zeggen. Ik baseer mij ook op het advies van Hekkelman, dat de heer Boerkamp ook heeft gelezen en dat aangeleverd is door de gemeente Leusden of door AFAS. Daarin staat ook dat wij dit gewoon risicoloos kunnen doen. Een ander antwoord kan ik de heer Boerkamp niet geven.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het antwoord van de heer IJssennagger op deze vraag interessant, want volgens mij staat het niet in het rapport dat wij gewoon risicoloos een amendement kunnen indienen. Eigenlijk is de vraag, als je met dit amendement de structuurvisie op de tocht zet, of de heer IJssennagger dat er voor over heeft?

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Er staat inderdaad niet in dat wij risicoloos een amendement kunnen indienen. Er staat volgens mij dat wij risicoloos een uitzondering kunnen maken voor de locatie AFAS.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Een amendement op dit voorstel brengt echter risico's met zich mee; er zit gewoon een risico in. Mijn vraag aan de heer IJssennagger is of hij het er voor over heeft of niet. Zegt hij dat hij AFAS zo belangrijk vindt dat wellicht, als dat andere op de tocht gaat, hij dit toch gaat doen.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij vinden de AFAS-locatie belangrijk, dat klopt. Volgens mij staat er in het advies dat wij risicoloos een uitzondering kunnen maken voor .... Dat doen wij door middel van een amendement. Dus ik denk dat wij niks anders doen dan in het advies staat en wat kennelijk risicoloos kan gebeuren. Vandaar.

Dan ons amendement. In de kleine toelichting bij het amendement heb ik aangegeven dat er sprake is van één verdieping, zij het onder de grond, en ook dat het onder de werking van de TSK niet is verboden een bestaand kantoor te verbouwen.

Amendement A2 (PVV):TSK-AFAS

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 1 februari 2016, aan de orde hebbend het Statenvoorstel "Vaststelling Thematische Structuurvisie Kantoren";

besluiten:

om het eerste onderdeel van het besluit, namelijk:

- 1. De Thematische Structuurvisie Kantoren 2016 — 2027 met IMRO-code: SVt1505KantorenVA01 vast te stellen.*

te veranderen in:

- 1. De Thematische Structuurvisie Kantoren 2016 — 2027 met IMRO-code: SVt1505KantorenVA01 vast te stellen met dien verstande dat de locatie met betrekking tot het nieuw te bouwen AFAS-kantoor in Leusden behouden dient te blijven als locatie voor nieuwbouw.*

Toelichting.

Het is voldoende duidelijk, dat de AFAS-locatie uniek is in de provincie Utrecht. In feite is hier sprake van een bestaande kantorenlocatie van één verdieping, zij het onder de grond. Onder de werking van de TSK is het niet verboden een bestaand kantoor te verbouwen, dan wel te slopen en te vervangen door nieuwbouw. In feite is hier sprake van een aan de gang zijnde verbouwing, in de fase tussen (gedeeltelijke) sloop en wederopbouw in.

De VOORZITTER: Het amendement A2 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hadden vorige week maandag hier in dit huis een uitstekende bijeenkomst over de leegstand in de detailhandel. Veel mensen kwamen op bezoek, om het zo maar te formuleren, er waren goede inleiders en uitstekende discussies, al gingen die soms alle kanten op. Dat mag in deze fase. Het was een buitengewoon plezierige avond. Het aardige was dat een van de inleiders die avond de woorden 'gezonde schaarste' gebruikte. Dat begrip is mij bijgebleven. 'Gezonde schaarste' heeft iets in zich van voldoende schaarste om ondernemers en eigenaren te laten investeren in bestaand vastgoed en tegelijkertijd enige schuifruimte te hebben voor ondernemers die aan het groeien zijn dan wel ondernemers die iets nieuws willen. Dus zelfs op gunstige locaties zou dit kunnen betekenen dat nieuwbouw nog mogelijk is.

Dat begrip 'gezonde schaarste' zou ik heel graag als doelstelling terug willen zien bij de kantorendiscussie, waarbij wij bijvoorbeeld – wij praten over niet te wachten tot 2017, wat mij betreft – op het gebied van de kantoren over drie, vier, vijf, zes jaar die situatie te krijgen dat het weer echt de moeite waard wordt om te investeren in bestaand en eigen vastgoed en dat er desondanks toch enige ruimte is, enige schuifruimte is, voor ondernemers die willen verplaatsen of willen vernieuwen. Die situatie is nog erg ver weg. De cijfers zijn al genoemd. Op een totaal van 6 miljoen m² kantoren, is er 1,2 miljoen m² leegstand en is er ruim 4 miljoen m² in de plancapaciteit. Dat is onrustbarend. Wij zijn dus nog heel ver van die ideale situatie verwijderd. Sterker nog: in de afgelopen jaren is de situatie alleen maar verslechterd. Ondanks een landelijk convenant en ondanks de goede bedoelingen die iedereen onderschrijft, is het niet gelukt die leegstand terug te draaien en zitten wij nog steeds in de situatie dat de kloof tussen vraag en aanbod alleen maar groter wordt.

De fractie van de PvdA steunt dan ook de rol die de provincie in dit dossier kiest. Zij steunt ook de aanpak die de provincie in dit dossier heeft gekozen. Die is absoluut noodzakelijk en gewenst. Natuurlijk past daarbij een zorgvuldig optreden. Dat is vanzelfsprekend. Als wij echter bijvoorbeeld het verslag van het gesprek met de externe deskundigen lezen, dan zien wij dat er zeer zorgvuldig wordt opgetreden. Daar zijn wij blij mee en dat vinden wij ook een vanzelfsprekende voorwaarde voor dit proces.

Wij maken nog wel een opmerking bij onze steun die wij aan dit voorstel zullen geven. Bij de aanpak van die kantoorleegstand heb je een dubbel spoor, zoals net al werd genoemd. Aan de ene kant het wat dwingende spoor van de inpassingsplannen. Vanzelfsprekend, nogmaals, onze steun hiervoor. Aan de andere kant het stimulerende, het coördinerende, het lokkende spoor, waarbij je partijen om de tafel probeert te krijgen om hen zover te krijgen dat zij zullen vernieuwen, transformeren en wellicht zelfstandig zullen schrappen. Het zal duidelijk zijn dat het eerste spoor nu de meeste aandacht krijgt.

Want, is het niet heel bijzonder, die aanpak van de provincie Utrecht, om gewoon via inpassingsplannen plancapaciteit te schrappen? Dat krijgt de meeste aandacht, ook vanmiddag weer.

Dat tweede spoor vinden wij eigenlijk nog veel belangrijker. Mevrouw Dorrestijn zei het net al: zij hoopte dat er uiteindelijk niets meer te schrappen zou zijn via de inpassingsplannen. Daarmee zijn wij het helemaal eens, maar als dat niet lukt, moeten wij proberen zo dicht mogelijk bij die ideale eindsituatie te komen. Dat kan via dat tweede stimulerende spoor, waarbij de provincie optreedt als coördinator, als stimulator of als uitlokker van gemeenten en partijen die zelfstandig tot de conclusie komen dat het beter is plancapaciteit te schrappen dan wel die vierkante meters om te zetten in iets anders waaraan maatschappelijk wel behoefte is. Ik zou bijna zeggen: laten wij hen als provincie om de tafel zetten, laten wij hen uitnodigen voor een goed gesprek en laten wij hen laten komen tot bindende afspraken.

Nogmaals, voor ons geldt: hoe minder plancapaciteit uiteindelijk geschrapt zal moeten worden via die inpassingsprocedure, hoe beter dat is.

Wij hebben de motie van de Boerkamp gezien over de gemeente Leusden. Daarbij is al aangegeven dat wij die motie steunen. Wij hebben daarbij wel heel strak de voorwaarde gelegd dat het geen afbreuk mag doen aan de juridische houdbaarheid van onze provinciale aanpak. Wij hebben begrepen uit de beantwoording van eerdere vragen dat dat niet aan de orde is. Wij krijgen dat graag nog eens bevestigd. Natuurlijk, het is op het randje, maar dat mag wat ons betreft. Het doet niets af aan de juridische

haalbaarheid van dat grotere plan. Daarom kunnen wij dat steunen en daarom hebben wij het ook gesteund.

Wij zullen geen steun verlenen aan het amendement van de PVV, want dat is naar ons gevoel net een stap te ver. Als wij dat amendement aannemen, begeven wij ons op glad ijs. Dat zullen wij niet doen. Overigens, zoals ik al zei, steunen wij het voorstel.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de Voorzitter! De vorige sprekers hebben al het gras voor mijn voeten weggemaaid, dus ik kan kort zijn. Wij staan in principe achter het plan, maar wij hebben nog wel een paar vragen voor de gedeputeerde.

- Klopt het dat de definitieve versie van de TSK pas op 17 december 2015 beschikbaar was, waardoor er geen gelegenheid was voor de gemeente Leusden om een zienswijze in te dienen?
- Klopt het dat in het concept-TSK slechts sprake was van gedeeltelijke reductie voor de plancapaciteit van Leusden, waardoor de AFAS-ontwikkeling niet in strijd was met de TSK? Ik refereer aan de memo van wethouder Dragt van 26 januari.
- De TSK wordt hier nu besproken. Over anderhalf jaar is er het inpassingsplan. Die anderhalf jaar geeft eigenaren en ontwikkelaars de kans alsnog met een concreet initiatief te komen of iets anders te verzinnen met de grond. Als er nog een concrete invulling komt, dan wordt deze niet per definitie onmogelijk gemaakt in het inpassingsplan. Klopt dit?
- Op alle andere functies dan kantoor hebben de TSK en het inpassingsplan geen betrekking. Daarvoor kunnen dus gewoon de benodigde vergunningen worden verleend en de procedures worden doorlopen. Dit geldt dus ook voor de niet-kantoorfuncties van het AFAS Experience Centre. Klopt dit?
- Kortom, klopt het dat de vaststelling van de TSK de plannen van AFAS niet doorkruist als de gemeente Leusden voldoende tempo maakt met de bestemmingsplannen en de vergunningen? Wat gaat de gedeputeerde doen, mocht blijken dat er alsnog ergens een tijdsklem optreedt tussen het doorlopen van de ruimtelijke procedures en het verlenen van de vergunningen enerzijds en het provinciaal plan anderzijds?

Ik wil benadrukken dat de mensen in Leusden er niet helemaal gerust op zijn dat dit allemaal goed gaat aflopen voor AFAS. Dan heb ik het niet alleen over de werknemers, maar ook over de gemeenteraad, de wethouder, de Raad van Bestuur en de directie van AFAS. In de toekomst kunnen zo'n kleine 700 mensen een betrekking vinden bij AFAS. De mensen die er nu al werken, komen uit de directe omgeving. Dat zal zo blijven heeft de CEO aangegeven. De SP vindt werkgelegenheid erg belangrijk. Zij ziet graag dat deze vergevorderde plannen van AFAS kunnen worden verwezenlijkt. Juist omdat werkgelegenheid zo belangrijk is om tot die topregio te komen die het college voorstelt.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor mevrouw Poppe haar zorgen uitspreken over de locatie AFAS. Toch gaf zij ons voor de vergadering te kennen dat zij ons amendement niet zou steunen en dat zij zou gaan voor de motie. De motie laat overigens mogelijkheden open dat de locatie AFAS mislukt. Waarom steunt mevrouw Poppe dan ons amendement niet?

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de Voorzitter! De motie zit anders in elkaar en houdt rekening met de mogelijkheden die zich onverhoopt voordoen. De motie zorgt er ook voor dat er juridisch geen problemen ontstaan. Ik ben bang dat die problemen wel ontstaan uit het amendement.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Poppe erkent dat ondanks de motie AFAS toch niet zou kunnen doorgaan?

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat denk ik niet. Wij voorzien daarin geen problemen. Het gaat er alleen om, mocht er een klein onvoorzien probleem komen, dat wij daar voldoende naar kijken.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik sluit mij aan bij de vorige spreekster: ook voor mijn voeten is al behoorlijk wat gras weggemaaid. GroenLinks is daar natuurlijk altijd wat minder blij mee. Ook van ons complimenten voor het stuk dat voorligt. Ik sluit mij ook aan bij de

complimenten voor de vorige Staten en de vorige gedeputeerde Dat is wel zo netjes. Ik leer weer een hoop vandaag.

Zoals wij in de commissie al hebben aangegeven, vinden wij dat er een stevig stuk ligt, waar wij ons volledig achter kunnen scharen. Ook wij vinden dat het een heel goede invloed zal hebben op de ruimtelijke principes in de provincie en de problematiek van de kantorenleegstand, en in dit geval ook op de druk op de openbare ruimte als het gaat om de toenemende vraag qua woningbouw. Ook zijn wij heel blij dat dit voorstel heel duidelijk rekening houdt met het mobiliteitsvraagstuk, dus dat de vraag waar gereduceerd kan worden, gerelateerd is aan waar het de mobiliteit in zijn verschillende vormen versterkt of verzwakt.

Wat duidelijk wordt met de casus AFAS is dat dit voorstel duidelijk een aantal spanningsvelden laat zien bij dit soort toch wel vergaande voorstellen. De vraag is waar, als je met dergelijk ruimtelijk beleid komt, de grenzen worden gesteld. Er is eigenlijk altijd wel een reden tot uitzondering. GroenLinks wil erg graag, juist omdat dit beleid pittig is en er best wat risico's aan zitten, zeker weten dat mocht er ruimte zijn voor uitzonderingen, dit juridisch op geen enkele manier risico's met zich mee mag brengen. Wij begrijpen heel goed het signaal van AFAS en de discussie die dit oproept dat er aan zijn kant een bepaald risico zit. Ik wil er wel voor pleiten dat Provinciale Staten heel zorgvuldig kijken in hoeverre die twee in balans gebracht kunnen worden. Wij zijn dan ook nog steeds niet helemaal overtuigd dat die uitzonderingspositie nodig zal zijn. De vorige spreekster gaf het al aan en ook meer mensen hebben dat gedaan: als de procedure zorgvuldig gelopen wordt, als de bestemmingsplanwijziging op een goede wijze door de gemeente Leusden wordt samengesteld en goed door de politiek heen wordt gelooft, zodat dit tijdig goedgekeurd kan worden, dan is er eigenlijk helemaal geen probleem en ook geen reden tot uitzondering. Ik hoor nergens dat er heel veel reden is om aan te nemen dat dit niet binnen anderhalf jaar kan gebeuren. Nogmaals, wij blijven een beetje in dubio of wij hier nu wel of niet een uitzondering voor willen maken. Wij vinden echter het signaal heel belangrijk om bij AFAS en de gemeente Leusden aan te geven dat wij de inzet van beide hierin zeer waarderen en ook om AFAS binnen de provinciale grenzen te houden. Als je naar de TSK kijkt, zou je zelfs nog theoretisch kunnen zeggen dat er in de regio zelf nog best ruimte is. Kijk bijvoorbeeld naar wat er in het stationsgebied Amersfoort kan gebeuren. Nu zullen de mensen uit Leusden misschien wel denken: "Help, nee, wij willen heel graag dat AFAS in Leusden blijft." Dat snappen wij natuurlijk. Het is een theoretisch voorbeeld, maar het geeft wel aan dat er nog genoeg ruimte in de provincie en in de regio overblijft om dergelijke ook nieuwe bedrijfsconcepten te kunnen realiseren. Ik heb nog één belangrijke vraag, juist omdat wij uitgaan van een maximale vraag voor een minimale reductie. Stel dat er in die anderhalf jaar meer bijgebouwd wordt dan voorzien, is er dan nog een mogelijkheid om een soort herijking van de TSK te doen en, die termijn van anderhalf jaar in acht nemend, opnieuw daarvoor een inpassingsplan te maken? Het kan namelijk zo maar zijn dat de situatie over anderhalf jaar veranderd is. Wij vroegen ons af welke instrumenten daarvoor dan nog beschikbaar zijn, ook in het kader van de nieuwe omgevingswet.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De getallen zijn allemaal al langsgelopen. Ik ga die niet herhalen. Er ligt wat mij betreft een probleem onder. Het probleem is dat Utrecht niet ophoudt bij deze generatie, zo mag ik hopen, en dat er nog generaties zullen volgen die wij ook allemaal graag de ruimte willen geven. Wat wij met dit plan willen doen, is de beschikbare ruimte zo goed mogelijk beschikbaar maken voor de doelen die straks nodig zullen zijn. Dat zullen geen kantoren zijn, naar het zich laat aanzien, want er staan er nog wel een paar leeg en om nog voor ik wie niet hoeveel vierkante meters bij te bouwen is echt onzin. Dat hebben het vorige college en de vorige Staten heel goed ingezien en heel goed begrepen. Het is een moedige, voortvarende aanpak die ongetwijfeld zoden aan de dijk zal zetten. Ik zou nog veel meer kunnen zeggen, maar wij moeten nog steeds goed opletten dat ons ruimtelijkeordeningsinstrumentarium straks in de omgevingswet niet al te zeer wordt beperkt. Daarover zal ik de Staten de komende week nog nader informeren.

Dan ten aanzien van deze stukken. Ik ben door verschillende gemeenten nadrukkelijk gewezen op de consequenties die het voor hen zal hebben. Ik noem slechts Amersfoort en Bunschoten. Ik kreeg overigens heel verschillende punten aangereikt. Het gaat wel pijn doen. Ja, het gaat pijn doen, het gaat ab-

soluut pijn doen, maar ik denk dat dat de prijs is die wij zullen moeten betalen voor een mooiere provincie en een betere infrastructuur dan er zou zijn als wij niets zouden doen.

AFAS. Het college heeft amendementen afgeraden in de stukken. Daarvoor heeft het college ongetwijfeld zijn redenen, maar ik ben heel benieuwd naar de tekst die de gedeputeerde heeft naar aanleiding van het amendement van de PVV. Uiteraard ben ik ook benieuwd naar zijn reactie op de motie. Natuurlijk is het van belang dat een prachtige werkgever als het even kan binnen de provincie blijft, maar niet tot de prijs van vier miljoen m² kantoorruimte.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Een belangrijke verdere stap in het voornemen om de planologische overcapaciteit te reduceren, is het vaststellen van een structuurvisie zoals wij nu aan de orde hebben. Omdat de kantorenmarkt een bovenlokale is, is een provinciebrede aanpak van reductie noodzakelijk. Dat is ook het meest effectief. Onze fractie is blij met deze aanpak. Wij hopen dat hierdoor de al jaren lopende problemen van de kantorenleegstand worden opgelost of dat het althans een begin is van die oplossing. Wij zijn wel enigszins verrast door de snelheid waarmee het een en ander is gegaan. Het is overigens niet zo dat wij zeggen: u moet het langzamer doen, provincie. Wij houden namelijk wel van snelheid en wij hopen dat dit de bestuurlijke kwaliteit niet te veel afbreuk heeft gedaan. Wat onze fractie echter bereikt, zijn geluiden dat diverse partijen zich wat overvallen weten door de impact en de begrenzingen van dit plan. Het zal dus, denk ik, nogal wat communicatie over en weer vergen.

Dan AFAS. Daarover is al heel veel gezegd. Wij zouden AFAS graag willen blijven binden aan deze provincie. Wij willen AFAS dus niet kwijt.

Een uitzondering in deze structuurvisie zou problematisch zijn, zo gaf het college aan. Het zou een sneeuwbaaleffect tot gevolg hebben. Dat zou ook de houdbaarheid van dit plan juist weer ter discussie stellen. Dat is iets wat wij niet willen, want dan gooi je het kind met het badwater weg. Wij denken dat D66 daarvoor een handige oplossing heeft gevonden door een motie te maken die ook wij ondertekend hebben. Met deze motie kunnen wij instemmen met de TSK, maar zoals ik net heb gezegd en wat ook door andere partijen al is gezegd – de PvdA en het CDA hoorde ik daarover, meen ik – is dat er een communicatieopdracht ligt naar marktpartijen en gemeenten om een en ander toe te lichten en de mogelijkheden te bespreken. Ik ben benieuwd hoe de gedeputeerde dat gaat oppakken.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ook 50Plus is heel blij met wat nu voor ons ligt, de TSK: het reduceren van in bestemmingsplannen vastgestelde planologische overcapaciteit. Dat vinden wij mooi. Het is hard nodig als je bedenkt wat er allemaal leegstaat. In de ene gemeente is het meer dan in de andere gemeente. Iedereen weet dat ik uit Stichtse Vecht kom en iedereen weet ook wat er allemaal leegstaat in Stichtse Vecht. Daarmee spannen wij de kroon. Vandaar dat 50Plus hiermee volledig akkoord kan gaan. Wij vinden het ook heel belangrijk de regie bij de provincie te houden. Het gebeurt toch wel dat er bij diverse gemeenten gekeken wordt waar er nog ruimte is, waar kan dit en waar kan dat, en dat men dat dan toch nog probeert te realiseren.

Wat ik zelf zie, ook in onze gemeente, is dat er soms een A-locatie, een mooie zichtlocatie, is en als daar een verpaupering ontstaat, wordt er soms weer een nieuwe band ontwikkeld, wat er allemaal weer prachtig uitziet, zeker vanaf de A2. Ik denk dat de meesten hier wel weten waarover het gaat. Daarachter woekert echter het onkruid, er is vandalisme en troep en smerigheid. Het is particulier eigendom en men wacht, achteroverleunend, of er misschien toch nog een kans komt op een of andere manier en er een win-winsituatie ontstaat om het alsnog te ontwikkelen, terwijl er verderop ook nog heel veel leegstaat. Vandaar dat wij heel blij zijn met de voorgestelde aanpak om te kijken wat wij hieraan kunnen doen.

Ik wil nog het volgende aan de gedeputeerde vragen. Hij heeft ooit tijdens een informatieochtend gesproken over harde planning en zachte planning. De harde planning houdt in dat daarover al een soort besluit is genomen, maar dat het nog niet is gerealiseerd. De zachte planning is iets wat ergens diepgevroren in de structuurvisie zit. Weet de gedeputeerde het nog? Het was in de foyer. Ja? Ik zou dus willen vragen of hij ook nog naar de zachte planningen wil kijken en wat hij eraan wil doen om die planning helemaal weg te halen, daar waar het op dit moment ligt. De gedeputeerde zegt verder dat hij de nog niet-benutte plancapaciteit wil terugdringen. 50Plus denkt dat het daaronder valt. Ik zou de gede-

puteerde willen vragen of hij bereid is, als hij zijn gedachten daarover al heeft laten gaan, ons een lijst te sturen met gemaakte afspraken over het terugdringen van nog niet-benutte plancapaciteit. Dan krijgen wij een beetje een beeld van wat de plannen zijn van de gedeputeerde en wat hij wil terugdringen. Als daarvan een lijst is, zouden wij die graag willen ontvangen.

Dan wil ik het nog hebben over ....

De VOORZITTER: Heel kort.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Is mijn tijd al weer om? AFAS. Ik zal heel kort zijn. 50Plus vindt, zoals het nu wordt voorgesteld, dat AFAS niet bijdraagt aan de vermindering van de bestaande leegstand. Wij zijn niet gevoelig voor de opmerkingen en de aanbevelingen, van: het is zo ingebed in de gemeente, het sponsort de voetbalclub en dergelijke. Wij vinden dat dit niet mag meespelen in zo'n belangrijk besluit. Men is daarnaast nog niet begonnen met de bouw, dus is er op dit moment in beginsel geen kapitaalvernietiging. Wij hebben geen goed gevoel bij de manier waarop AFAS nu bij ons onder de aandacht wordt gebracht en hoe het gepromoot wordt om het toch te volt-oaien.

De VOORZITTER: Dat was de eerste termijn van de Staten. Ik geef het woord aan de gedeputeerde.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal er rekening mee houden dat er in een normaal debat elf minuten is voor de TSK. Ik vraag u enige excusering als het een minuutje meer wordt, want er zijn wel minimaal 30 vragen waarop ik serieus antwoord moet geven als ik recht wil doen aan de Staten. Ik zal proberen dat zo verstandig mogelijk te doen.

In algemene zin is het goed dat wij dit debat vandaag voeren, want de invulling van de ruimte op de regionale schaal over gemeentegrenzen heen is bij uitstek een verantwoordelijkheid van de provinciale overheid. Ik heb de afgelopen weken natuurlijk ook een aantal publicaties gezien van mensen die vragen: "Waarom doen jullie dit eigenlijk en waarom laat je dit niet over aan anderen; laat het over aan de markt of aan de samenleving, want zij kunnen dit wel." Wij hebben de afgelopen jaren kunnen constateren dat dat niet zo is. Daarin hebben wij overigens ook zelf een aandeel. Ook overheden zijn heel hard aan het rennen geweest met de gedachte dat de bomen tot in de hemel zouden blijven groeien voor het realiseren van meer capaciteit, eigenlijk voor alles. Wij hebben namelijk ook vraagstukken op het gebied van detailhandel, wij hebben vraagstukken op het gebied van zorg, wij hebben agrarische leegstand. Geloven in de oneindige groei.

Inmiddels komen wij erachter dat wij in Nederland niet in de oneindige groeiscenario's zitten, maar dat wij in een groot transformatiescenario zitten. Wij hebben heel veel, maar het klopt niet meer met de vragen van de tijd; vragen van immigratie, vragen van energietransitie, vragen om andere ruimtelijke oplossingen, waarvoor wij niet per definitie allemaal weer de wei in moeten, maar waarvoor wij wel datgene wat wij hebben op een andere manier moeten gaan gebruiken. In die lijn zit dit voorstel: overheid, neem je publieke verantwoordelijkheid voor het publieke domein en kies ervoor je ruimte op een betere manier en op een andere manier in te zetten. Ik ben blij dat er in zo grote mate steun is voor die lijn. Laten wij het even op dat niveau brengen: het in januari 2014 door de Staten aangenomen kantorenvoorstel was unaniem gesteund en wordt twee jaar later nog in de volle breedte van deze Staten gesteund. Dat is op andere onderwerpen wel eens anders. Laten wij er dan maar mee beginnen om te constateren dat dat mooi is. Het is ook nodig. Een aantal Statenleden heeft het 19%-leegstandscijfer genoemd. Ook de 'tendens stijgend' – niet iedereen heeft dat erbij gezegd – is het geval. Dus de percentages lopen nog steeds op. Wij hadden nog 4,3 miljoen m² in de pijplijn zitten; 1,2 miljoen is leegstand, 19%, en nog 4,3 miljoen in de pijplijn. Dat alleen al rechtvaardigt een overheid die zegt: "Jongens, zouden wij dat allemaal maar even niet meer doen met elkaar?" En ja, dat schuurt, altijd. Als je een besluit neemt en zegt dat je iets niet meer gaat doen, dan moet dat wel schuren op een heleboel plekken, maar in beperkte mate. Dat is de essentie van voorzienbaarheid. De Staten hebben in 2014 gezegd tegen het toenmalige college: "College, u mag dat wel gaan doen, maar u moet dat doen met zo min mogelijk risico's voor de provincie." Dat betekent dat je iets moet doen met dat begrip voorzienbaarheid; je moet vandaag een besluit nemen dat feitelijk nog niks doet. Ik zag al krantenkoppen: "Vandaag streep door bouwplan". Nee, de TSK doet nog niks, veroorzaakt geen schade, het is geen schadeveroorzakend besluit, maar kondigt aan dat er bij het ter inzage leggen van het provinciaal in-

passingsplan iets gaat gebeuren. Het geeft ondernemers en gemeenten die een bestemmingsplan hebben nog volledig de gelegenheid daarvan gebruik te maken, niet omdat wij dat graag willen – wij hebben namelijk veel te veel – maar omdat het de essentie van het voorzienbaarheidsprincipe is. Die essentie voorkomt schade: 'Gij kunt nog'. Dat betekent dat wij heel terughoudend moeten zijn om uitzonderingen op dat principe te maken. Ik kom daarop terug in de beantwoording van een aantal fracties.

Ik zal beginnen met de fractie van de VVD: zijn er risico's, vroeg mevrouw Eijsbroek, als je voor AFAS iets bijzonders zou doen? Jazeker. Ik refereer aan alle uitzonderingen die je in de structuurvisie zelf zou kunnen maken op grond van inspraak of andere elementen die vandaag aan de orde kunnen komen, die niet gebaseerd zijn op het geactualiseerde onderzoek van Stec, dat zegt: dit is er allemaal aan de hand, dit is de magneet, dit is ontwikkeling van de vraag, dit is de ontwikkeling van het aanbod, wij houden rekening met een grote en niet met kleine vraagontwikkeling, ook al weten wij zeker dat die er niet helemaal komt, het risico is heel klein. Als wij vandaag op allerlei manieren interveniëren op deze zaken, dan zou ieder ander met recht en rede kunnen zeggen bij het PIP: ja jongens, u heeft het voorstel zelf op grond van allerlei willekeurige politieke motieven veranderd. Dat geldt in ieder geval voor het amendement. De motie is in feite net een tandje anders en in die zin een slimme motie, als ik het zo mag formuleren. Dat komt doordat de motie eigenlijk zegt: beste vrienden, wij gaan ervan uit dat het voorzienbaarheidsprincipe ertoe leidt dat AFAS in Leusden nog volledig in staat zal zijn om het bestemmingsplan dat er nu al ligt, dat de raad binnenkort gaat vaststellen en waarop AFAS nog een omgevingsvergunning kan gaan aanvragen, ruim is afgewikkeld voordat het PIP ter inzage komt. Mocht dat onverhoopt niet zo zijn, dan zeggen Provinciale Staten eigenlijk tegen zichzelf dat zij daarover nog een keer heel goed moeten nadenken bij de vaststelling van het PIP. Dat kan. Dat is ook een vorm van tegen jezelf zeggen: let op, er zou een uitzondering aan kunnen komen. Die maak je echter niet in het stuk zelf. Dat maakt voor mij fundamenteel verschil als het gaat om de juridische consequenties van de motie dan wel het amendement.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde stelt dat er niet getornd mag worden aan de uitgangspunten van het rapport Stec. Wat zou er dan anders staan in het rapport Stec als dat gebouw op de AFAS-locatie er nog zou staan, zij het misschien halfafgebroken? Vraag twee is waarom die AFAS-locatie niet gezien kan worden als een bestaande locatie. Er staat tenslotte nog een verdieping: onder de grond, er staan kelders.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zeg niet: er staat nog een gebouw. Er heeft een gebouw gestaan. Het staat er al jaren niet meer. Op het moment dat wij dit beleid vaststelden, stond het er echt niet meer. Dan kunnen wij hier wel tegen elkaar zeggen dat wij net doen alsof het wel zo was, maar het is niet zo. Ik ben het met de heer Ijssennagger eens, dat als het er had gestaan, het anders was geweest: dan had je dat gebouw kunnen transformeren en dan had je het gebouw op een andere manier als kantoor kunnen inrichten binnen de systematiek van de TSK en het PIP. Het simpele feit is er echter dat dit niet het geval is. Je kunt net doen alsof het er wel was, zodat je een uitzondering zou moeten maken op de systematiek die je hebt afgesproken. Je zegt: wat er niet meer is, tellen wij niet mee. Je doet vervolgens alsof het er toch nog is en telt het gebouw wel weer mee. Dat zou op zijn minst een stevige ondergraving van de systematiek zijn.

Er is overigens een tweede punt, waarbij de motie heel specifiek inzoomt op AFAS. De motie zegt dat wij moeten opletten bij de vaststelling van het PIP en dat wij rekening moeten houden met de bijzondere situatie van het bestemmingsplan; die bijzondere situatie op deze heel specifieke plek, waarbij wij ervan uitgaan dat de omgevingsvergunning snel wordt verleend. Dat is wat anders dan een amendering van het voorstel, die in veel generiekere termen is geformuleerd, waarbij je vrij zeker weet dat die ook in bredere zin door anderen gebruikt kunnen worden. Het amendement zet dus door de generieke formulering veel meer de deur open naar die situatie dan de motie die veel specifieker is rondom de bijzondere omstandigheden van AFAS en verwijst naar het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning. Dat doet het amendement op die manier niet.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde geeft niet helemaal antwoord op mijn vraag. Ik zeg niet: wij doen alsof het er staat. Nee, er staat nog steeds een kelder, er

staat nog steeds een gebouw. Daarvan zou je kunnen zeggen dat het een kantoorgebouw is; het is ten slotte niet verboden om een kantoorgebouw half onder de grond te hebben. Dus er staat nog steeds een ruimte, waarin je zou kunnen werken, extreem gesteld. Daarop antwoordt de gedeputeerde niet. Ten tweede. Wat voegt de motie toe aan de mogelijkheden die er nu al zijn? De motie vraagt iets, maar volgens mij vraagt de motie dingen die al aan de gang zijn. Vervolgens doen wij er nog niks mee.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het antwoord op de eerste vraag: er staat geen gebouw. Punt. Als de heer IJssennagger denkt van wel, dan moet hij daar een keer gaan kijken. Er staat geen gebouw, er staat geen kantoor, je kunt er niet werken. Punt. Dat is het antwoord op vraag 1. Vraag 2. Wat is het verschil met de motie? Misschien kan de heer IJssennagger de vraag nog even herhalen.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wat is de toegevoegde waarde van de motie op de mogelijkheden die er gewoon zijn?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een vraag die de heer IJssennagger in eerste instantie aan de indiener van de motie zou moeten stellen. Ik neem aan dat de heer Boerkamp in de tweede termijn daarop een antwoord zal geven. Laat ik zeggen: ik lees de motie in de eerste plaats als een opdracht aan het gemeentebestuur van Leusden om voortvarend te zijn, zoals dat nu ook al belangrijk is binnen alle systematieken. Dat ben ik met de heer IJssennagger eens. In de tweede plaats creëert de motie een haakje voor Provinciale Staten om bij de vaststelling van het PIP in een soort noodscenario – zo van: alles gaat fout, procedures lopen mis, et cetera – op deze uitspraak van Provinciale Staten terug te komen. Ik denk dat dit het fundamentele punt is in de motie.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Als dat het geval is en de Staten zouden erop terugkomen, gaan wij dan niet ook evenveel juridische ongelijkheid creëren als wij rechtstreeks zouden doen met het amendement?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een heel ingewikkelde vraag. Ik vermoed van niet. Daar wil ik wel iets over uitweiden. Elk uitzonderingsmoment dat je maakt bij het PIP ten opzichte van de TSK en ten opzichte van je stek, brengt een zeker risico met zich mee. Dat is mijn antwoord in eerste termijn. Dus als je die lijn kiest, moet je eigenlijk niets doen. Dat wil zeggen: niets, ook niets in de richting van een amendement. Als de heer IJssennagger het wil horen: ik zou zijn amendement zeker niet doen.

Als je van mening bent dat de situatie AFAS bijzonder en specifiek is, die een zekere aanpassing vergt, er tegelijkertijd van uitgaand dat het zeer en zeer waarschijnlijk binnen de gestelde procedures en termijnen kan, maar als je er voor het onverhoopte noodgeval dat dit niet het geval is een haakje wilt hebben, dan is de motie, weliswaar ook met een zekere kwetsbaarheid omgeven, minder kwetsbaar dan een amendement en, in het gunstige scenario dat het in Leusden met AFAS vlot gaat, ook niet noodzakelijk. Dan heb je bij een amendement de juridische risico's niet gegarandeerd. De motie heb je in 98% of 99% van de situaties niet meer nodig, omdat het gewoon op tijd is afgewikkeld voor het ter inzage leggen van het PIP. Voor die 1% risico – dan hoef je niks te doen aan je PIP en dan heb je 0% risico – heb je het haakje.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Voor de helderheid: de juridische risico's van de motie beginnen pas op het moment van vaststelling van het PIP en niet nu bij de vaststelling van de TSK?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, dat is wat ik zeg. De Staten nemen nu 0% risico. Als er niks gebeurt, dan komt het risico niet terug bij het PIP. Als de Staten het wel gebruiken bij het PIP, dan gebeurt het. Nogmaals, ik heb goede hoop, evenals het gemeentebestuur van Leusden dat het niet noodzakelijk is. Het is een noodremprocedure, die alleen indien benut bij het PIP een zeker risico met zich meebrengt. Ik denk dat ik het op deze manier zo helder mogelijk heb gezegd.

Dan ga ik terug naar de termijnen. Ik denk dat ik voldoende antwoord heb gegeven op de vragen over de risico's van de positie van AFAS, van mevrouw Eijsbroek.

D66 had een specifieke vraag over zienswijzen. De ontwikkeling van AFAS in Leusden en het bestemmingsplan daarvoor zouden in strijd kunnen zijn met de TSK, zoals nu wordt vastgesteld, en het rechtvaardigen om een zienswijze in te dienen. Als de Staten van Utrecht vandaag bij motie een opvatting over AFAS kenbaar maken, dan wordt het niet heel logisch om op diezelfde ontwikkelingen, dat concrete bouwplan, met een zienswijze te komen. Maar, er zit in dat bestemmingsplan nog wel een aantal elementen. Ik noem er twee:

- Er zit een wijzigingsbevoegdheid in om het AFAS-plan, dat, plat gezegd, 6000 kantoren en 6000 experience centers met een wijzigingsbevoegdheid tot 12.000 meter kantoren te maken. Daarvan kun je zeggen dat dit niet de bedoeling is; wij willen AFAS wel graag realiseren, maar wij willen niet dat het kantoor als het er eenmaal staat twee keer zo groot wordt. Daarover kun je een opvatting hebben.
- Er zit een kruimelgevallenregeling in: transformatie van alle andere functie naar kantoorruimte, dat kan. Ik denk dat de kruimelgevallenregeling uit de WABO komt. De regeling zegt: alles wat nu geen kantoor is, mag je kantoor maken. Dat is hartstikke in strijd met wat wij willen. Dat plan willen de Staten dan eventueel nog wel, maar niet dat het twee keer zo groot gaat worden in de komende jaren.

Kort samengevat betekent het dat het niet ondenkbaar is dat wij op de plus-mogelijkheden die in het bestemmingsplan zitten nog wel een opmerking zouden willen maken. Dit in antwoord op de vraag over de zienswijzen.

Het CDA had een heel correcte vraag over de tekst van de TSK, waar een getal niet helemaal klopt. Daarin heeft mevrouw Dorrestijn gelijk. Dat wil ik hier wel even publiek zeggen. Er staat: "de vraagraming kent een minimale variant, een overschot van 235.000 m²bvo, en een maximale raming van de vraag naar kantoorruimte tot en met 2027, ruim 1 miljoen m²". Dat moet zijn: "de vraagraming kent een minimale variant, vraag van 329.000 m² bvo, en een maximale raming van de vraag naar kantoorruimte tot en met 2027 van 1.75 miljoen m²". Dat moet het zijn. Doordat ik het hier zo heb voorgelezen en ruiterlijk heb toegegeven dat die twee getallen niet kloppen, deugt het nu weer. Ik doe dat toch maar even, omdat anders Provinciale Staten op dat punt niet goed zijn geïnformeerd. Dat doet niks af aan wat er verder staat, maar het is goed dit even correct te maken.

Ook door de fractie van het CDA is over de motie gesproken. Ik heb aangegeven als beantwoording en ook op de interruptie van de heer IJssennagger en van mevrouw Kotkamp, dat een motie pas risico geeft als je hem benut. Is de motie nodig? Dat is uiteindelijk aan Provinciale Staten. De motie is zo qua formulering en qua specificiteit dat de juridische risico's van de motie zo beperkt mogelijk zijn. Als mij wordt gevraagd of de motie nodig is, dan zeg ik dat het een politieke vraag is. Het is niet aan de gedeputeerde om die vraag te beantwoorden, maar aan Provinciale Staten. Is de motie op deze manier juridisch mogelijk? Ja. Is de motie juridisch niet al te kwetsbaar? Nee, gezien de antwoorden die ik al gegeven heb op de interrupties van de heer IJssennagger en mevrouw Kotkamp. Of de Staten de motie willen? Daar gaan zij zelf over.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog één vraag aan de gedeputeerde. Dat heeft te maken met wat hij opmerkte over de zienswijze. Ik vroeg inderdaad of die overbodig was. Daarop heeft de gedeputeerde antwoord gegeven. Heb ik het goed begrepen dat op het moment dat er een motie wordt ingediend, eventueel een zienswijze tegen de plus naar 12.000 m² niet meer aan de orde is?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat heb ik hopelijk niet gezegd. Ik zal het beter zeggen: het is niet zo heel logisch dat als er een motie in Provinciale Staten wordt aangenomen, die zegt: AFAS moet een beetje doorwerken, dan kan dit plan gerealiseerd worden dat zij nu concreet met de gemeente Leusden aan het uitwerken zijn, om dan tegen dat deel een zienswijze in te dienen. Dat zou een beetje wonderbaarlijk zijn. Er zit alleen een aantal andere elementen in het bestemmingsplan die AFAS mogelijk maken, waaronder die kruimelgevallenregeling van de WABO, en zo is er nog een andere flinke wijzigingsbevoegdheid, die een verdubbeling van kantoorruimte zou

kunnen betekenen. Voor de helderheid: in het AFAS Experience Centre zitten allerlei elementen die prachtig zijn voor de gemeente Leusden, die heel interessant zijn voor gemeenschap in Leusden en voor iedereen die er omheen zit, maar die niets met ons kantorenbeleid te maken hebben. Wij hebben geen enkele opvatting over het theaterdeel of het restaurantdeel die erin zitten. Alleen, zodra het allemaal weer kantoren zouden worden, in een soort onvoorstelbaar scenario – AFAS vertrekt na een aantal jaren, er komt een nieuwe eigenaar die zegt: wat moet ik met dat Experience Centre, wat kan mij dat schelen, ik wil daar kantoren van maken – dan zou dat kunnen. Dat zijn elementen in het bestemmingsplan die echt in strijd zijn met datgene wat de Staten hier vandaag hopelijk vaststellen. Het is niet ondenkbaar – daarover moeten wij nog goed nadenken – dat wij daarover een opmerking in de vorm van een zienswijze zouden maken. Deze voorzichtige formulering kies ik hierbij.

Terug naar de PVV. Ik denk dat ik in de interruptie van de heer IJssennagger de vragen over het bestaande kantoor en het amendement al heb benoemd.

Als laatste: kunnen wij dat risicoloos doen? Nee, gezien de formulering van het amendement, de wijziging van de TSK, ontraad ik dit amendement met klem. Het amendement is ook overbodig als je kijkt naar de termijnen die noodzakelijk zijn voor AFAS om met de gemeente Leusden samen tot ontwikkeling te komen. Het amendement is niet alleen risicovol, maar volgens mij ook overbodig.

De heer De Kruijf sprak over gezonde schaarste. De markt van transformatie gaat alleen maar draaien als er gezonde schaarste is. Dat heeft de heer De Kruijf gehoord op die detailhandelsbijeenkomst. Dat krijg ik in heel Nederland terug als het gaat over de problematiek van kantoren. Dus: zeer mee eens dat de door de heer De Kruijf zo gewenste transformatie alleen maar draait als die gezonde schaarste, om het maar even zo te zeggen, weer wordt bereikt.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde noemde het amendement overbodig. In dat kader: waarom is dan de motie niet overbodig? Dat begrijp ik dan niet.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het amendement regelt iets wat nu niet geregeld hoeft te worden. De motie regelt nu nog niks, maar geeft Provinciale Staten de gelegenheid daarop terug te komen. Dat is een fundamenteel verschil.

Terug naar de fractie van de PvdA. De heer De Kruijf heeft gezegd: het pleidooi voor die stevige transformatie, die vandaag niet op de agenda staat maar die wel wezenlijk is, heb ik graag nog even extra aangezet. Dat geldt, denk ik, in de volle breedte van de Staten. Wij zijn heel intensief met een aantal gemeenten – Stichtse Vecht, Leusden, Nieuwegein – bezig met stevige een transformatie, waarbij wij financieel, qua expertise, met kantorencoach en kantorenloods, heel actief bezig zijn om de transformatie van bestaande kantoren mogelijk te maken. Hartstikke hard nodig, ook gezien de vragen van de tijd en ook onderdelen van hetzelfde tweesnijdend zwaard: je moet en voorkomen dat er nieuwe meters bij komen en je moet tegelijkertijd heel hard werken om de verloedering – mevrouw Hoek sprak daar ook over – die de permanente leegstand op allerlei plekken met zich meebrengt, met elkaar aan te pakken. Het pleidooi om daarmee vooral hard door te gaan, onderschrijf ik ten volle.

Ik ga naar de SP, mevrouw Poppe: klopt het dat actualisatie van het onderzoek op 17 december 2015 beschikbaar was? Dat klopt. Zij vraagt, zoals ook terug te horen was in de woorden van de heer Van Leeuwen: is dat niet een beetje al te snel? Provinciale Staten hebben twee jaar geleden gezegd: beste vrienden, let op, er komt kantorenbeleid aan. Wij hebben tussendoor een brief geschreven naar alle gemeenten en gezegd: wij moeten dat onderzoek gaan actualiseren. Dat kan drie dingen betekenen: alles blijft hetzelfde, u krijgt meer ruimte of u krijgt minder ruimte. Meer soorten zijn er niet in dit soort scenario's. Op 17 december heb ik alle gemeenten persoonlijk geïnformeerd over wat daar uitgekomen is: eerst door de gemeenten te bellen en daarna nog, in het oude provinciehuis, door een bijeenkomst te houden waarin wij dat nog een keer in de volle breedte hebben toegelicht. Dat heeft de gemeenten volop gelegenheid gegeven om te reageren. Dat doen de gemeenten overigens ook. Leusden heeft actief ingesproken in de commissievergadering. Utrecht heeft een brief gestuurd. Amersfoort heeft een brief gestuurd. Er zijn voldoende mogelijkheden geweest om te reageren. Het fundamentele, misschien juridische punt, is: het beleid is niet veranderd. Wij hebben hernieuwd onderzoek gedaan, anders konden wij niet op deze manier doen wat wij nu doen. De gemeenten hebben volop gelegenheid gehad.

Dat is ook het antwoord op de woorden van de heer Van Leeuwen. Hij zei: er zit iets holderdebolders in. Ik vind echter, als je twee jaar bezig bent en je hebt de mensen tussentijds verteld wat je aan het doen bent, dat het niet iets holderdebolders is. Die woorden zijn voor mijn eigen rekening; de heer Van Leeuwen zei het iets keuriger.

Dan heb ik een vraag op mijn lijstje staan: concrete invulling voor PIP. Ik ben even kwijt wat dat is. Mevrouw Poppe moet daarop maar even interrumpen. PIP en TSK hebben geen betrekking op andere zaken dan kantoren, dus ook niet op het theater. Daarop heb ik al geantwoord.

De laatste vraag van mevrouw Poppe was: als zij een beetje tempo maken, kan AFAS dus? Ja, in vrijwel alle scenario's, dus met bestemmingsplan, met Raad van State, met omgevingsvergunning, zou het moeten kunnen. Je weet het echter nooit 100% zeker; 100% bestaat niet. Er is een heel klein risico dat er ergens iets of iemand lang ... . De Raad van State heeft een termijn van orde van twaalf maanden. Als de Raad van State zegt, 'gut, wij doen er een keer zestien maanden over, want wij hebben het druk', dan loop je tegen problemen aan. Dat risico is klein, maar het is er wel. Wat doen wij dan? Het is aan de Staten om daar zo meteen iets over te zeggen.

Ik laat één vraag van mevrouw Poppe liggen: concrete invulling voor PIP. Weet mevrouw Poppe nog welke vraag dat was?

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de Voorzitter! Als er toch nog een concrete invulling komt in die anderhalf jaar, van welk bedrijf dan ook, dan heb ik het niet over AFAS: wordt dat dan niet onmogelijk gemaakt in het inpassingsplan?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Poppe bedoelt waarschijnlijk het volgende, en dan gaat het over de voorzienbaarheid in algemene zin: iedereen die nu een bestemmingsplan heeft waarin men kantoren meters kan maken – harde plancapaciteit –, mag die gebruiken totdat het PIP ter inzage wordt gelegd. Dat is eigenlijk niet leuk, want dan komen er soms nog plannen bij, maar dat is de essentie van de voorzienbaarheid. Waarschuwen, anderhalf jaar wachten, ingrijpen. Dan is er geen planschaderisico voor de provincie. Naar wat de Staten opdragen aan het college – om dat vooral heel scherp te krijgen - hebben wij heel goed onderzoek gedaan. Daarom doen wij het zo. Dus, ja, je kunt concrete plannen, als je nu een bestemmingsplan hebt, realiseren voor de terinzagelegging van het PIP.

Dan heb ik de vragen van mevrouw Poppe ook beantwoord.

De vraag van GroenLinks: stel dat er de komende jaren nog meer bij komt dan wij eigenlijk gedacht hadden – of door dit soort ontwikkelingen of omdat wij de bovenkant van de markt meegenomen hebben – en de vraag gaat nog harder achteruit dan wij de afgelopen jaren gezien hebben: mensen gaan niet meer in kantoren zitten en gaan plaatsafhankelijk werken. Wat doen wij dan? Theoretisch zou je eigenlijk, als je het echt stevig wilt aanpakken, het hele riedeltje opnieuw moeten doen: een nieuw onderzoek, dus objectieve feiten maken, een aankondiging doen, een TSK of een herziening TSK maken, en een nieuw PIP maken. Dat kost een jaar of twee. Dan loop je tegen het probleem aan dat de omgevingswet er aankomt, die medio 2019 in werking treedt. Dan zou je daarvoor moeten zitten. De discussie met de geliefde adviseurs op dit punt is geweest of je dat dan wel of net niet zou halen. De omgevingswet kent deze mogelijkheid niet. Het zogenaamde projectbesluit, opvolger van het provinciaal inpassingsplan, geeft geen mogelijkheid tot aanpassing van het bestemmingsplan. Dan zou je een instructie moeten geven. Dat zouden wij wel kunnen doen: een nieuw Stec-rapport, een nieuwe omgevingsvisie maken en vervolgens de gemeenten in het kader van de omgevingswet een instructie geven: 'Gij zult de plancapaciteit nog verder moeten realiseren'. Dat heeft één groot nadeel: die instructie leidt tot aanpassing van de plannen van de gemeenten. Die plannen worden dan ook door de gemeenten aangepast. Dat betekent dat planschaderisico's of risico's voor contracten in de privaatrechtelijke sfeer, op het bord van de gemeenten komen. Het is vandaag nog helemaal niet benoemd, maar het is wel goed om dat te doen. Ons beleid nu vrijwaart de gemeenten voor dat type risico's. Toch een klein pluspuntje in donkere dagen, zou ik zeggen. Dat risico, als het er al zou zijn, ligt in elk geval op andermans bord.

Door de ChristenUnie zijn geen concrete vragen gesteld. Wel heeft de heer Klein Kranenburg gezegd dat er nog meer generaties komen. Dat is mooi. Daarmee moeten wij nu in onze ruimtelijke ordening goed rekening houden. Ik ben in mijn inleidend woord dan ook wel geïnspireerd door de opmerkingen van de heer Klein Kranenburg en de vraag hoe wij omgaan met de ruimte in deze regio.

De SGP: hebben wij te veel snelheid gemaakt? Ik heb geprobeerd die vraag te beantwoord. Twee jaar geleden vastgesteld beleid. Veel gecommuniceerd, toch wel.

Gaan wij nog communiceren? Jazeker, dit besluit moet opnieuw gecommuniceerd worden. Ik ben in goed overleg met de wethouders die dit onderwerp in hun portefeuille hebben. Het zijn of wethouders Economische Zaken of wethouders Ruimtelijke Ordening. Het zijn vaak dezelfde wethouders die ik ook tegenkom in de detailhandelsdiscussie in deze periode. Wij zullen die communicatie dus goed houden. Maar verrast? Dat kan niemand zijn op dit onderwerp. Dat was een paar jaar geleden te revolutionair op sommige momenten om dat te doen.

Dan 50Plus als laatste. De vraag van mevrouw Hoek ging over harde en zachte plannen. Dit voorstel richt zich niet op zachte plannen. Zachte plannen zijn er feitelijk nog niet. Dit voorstel richt zich op plannen die al kunnen. Dus het PIP haalt de mogelijkheid weg om plannen die er nu al zijn, te realiseren. Dus wie zegt "Ik heb nog wel een ideeetje om een kantoor te bouwen en dat ga ik nog eens proberen", moet nu voldoen aan de structuurvisie en aan onze verordening waarmee wij zeggen dat wij eigenlijk helemaal geen nieuwe kantoren willen. De Staten gaan straks de Provinciale Structuurvisie en -verordening met collega Van den Berg aanpassen op dit punt. Een zacht plan wordt dus nooit meer een hard plan als al onze plannen gaan zoals ze nu zijn.

Met excuus voor de lichte uitloop, heb ik geprobeerd de beantwoording zo goed mogelijk te doen.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik heb goed nieuws: de maaltijd staat klaar. Nu doorvergaderen, wat zeker nog drie kwartier duurt, lijkt mij geen goede oplossing. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 17.50 tot 18.50 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Aan de orde is de tweede termijn van agendapunt 9. Het is misschien goed dat u weet dat het in mijn voornemen ligt na de behandeling van agendapunt 9 ook daarover de stemming alvast te doen. Dit in verband met het bezoek op de publieke tribune.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij gaan nu in veel bestemmingsplannen de mogelijkheid voor kantoren schrappen. Dan is de vraag: wat kunnen gemeenten dan op die locaties doen? De vraag naar woningbouw is groot, maar niet alle locaties zijn geschikt voor woningbouw. Dus op welke wijze wil de provincie gemeenten straks ondersteunen in het vinden van goede mogelijkheden en eventueel ook kijken hoe wij daar met innovatieve oplossingen kunnen komen?

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben wat verbaasd over de vragen van de heer Boerkamp. Ik denk: wat laat in deze fase. Ja, die vraag had ik eerder in de commissie verwacht of in het vooroverleg.

Wij hebben een amendement ingediend dat de gedeputeerde ontraadt. Dat hadden wij natuurlijk wel een beetje kunnen vermoeden en ik heb ook het vermoeden dat het amendement niet voldoende steun zal krijgen van de Staten. Desondanks houden wij het amendement in stand. Wij vinden het belangrijk dat de Staten besluitvaardigheid tonen daar waar het nodig is.

Tussen de regels door beluisterde ik het wel bij de gedeputeerde, al heeft de gedeputeerde het niet met zoveel woorden gezegd, dat de motie eigenlijk een beetje overbodig is. Eigenlijk leidt de motie nergens toe, anders dan dat je een geweldig signaal afgeeft voor de bühne, van: kijk eens wat doen, wij zijn betrokken bij AFAS. Wat er in wezen staat, is dat als dat alles niet gebeurt – en dat zegt de gedeputeerde terecht – dan hebben de Staten een kapstokje.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Het punt was eigenlijk al een beetje voorbij, maar ik werd getriggerd door wat de heer IJssennagger zei: wij moeten ons daadkrachtig op-

stellen. Daarmee zijn wij het helemaal eens, maar daar zit bij ons precies de bottleneck van het amendement van de heer IJssennagger en ook van de motie. Dit stuk eist van Provinciale Staten de rug recht te houden. Een uitzondering is bijzonder risicovol, dus eigenlijk zouden wij dit niet moeten doen. Ik vraag mij af hoe de heer IJssennagger ziet dat de daadkracht die uit dit stuk spreekt, niet ondermijnd wordt juist door zijn amendement.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Dorrestijn heeft ongetwijfeld een goed beeld van wat er precies bij de AFAS-situatie gebeurd is. Er is iemand die een oud kantoor heeft gekocht en heeft toen, goed ter wille, die oude troep alvast gesloopt. Ik mag in herinnering brengen, en mevrouw Kotkamp kent het ongetwijfeld: een andere locatie in dit land, de Pier van Scheveningen. Dat staat daar dat REM-eiland al tientallen jaren tegenaan geparkeerd. Ik ken een van de oude eigenaren – ik weet niet of hij nog steeds de eigenaar is – en die heeft gewoon gezegd: wij laten het in stand, want nu kunnen wij tenminste op die plek iets nieuws realiseren. En hoe roestig dat ding ook is, hij blijft daar staan, want als je het nu weghaalt, is het maar de vraag of je over tien of twintig daar op die plek iets nieuws mag realiseren. Dat is de keerzijde van de medaille. Hier gaat het om een ondernemer die volkomen te goeder trouw heeft gezegd: om voor de omgeving een mooi beeld te houden, gaan wij een oud kantoor weghalen dat toch niet meer wordt gebruikt en dat alleen nog maar in verval zal raken en vernield wordt. Vervolgens krijgt hij hier het deksel op de neus. Stel deze zaak gaat straks als een leermoment het land in, dan kan men zeggen: kijk eens naar die AFAS-situatie, sloop nooit iets als je niet 100% zeker weet dat je verder kan gaan. Ik denk dat wij een uitermate slecht signaal afgeven.

Deze situatie is uniek in de provincie Utrecht. Daarvan zeggen wij: het spijt mij wel, maar wij gaan dit echt zien als een kale locatie. Toch gaat het om een onderhanden werk, men is begonnen, oké, men heeft even adem gehaald, maar gaat vervolgens door. Dan zeggen wij dat die tussenfase toevallig net even wat langer duurt en die gaan wij gebruiken – misbruiken – om te zorgen dat je niet verder mag. Dat is in wezen wat wij doen.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan het voor een groot deel eens zijn met de redenering van de heer IJssennagger. Het is absoluut niet onze intentie om het een bedrijf moeilijker te maken, helemaal niet een bedrijf dat met innovatieve concepten komt, juist als het gaat om het combineren van functies in één gebouw. Ik denk dat wij het daarover eens zijn. Het punt is alleen dat het amendement van de heer IJssennagger de deur openzet voor een aantal andere uitzonderingssituaties die wellicht anders zijn. De anderhalf jaar is er juist voor bedoeld dat AFAS en Leusden hier samen prima uit kunnen komen en dat er over anderhalf jaar, als wij het PIP vaststellen, gewoon niets meer aan de hand is. Mocht dat dan nog wel zo zijn, dan hebben wij de motie eventueel nog achter de hand. Daar twijfelen wij nog wat over. Het geeft wel een soort mogelijkheid tot spijtoptanten, zou ik bijna zeggen, om dan nog op dat moment te zeggen: oké, wij nemen het niet mee in het inpassingsplan. Het amendement gaat daarin wat ons betreft veel te ver, omdat het het fundament van de TSK ondergraaft.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De vraag is natuurlijk, als je anderhalf jaar later nog uitvoering gaat geven aan die motie, of je dan niet te laat bent. Dus zou het heel goed kunnen dat je op dit moment wel moet ingrijpen en die AFAS-situatie in elk geval nog kunt legaliseren, als het tenminste binnen die anderhalf jaar tot stand komt. Daar zijn wat twijfels over. De inspreker van AFAS vond die ruimte niet voldoende.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Helder, maar dat is precies wat de motie in feite dan doorgeeft: het gaat er niet om dat wij het nu zeggen, maar het gaat erom dat wij over anderhalf jaar de ruimte creëren om het dan alsnog te kunnen zeggen. Dus voor nu maakt het niet zoveel uit. Het brengt nu het juridisch fundament van de TSK niet in gevaar, wat het amendement, als ik de gedeputeerde goed begrijpt, juist wel doet. De motie geeft de mogelijkheid dat mocht het net niet gelukt zijn, wij over anderhalf jaar in het PIP de ruimte hebben om die uitzondering toch nog te maken.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De vraag is, en daar begon ik mee, of de motie daartoe niet minder mogelijkheid geeft. Je kunt zeggen: laat het amendement nu maar zitten,

want wij kunnen het altijd over anderhalf nog doen. Ik heb begrepen dat de motie dat nu wel definitief repareert. Het is maar de vraag of je dat na anderhalf jaar naar aanleiding van het amendement nog kunt doen. Je doet het niet, je kunt het doen. Dan kun je altijd nog zeggen: wij laten het alsnog achterwege. De motie geeft dus alleen maar een mogelijkheid en verschuift eigenlijk het probleem. Na anderhalf jaar moeten wij het besluit nemen of wij er iets mee gaan doen. Niet dat wij er iets mee gaan doen, nee of. Er moet dan nog uitvoering gegeven worden aan de motie. Dat is het verschil.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij willen wij hetzelfde, maar zien wij in de instrumenten het omgekeerde. Als ik de beantwoording van de gedeputeerde beluister, is de motie precies wat het amendement beoogt. Over anderhalf jaar, mocht het niet tijdig gelukt zijn voor AFAS in Leusden het bestemmingsplan te wijzigen en de omgevingsvergunning goedgekeurd te krijgen, kunnen wij, juist doordat wij die motie hebben aangenomen, in het inpassingsplan zeggen: oké, dit is de uitzondering. Het amendement doet juist datgene wat de TSK ondermijnt. Ik ga mijzelf nu herhalen.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik bestrijd het dat het amendement de TSK ondermijnt. Dat heb ik in mijn eerste termijn ook al gezegd. Het advies van Hekkelman is dat wij dit zonder gevaar kunnen doen. Daar moeten wij op af gaan. Het is uniek in de hele provincie; er is geen vergelijkbare situatie, dus verwacht ik in die zin geen precedentwerking.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Hoorde ik net de spreker zeggen dat er wel degelijk het risico is dat AFAS de vergunning niet in anderhalf jaar geregeld krijgt?

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Als dat zo is, dan is zowel het amendement als de motie van de heer Boerkamp overbodig. Heel simpel. Dus als wij dat voor duizend procent zeker zouden weten, zijn beide overbodig. Wij houden daarmee rekening. Ik begreep uit de inspraakreactie van AFAS tijdens de commissievergadering dat er wel een kans toe is dat er problemen zijn. Ja, dan komen wij daar dus niet mee klaar en is ook de motie van de heer Boerkamp niet meer doeltreffend, want die mist dan ook de plank. Dan zouden wij met ons amendement die ruimte nog wel hebben gegeven; misschien met iets meer risico, maar wel met meer effect. In elk geval is dat het effect – dat is iets wat wij allebei willen bereiken, en misschien wel iedereen in de Staten, behalve mevrouw Hoek – wat wij zouden willen.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Kan de heer IJssennagger dan zijn eerste opmerking terugnemen, waarin hij zei dat de motie nergens voor nodig was?

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat zie ik niet in. Wat de heer Boerkamp in wezen met zijn motie doet, is zeggen dat wij mogelijk gaan brullen als er straks wat aan de hand is, maar dat wij nog wel even alle slagen om de arm houden. Het is niet honderd procent zeker. Het college wordt opgeroepen 'om te gaan doen' en over anderhalf jaar staan wij hier wellicht weer, bij het vaststellen van het PIP, om hetzelfde debat te voeren.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! De heer IJssennagger zit hier voor een tweede periode. Heeft hij de ervaring dat moties niet worden uitgevoerd?

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat zeg ik niet. Er staat ook alleen maar: om er straks rekening mee te houden.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik geloof dat de heer IJssennagger de motie nog een keer goed moet lezen.

De VOORZITTER: Daar is hij nu mee bezig.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik dacht dat ik de heer IJssennagger hoorde zeggen dat als het amendement zou worden aangenomen, er nog een zekere mogelijkheid was om het

wel of niet toe te passen. Het is al een paar minuten geleden dat hij dat zei. De interrupties hebben wat tijd in beslag genomen. Ik zou het toch graag van de heer IJssennagger horen.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, het amendement wijzigt het besluit. Dat is onherroepelijk. De motie geeft volgens mij de ruimte dat het college straks bij ons terugkomt en zegt: wij zien toch problemen, wij adviseren u het niet te doen. Eigenlijk schuiven wij het probleem anderhalf jaar voor ons uit.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het amendement wijzigt beleid. Dat hoor ik de heer IJssennagger toch goed zeggen?

De heer IJSSENNAGGER (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het amendement geeft direct de mogelijkheid. Ja, dat is ons streven.

Onzes inziens is de motie meer voor de Bühne bedoeld om een signaal af te geven. Dat wil niet zeggen – wij zullen overigens voor het voorstel stemmen – dat wij die motie, als het amendement niet wordt aangenomen, niet zullen steunen. Beter een half ei, of een kwart ei of een tiende ei in dit geval, dan een lege dop. Wij vinden het niet van daadkracht getuigen van deze Staten dat zij het afdoen met een motie en het definitieve besluit voor zich uitschuiven.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat ik in de interrupties al behoorlijk goed kwijt kon wat ik hier wilde zeggen. Voor GroenLinks blijft het zaak de TSK echt stevig te houden en niet al te veel concessies te doen. Wij zijn ons nog aan het beraden over het geven van onze steun aan de motie, omdat wij de problematiek van AFAS en Leusden begrijpen en er echt begrip voor hebben. Wij zien ook echt het belang in van het bedrijf en de mogelijkheden die het wil nemen. Voor ons blijft de vraag echter nog of dit niet te veel ruimte blijft bieden, waarmee de TSK zijn kracht verliest. Dat blijft onze zorg.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan heel kort zijn. Ik heb op één vraag nog geen antwoord gekregen van de gedeputeerde. Ik heb gevraagd of het mogelijk is dat wij een lijst krijgen met afspraken over het terugdringen van de nog niet-benutte plancapaciteit.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Een paar overgebleven vragen nog. De eerste vraag was van D66: wat kan er wel en wat kan er niet? Het is misschien goed dat nog even te benoemen. In een situatie van een normaal inpassingsplan kan men eigenlijk tien jaar niks op een betreffende locatie. Wij kiezen er bewust voor direct na inwerkingtreding van het inpassingsplan aan gemeenten de volle vrijheid te geven om elke algemeen toegestane bestemming – dus niet: ineens wel wat te gaan doen in een weiland waar niks mag – toe te staan. In een stedelijk gebied bijvoorbeeld: elke andere functie, behalve kantoren, die in het stedelijk gebied is toegestaan dan ook inderdaad toe te staan. Met andere woorden: de gemeenten hebben de volle vrijheid – dat doet recht aan de positie van gemeenten – te kiezen wat zij in hun stedelijk gebied de meest gewenste invulling vinden, behoudens kantoren. Alleen op die plekken die nu groen zijn gaat het PIP terug van groen naar groen. De bestaande situatie wordt dan feitelijk in het PIP bevestigd.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat was niet mijn vraag. Mijn vraag was: wat gaan wij doen om gemeenten te helpen bij binnenstedelijke locaties; langs het spoor, waar kantoren nu mooi als buffer fungeren voor het geluid. Wat gaan wij wel doen en hoe kunnen wij gemeenten daarbij helpen?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zo had ik het ook begrepen. A: het geeft gemeenten mogelijkheden om daarop andere bestemmingen te leggen. B: wij zullen via het transformatieve spoor – dat zit vooral in het programma Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling van collega Van den Berg – gemeenten zeer ter wille zijn om te kijken of een transformatie, bijvoorbeeld in de richting van woningen, mogelijk is.

Een heel concreet voorbeeld is Stichtse Vecht, waar wij op de Planetenbaan naar een transformatieopgave kijken met de gemeente. Daarbij is een van de belemmeringen bijvoorbeeld het geluid van de

N230. Dat is geen enkel bezwaar voor de kantoren die daar zijn, maar het is wel een bezwaar als je dat wilt transformeren naar woningen. Toevallig is het een provinciale weg. Dat is ook interessant. De provincie kan hier dus betrokken zijn bij het aanpakken van bijvoorbeeld de geluidsproblematiek om die woningbouwopgave mogelijk te maken. Dat zijn concrete plannen en besprekingen die op dit moment spelen in, zoals wij het noemen, het faciliterend spoor. In mijn eerste termijn heb ik al gezegd, ook in de richting van de heer De Kruijf, dat het twee elementen zijn die allebei van groot belang zijn als je deze provincie competitief en leefbaar wilt houden. Daar hoort dan die transformatiekant van wat er al staat zeker bij.

De tweede discussie is gegaan tussen de Staten en de heer IJssennagger over het amendement. Ik vind dat ik er in mijn eerste termijn voldoende over gezegd heb. Het is niet aan mij om oordelen uit te spreken, maar mevrouw Kotkamp vatte het goed samen. Natuurlijk is het het mooiste als je nu helemaal niks zegt. De motie die je nu indient heb je misschien niet nodig. Dan is er ook geen risico, want dan hebben wij hem niet nodig. Als de motie wel nodig is, hebben Provinciale Staten in elk geval de mogelijkheid er gebruik van te maken. Bij het amendement heb je altijd het risico. Een beetje het nadeel van die redenering, zeg ik tegen de heer IJssennagger, is dat je heel erg je best gaat doen om zekerheid voor AFAS te creëren – dat is AFAS natuurlijk van harte gegund; laat dat helder zijn – in ruil voor minder zekerheid voor het PIP. De Staten zeggen allemaal, eigenlijk unaniem: dat is wat wij willen; dat wilden wij twee jaar geleden al en dat willen wij nog steeds. Dan is de redenering: meer zekerheid voor één individueel geval ten opzichte van generieke onzekerheid die er dan ontstaat in het PIP. Dat is in de optiek van het college een ongewenste ontwikkeling.

Laat helder zijn dat dit beleid zeer doet, niet vandaag, maar over anderhalf jaar. Ook over anderhalf jaar zullen er in deze zaal ondernemers en gemeentebesturen staan die zeggen: hoe kunt u dat nu doen? Dat doen wij, omdat het voor een goede ruimtelijke ontwikkeling van deze regio noodzakelijk is die plancapaciteitswolk eruit te halen. Ik zei het in mijn eerste termijn eigenlijk niet goed genoeg. Ik zei, als wij die plancapaciteitswolk eruit halen, dan gaan wij die transformatie naar woningen en zo veel gemakkelijker maken. Eigenlijk is dat niet goed, want als wij die plancapaciteitswolk eruit halen, gaat ook de transformatie van kantoor naar kantoor veel beter lukken. Als je bijvoorbeeld geen nieuw kantoren kunt bouwen, dan moet je wel iets doen met de bestaande voorraad. Die bestaande voorraad is gigantisch. Dan kan men van een slecht kantoor op een goede locatie heel goed een prachtig en goed kantoor op een goede locatie maken. Kijk maar naar de overkant: een prachtig voorbeeld van een slecht kantoor op een goede locatie dat door transformatie een goed kantoor op een goede locatie is geworden, ook voor wat betreft energiebesparing et cetera. Dat is precies datgene wat wel lukt als er geen mogelijkheid meer is voor nieuwbouw en wat nooit lukt als er nog miljoenen meters mogelijkheid voor nieuwbouw is.

De laatste vraag was van mevrouw Hoek. Zij wil graag een lijstje met getallen en situaties. Wij gaan haar uiteraard voorzien van alles wat wij hebben; als zij dat vraagt, dan krijgt zij dat. Een deel van die elementen komt natuurlijk pas beschikbaar in de periode dat wij aan het PIP werken. Dan krijgt zij dat deel. Verder gaan wij natuurlijk nog wel bij alle gemeenten langs – dat zit morgen in ons college – en zullen daar zeggen: beste colleges, wij hebben al uw bestemmingsplannen doorgevlood en wij hebben al uw andere situaties doorgevlood, maar wat heeft u bijvoorbeeld nog aan omgevingsvergunningen in de aanbidding zitten, waarmee wij rekening moeten houden bij het PIP. Daar zullen allerlei lijsten uit voortkomen die mevrouw Hoek mag hebben. Als ik zeg mevrouw Hoek, dan bedoel ik uiteraard: de voltallige Staten.

De VOORZITTER: Daarmee wil ik het debat beëindigen en overgaan tot de stemmingen. Ik wil eerst stemmen over amendement A2.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog graag tien minuten schorsing.

De VOORZITTER: Kan het iets minder?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat gaan wij proberen.

De VOORZITTER: Goed. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 19.11 tot 19.20 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.
Is er behoefte aan een stemverklaring.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb behoefte aan een stemverklaring bij motie M4. De fractie heeft daarover een heel lastige afweging gehad. Aan de ene kant zijn er de belangen van AFAS, een ondernemer die wij veel warmte toedragen en die een belangrijke rol heeft in de regio en gewoon een goed voorbeeld is van ondernemerschap. AFAS is in een rare situatie beland. Als je het zo van buitenaf bekijkt, zou je eigenlijk zeggen: joh, dit is gewoon raar, het zou niet moeten kunnen. Wij hebben echter vandaag moeten constateren dat wij in die situatie zitten. Wij willen niet dat AFAS de dupe wordt van een administratieve discussie. Tegelijkertijd hebben wij het vertrouwen, kijkend naar de termijnen die de gedeputeerde heeft aangegeven, dat de gemeente in staat moet zijn binnen de tijd die er nog is de juiste en voldoende stappen te zetten. De motie heeft in dat opzicht voor ons te weinig toegevoegde waarde. Dat afwegend tegen het risico op precedentwerking dat er toch nog steeds is en het belang van een consistente toepassing van de TSK, stemmen wij tegen deze motie, maar wel met enige pijn.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een punt van orde.

De VOORZITTER: Nee, nee.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een punt van orde is altijd ja, ja.

De VOORZITTER: Wij zitten middenin de stemverklaringen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het politiek ook van belang te weten hoe de fractie van de VVD gaat stemmen inzake het voorstel IJssennagger.

De VOORZITTER: Dit is geen ordevoorstel. Dus ik ga gewoon door.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het CDA heeft behoefte aan een stemverklaring bij motie M4. Mevrouw Dorrestijn zal dat verwoorden.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben ook heel goed nagedacht over de motie en de intentie dat AFAS zijn kantoor kan realiseren op het BGC-terrein. Die is voor ons niet minder dan bij de andere partijen. Die indruk zou kunnen ontstaan. Dat is niet zo. Het doel is sympathiek, maar wij vertrouwen erop dat de gemeente goed in staat is de procedure tijdig af te ronden en dat zij dat op een goede manier doet. De gedeputeerde heeft gezegd: de motie is niet nodig. Er zit ook enige kwetsbaarheid in. Wij kiezen er dan toch voor deze motie niet te steunen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn natuurlijk mede-indiener van de motie, maar wij ...

De VOORZITTER: U bent geheel vrij.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het is ons in het debat duidelijk geworden dat het geval AFAS, om het maar even zo te noemen, een duidelijk signaal nodig heeft en ook een duidelijk positieve push heeft richting gemeente, maar ook richting een ondernemer die veel betekend in de samenleving. Als provincie moet wij er alert op zijn de kansen en de ruimte daarvoor zo optimaal te geven. Dus daarom zullen wij de motie nog meer dan van harte steunen.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Wij gaan vandaag besluiten – unaniem, als ik het goed heb gezien – over een stevig beleid, dat ongekend is in Nederland. Daar kunnen wij trots op zijn. De fractie van GroenLinks wil in haar stemverklaring benadrukken dat zij ervan uitgaat dat alle partijen die de TSK onderschrijven, de rug recht zullen houden en dit gaan waarmaken, ongeacht welke gevallen zich de komende jaren aandienen. Er komt een moment dat er een grens getrokken moet worden. Dat is altijd een pijnlijk moment. Onze conclusie is vervolgens dat wij de situatie in Leusden uniek vinden in die zin dat hier een transformatie gaande is met kansen, van een innovatief bedrijf, met een wederzijdse liefdesverklaring van samenleving en ondernemer. In de aanname dat alle partijen de komende jaren verder hun rug recht zullen houden en dat dit het dan ook was, steunen wij de motie.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de SP is uiteraard zeer begaan met de werkgelegenheid in Leusden. Zij is ook begaan met voortgang van de inpassingsplannen die er uiteindelijk toe leiden dat er een eind komt aan zinloze plannen die niet tot ontwikkeling komen en de mogelijkheid bieden tot bouwen van andersoortige bestemmingen. Dat maakt dat de fractie van de SP tot de keus komt dat het voorstel moet worden gesteund, zoals dat door het college hier is voorgelegd, en dat de motie, die een extra accent geeft op de situatie bij AFAS, ook steun verdient. Dat accent legt stevigheid zonder de essentie onder de inpassingsplannen vandaan te halen. Wij zullen tegen het amendement IJssennagger stemmen, omdat naar onze overtuiging daarmee nu net wel het fundament uit het centrale plan wordt gehaald.

De VOORZITTER: Dan gaan wij over naar de stemming. Ik stel amendement A2 als eerste aan de orde.

Provinciale Staten verwerpen amendement A2. Voor het amendement heeft gestemd de fractie van de PVV.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig statenvoorstel vaststelling Thematische Structuurvisie Kantoren, PS2016RGW01.

Provinciale Staten aanvaarden motie M4. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van VVD, CDA en 50Plus.

Motie vreemd aan de orde van de dag Aanpassing fractievergoeding, ingediend door de PvdA

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Deze motie had wat ons betreft, eigenlijk een sterstuk mogen zijn. Ik weet eigenlijk niet of dat kan; dat was misschien een wat eigenaardige figuur. Qua inhoud echter had deze motie een sterstuk mogen zijn. Het is zo vanzelfsprekend, naar onze opvatting, en de motie spreekt zo voor zichzelf dat de motie nauwelijks discussie zou behoeven.

Is het niet logisch dat wij 'het sober en doelmatig omgaan met gemeenschapsgeld' uitstralen? Het staat zelfs in het coalitieprogramma, dacht ik. Wij doen dat vanzelfsprekend, omdat het gaat om andermans geld en niet om ons eigen geld. Als je dan merkt over een periode van vier jaar dat je bijna een kwart van je subsidie overhoudt, dan is het toch vanzelfsprekend dat je die subsidie naar beneden toe bijstelt? Stel je eens een externe organisatie voor, waarbij zich dat zou voordoen. Vanzelfsprekend zouden wij dan ook dat gesprek hebben.

Wat wij doen, is dat wij een vrij milde korting voorstellen. Nog geen tien procent, is ons voorstel, zal de uitkomst zijn als onze motie wordt aangenomen. Nog geen tien procent.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik voel mij beledigd door de woorden van de heer De Kruijf. Hij zegt dat het lijkt dat wij nu niet sober en doelmatig omgaan met ons fractiebudget. Als wij geld overhouden, gaat dat gewoon terug, inclusief rente. Dus waar hebben wij het over? Ik voel mij echter vooral beledigd dat hij zegt dat het lijkt dat wij niet sober en doelmatig met het geld omgaan.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb met opzet niet over fracties gesproken, zeker niet over individuele fracties. Ik heb gesproken over de Staten. De Staten als geheel houden een kwart over van hun in de afgelopen vier jaar gekregen subsidie. Wij vinden het vanzelfsprekend, vanuit dat gegeven, dat je dan zegt: luister, als je een kwart overhoudt, laten wij dan ook aan de inkomstenkant, aan de subsidiekant, iets matiger met die subsidie omgaan. Wij stellen dan in alle redelijkheid en in alle voorzichtigheid een subsidiekorting van nog geen tien procent voor. Dat lijkt ons buitengewoon redelijk. Dat doen wij een beetje in de analogie van wat wij in november ook al deden. Ook toen zijn wij met een voorstel gekomen om bijna tien procent te korten. Dat kreeg toen niet de steun van D66 en GroenLinks, omdat er onduidelijkheid was over de effecten daarvan op kleinere fracties. Ik kan mij die inbreng op het laatste moment nog herinneren van beide fracties. Die onduidelijkheid hebben wij, denk ik, hierbij weggewerkt. Vandaar dit aangepaste voorstel, waarbij wij rekening hebben gehouden met de kleinere fracties. Ik hoop dat ik niemand tekort doe als ik dat zo zeg. Dat ligt misschien ook gevoelig. De kleinere fracties leveren dan percentsgewijs minder in dan de grotere fracties.

Rest mij nog op te merken dat wij deze motie mede indienen namens de SP, toch een beetje in de verwachting dat wij met die aanpassingen de laatste bezwaren van GroenLinks en D66 hebben weggenomen en dat er, naar wij hopen, daarmee een stevige meerderheid ontstaat voor dit voorstel.

Motie M5 (PvdA, SP): aanpassing fractievergoeding.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 1 februari 2016;

constaterende:

- *dat in 2009 de vergoeding die de gezamenlijke fracties kregen voor het uitoefenen van hun volksvertegenwoordigende functie met € 100.000,- is verhoogd;*
- *dat in april 2011 door het aannemen van een voorstel van de SGP een correctie in de opbouw van de subsidie is toegepast, ten gunste van kleinere fracties;*
- *dat vanaf 2014 de reiskosten voor fractieleden niet langer uit het fractiebudget behoeven te worden betaald, waarmee een structurele kostenreductie is opgetreden;*
- *dat over de afgelopen statenperiode de gezamenlijke fracties een bedrag van € 364.763,- niet hebben uitgegeven;*

overwegende:

- *dat het overschot van € 364.763,- in alle redelijkheid vraagt om een neerwaartse aanpassing van het subsidiebedrag;*
- *dat Provinciale Staten bij een korting op de fractievergoeding (opnieuw) rekening willen houden met de positie van kleinere fracties;*

stellen voor de subsidie aan statenfracties met ingang van 01-01-2017 als volgt te wijzigen:

- *het basisbedrag inclusief de eerste zetel te stellen op € 27.500,-;*
- *het bedrag voor elk opvolgend lid te stellen op € 1.800,-.*

En gaan over tot de van de dag.

De VOORZITTER: De motie M5 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wat in de motie ontbreekt, is wat de heer De Kruijf met het geld wil doen. Die vraag wil ik hem graag nog stellen.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat vul ik niet in. Dat wil ik ook niet invullen. Dat komt gewoon ten goede van de begroting. Het geld komt vrij. Daar kunnen wij, de heer IJs-sennagger en alle anderen hier in deze zaal, over spreken en er allemaal goede dingen voor bedenken. Dat is de bedoeling.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De opmerkingen van Cruijff worden wel eens verkeerd begrepen, maar die van de heer De Kruijf spreken volledige duidelijkheid. In dit verband zou ik toch willen noemen dat mijn fractie eigenlijk al vanaf haar ontstaan van oordeel is dat wij zeer sober moeten zijn als politici, als volksvertegenwoordigers, met de middelen die ons zijn toevertrouwd. Ik wijs erop dat mijn fractie al een aantal keren in het wat recentere verleden voorstellen heeft ingediend om de statenvergoeding wat te verlagen. Dat riep nogal wat emoties op hier in deze zaal. Nu er sprake is van de fractiebudgetten, zijn wij van mening dat daarvoor uiteraard hetzelfde geldt. Er wordt soberheid gevraagd van mensen die afhankelijk zijn van huishoudelijk hulp, mensen die in sociale huurwoningen zitten, mensen die OZB betalen, mensen die op alle mogelijke manieren in de bijstand ervaren dat er op hen bespaard wordt. Zij moeten kunnen zien en horen dat politici dat ook doen. In die zin moeten wij als Staten daarin het goede voorbeeld geven en deze mogelijkheid benutten om te zorgen voor een dergelijke versobering.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De SP was volgens mij ook de partij van het goed werkgeverschap, alhoewel zij in wezen een beetje aan de kant van de werknemer zit. Vraagt dat goed werkgeverschap niet dat wij onze fractiemedewerkers – dat zijn degenen die wij meestal betalen van deze vergoedingen – gewoon netjes betalen voor het werk dat zij doen en dat wij ook niet, nu wij een jaar op weg zijn als Staten, tegen hen zeggen: beste fractiemedewerkers, het was leuk, het waren acht geweldige maanden, maar ja, het fractiebudget wordt nu zo teruggeschroefd, kun je even inleveren? Dat zou de heer Meijer ook niet bij V&D accepteren. Moeten wij dat als fracties dan wel doen bij onze eigen mensen?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Begrijp ik van de heer Schaddelee dat hij de Wet norminkomens van toepassing vindt voor de medewerkers van de fractie van de ChristenUnie? Juist. Ik kan daar kort over zijn. Het zou mij zeer verbazen als er één fractie is die uiteindelijk in haar fractiemedewerkers moet snijden op grond van dit, eerlijk gezegd, bescheiden voorstel. Het kan zijn dat de ChristenUnie twee, drie, vier, vijf medewerkers in dienst heeft. Ik heb daar niet precies zicht op. Ik heb echter het idee dat dat meevalt. Uiteindelijk is dit een heel bescheiden korting als je kijkt naar gemeenten als Utrecht en Amersfoort. Daar zijn ook dit soort kortingen, en hier en daar zelfs fors, toegepast. De SP heeft op al die plekken fractiemedewerkers. In Amersfoort hebben wij ook een fractiemedewerker. Dat hebben wij hier ook. Wij hebben gezegd: mocht het zo zijn – dat was niet het geval, maar toch – dat daardoor de arbeidsomstandigheden in het gedrang komen, dan moeten wij toch die keuze maken en zien dat wij dat oplossen. Uiteindelijk staat dat beeld. Dat beeld is: soberheid door volksvertegenwoordigers.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het lastig om dit op deze manier te bespreken. Wij zijn begin vorig jaar met elkaar een nieuwe periode ingegaan. Daarbij hebben wij spelregels afgesproken. Daarbij hebben wij fractiebudgetten verdeeld. Vervolgens ga je als fractie op basis daarvan zeggen: hoe gaan wij dat geld inzetten? Vrij breed is door de Staten de wens geuit om bijvoorbeeld meer naar buiten te gaan. Fracties kunnen bijvoorbeeld individueel de wens hebben om hun werk goed en degelijk te doen. Dat zijn allemaal dingen waarbij je misschien een fractiemedewerker wilt inzetten, waarop je je begroting maakt, waarover je afspraken aangaat. Het is erg lastig na een jaar te moeten zeggen: die mooie plannen kunnen allemaal niet meer. Ik zou willen zeggen in dit geval: let op met wat je allemaal zegt, want dit zou wel degelijk op plekken kunnen raken waar je dat niet zou moeten willen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik nu wat korter en zakelijker ...

De VOORZITTER: Heel graag.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou van de heer Schaddelee willen weten of hij het salaris moet korten van zijn fractiemedewerkers als gevolg van dit voorstel. Ja of nee? Dat is één. Dan het tweede argument: wij zouden nog dit, wij zouden nog dat. Dat geldt ook voor die mensen die in de sociale huurwoningen zitten, die de verhuurdersheffing voor hun kiezen krijgen, voor de mensen

in de bijstand die gekort worden op bijstandondersteuning, voor de mensen die afhangen van huishoudelijke hulp en die zien dat dat afneemt en dat zij extra moeten betalen voor hun eigen bijdrage om die mensen nog in dienst te houden. Dat soort zaken spelen. Dan is het: keuzes maken. Wat doen wij en wat doet de samenleving? Wat in de samenleving gebeurt, dienen wij te volgen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wat dat eerste betreft vind ik het hier niet de plek om dat tot in detail te verantwoorden, want dat is te herleiden tot individuele mensen. Wat het tweede betreft: wij hebben hier volgens mij nooit gestemd over huishoudelijk medewerkers en dergelijke.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Als de heer Schaddelee eerst aangeeft dat dat mogelijk het geval is en er vervolgens geen uitsluitel over wil geven, dan vind ik dat een beetje typisch. Dan lijkt het erop dat hij iets wil opvoeren wat eigenlijk helemaal geen nadeel blijkt te zijn. Dat wij hier niet hebben gestemd over huishoudelijk medewerkers doet niets af aan het feit dat wij volksvertegenwoordigers zijn. Daar waar mensen in de samenleving op een aantal niveaus worden afgeknepen, is dit toch wel een heel bescheiden vorm van versobering.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Als er één partij opkomt voor de zwakkeren in de samenleving, dan is dat de PvdD. Wij zijn een groeiende partij. Onze fractie is verdubbeld na de vorige verkiezingen. Wij hebben nieuwe plannen, waarvoor wij een begroting hebben gemaakt, gebaseerd op het bedrag waarover besloten is. Voor ons wordt het dan vrij moeilijk om toch onze idealen te verwezenlijken. Daarnaast wil ik opmerken dat het op aannames is gebaseerd waaraan de fracties hun geld besteden. "Ik denk dat" vind ik een vrij lastige aanname.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb alle begrip voor deze interruptie van de PvdD. Ik zal het eerlijk zeggen. Als het gaat om mensen die je in dienst hebt en die je een salaris geeft, dan vind ik dat ook pijnlijk. Ik heb echter niet de indruk dat dat het gevolg van deze ingreep zou zijn. Tot dusver is mij nog geen ander bewijs voorgelegd. Dan zeg ik over de overige plannen: ja, dat is wat mensen continue doen. Kun je een huis kopen? Je dacht van wel, maar het kan niet, want er vinden veranderingen in regelingen plaats. Ik heb hulp nodig, ik verwacht hulp, maar ik krijg die hulp niet. Dat zijn de keuzes van de burgers en, vind ik, dus ook de keuzes van ons.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk niet dat wij het hierover eens zullen worden. Ik denk dat met name de kleine fracties hiervan de dupe zullen zijn, zeker omdat wij dan van 10 naar 9,1% gaan. Voor mij is het nog steeds een groot aandeel dat eraf zou gaan.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een wedervraag aan mevrouw Keller. Erkent zij dat de PvdA een aanpassing heeft gedaan op het oorspronkelijke voorstel en dat het voorstel met name is gericht op de financiële slagkracht van kleinere fracties?

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Van 10% naar 9,1% is 0,9%. Dat is een vrij klein verschil, vinden wij.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De heer Meijer maakt een groot verhaal over korting hier en korting daar en over mensen die afgeknepen worden. Het geld dat niet wordt uitgegeven door de fracties gaat terug naar de provincie, gaat terug naar de griffie. Dus dat geld is geen korting, maar het blijft binnen de provincie. Het geld dat wij niet gebruiken, gaat niet weg. Dat gaat terug. Nu. Dat is geen verandering met zijn voorstel. Ik heb net de heer De Kruijf gevraagd wat er dan met het geld gebeurt als de vergoeding naar beneden gaat. Ja, zegt mijnheer De Kruijf, daar ga ik andere, nieuwe linkse hobby's voor verzinnen. De mensen, waarvan de heer Meijer net zegt dat zij worden afgeknepen, hebben er helemaal geen bal aan. Helemaal niets.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet dat er geen stante pede notulen gemaakt worden tijdens zo'n bijeenkomst, maar ik durf te wedden dat als de notulen komen, deze passage er niet in staat, toegeschreven aan de heer De Kruijf tenminste.

Het gaat in de eerste plaats om de houding van versobering, dus dat wij ons die beperkingen opleggen waar mogelijk. Dat is een stuk solidariteit met de mensen die allerwegen gepakt worden. Daar kan men anders over denken, maar dat is onze opvatting. Het staat eenieder vrij. Ik zal aankondigen: wij gaan dat doen. Er komt straks een voorjaarsnota. Daar is dus ruimte. Daar zullen wij wat mee gaan doen in constructieve zin, juist ten behoeve van die mensen waaraan de heer Dercksen net refereerde en waarop ik mijn verhaal baseer.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! En die mensen hebben helemaal niets aan dit voorstel. Er is helemaal geen sprake van een versobering met dit voorstel, want het geld dat niet wordt uitgegeven door de fracties gaat terug. Het is een luchtballon. De heer De Kruijf komt hier waarschijnlijk naar toe nu, omdat ik sprak over linkse hobby's. Ik ging er even van uit dat de PvdA nog links was, maar misschien vergis ik mij.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Van linkse hobby's schrik ik niet. Daarop hoef ik niet te reageren.

Ik was nog wel nieuwsgierig naar het volgende. In onze situatie is het aan de fracties om te beslissen of zij al dan niet dat overschot van een kwart deze periode weer hebben of dat zij het uitgeven aan weet ik wat je nog meer kunt bedenken, overigens binnen de richtlijnen die er uiteraard voor zijn. Zou de heer Dercksen het ook accepteren van een externe gesubsidieerde club dat zij een kwart overhouden van de subsidie? En zou de heer Dercksen dan toch tegen die club zeggen: weet je wat, besteed het vooral goed, en als je het niet besteedt, komt het vanzelf wel een keer terug. Zou hij dat accepteren van bijvoorbeeld het Landschap Erfgoed Utrecht? Zou hij dat accepteren van andere clubs die door ons gesubsidieerd worden? Of geldt het alleen voor onszelf?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij worden gecontroleerd, wij worden 'gewobt'. Vervolgens hebben wij nog een accountant, die hebben wij tenminste, die zijn stempel geeft. Wij worden dus echt wel serieus gecontroleerd voorzover dat nodig zou zijn. Wij geven het geld niet uit aan allerlei onzin. Ik heb straks een korte bijdrage, waarin ik dat zal uitleggen. Wij willen wel onze handen vrij houden als wij bijvoorbeeld een keer serieus naar Hart van de Heuvelrug willen laten kijken en wij iemand nodig hebben die wil onderzoeken hoe dit gelopen is met de boeken sinds tien of elf jaar. Dan is het handig om geld in kas te hebben om dat soort extern onderzoek en specialistische kennis in te huren. Daarom willen wij de beschikking hebben over dat geld; niet om het uit te geven, maar om de mogelijkheid te hebben om op een fatsoenlijke manier het college te controleren.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dan is nogmaals mijn vraag of de heer Dercksen dat ook acceptabel zou vinden van een club die extern door ons gesubsidieerd wordt, zo van: het zou wel handig zijn misschien, het zou ons wel uitkomen, wij willen zelf de handen vrij houden. Vindt hij dat acceptabele termen van anderen en vindt hij die vervolgens ook acceptabel van ons zelf?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind dat moeilijk, want wij zijn een volksvertegenwoordiging met een specifieke taak. Als wij het Landschap Erfgoed Utrecht nemen: zij heeft niet een vrijblijvende opdracht. Zij heeft een opdracht, daar krijgt zij geld bij en daar moet zij het voor doen. Dat is wat anders dan dat wij niet van tevoren weten wat wij in de vier jaar – ofwel nu nog drie jaar – die voor ons liggen aan onderzoek willen uitbesteden aan externen. Dus wij hebben gewoon een heel andere situatie die ik niet kan vergelijken met subsidieontvangers.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik was nog bezig met mijn betoog. Dit was een interruptie.

De VOORZITTER: U heeft uw tijd waarschijnlijk goed benut om na te denken over een snelle afronding.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Rekent u maar. Ik wil namelijk eindigen met de constatering dat de heer Dercksen volstrekt voorbij gaat aan de voorbeeldfunctie die wij als volksvertegenwoordigers hebben. Dat is een probleem dat in zijn partij wel wat meer leeft en waar wij verder in

dit opzicht niet al te moeilijk over doen. Wij hebben echter nu de kans om die voorbeeldfunctie ten toon te spreiden en te laten zien dat het met minder kan. Dat is een hart onder de riem van al die mensen in de samenleving die door de politiek en door keuzes van rechts, onder meer de partij van de heer Dercksen, het vel over het been zien.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Excuus. Ik neem aan dat u dadelijk een rondje gaat doen langs alle partijen. Ik wil uiteraard hierover nog het woord voeren.

De VOORZITTER: Ik heb alle partijen die zich ingeschreven hadden voor het debat, het woord gegeven.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Sorry. Ik heb geen idee. Dit stond niet op de agenda totdat wij vanmorgen besloten het op de agenda te zetten.

De VOORZITTER: Ik begin opnieuw. De fractie van de VVD. Ik heb geen namen, dus ...

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Deze motie is in iets andere vorm eerder langs geweest. Dat was eind vorig jaar. Toen hebben wij daar als fractie sympathiek tegenover gestaan en die motie gesteund, zij het dat wij tot de minderheid behoorden. De PvdA doet nu een nieuwe poging. Dat vinden wij sympathiek, alleen de uitwerking, zoals ik van tevoren al heb aangegeven, vinden wij nu te nivellerend. Daar zijn wij als liberalen niet van. Dus dat is voor ons de reden daarin niet mee te gaan.

De heer De Kruijf en de PvdA stippen wel een goed punt aan. Er blijft geld over en dat hebben wij misschien de komende jaren ook niet nodig. Ik zag de gedeputeerde Financiën net verheugd kijken toen de conclusie was dat dan het geld eerst naar de algemene middelen gaat en dat wij vervolgens besluiten hoe het besteed wordt. Ik heb echter ook de geluiden al gehoord van andere fracties en ik denk dat wij moeten concluderen dat deze motie het niet gaat halen. Dat weten wij natuurlijk pas aan het einde van de vergadering. Ik zou namens mijn fractie in algemene zin de oproep willen doen dat ieder gewoon volgens eigen verantwoordelijkheidsbegrippen – daar komt het liberalisme in ons weer boven – probeert zo sober mogelijk met die gemeenschapsmiddelen om te gaan. Wij hebben per fractie verschillende opvattingen over hoe je het volksvertegenwoordigerschap invult; de een wil de straat op, de ander wil allerlei onderzoeken laten doen of het geld juist stoppen in personeel. Dat laten wij aan de fracties en daarover moeten wij hier niet een gemeenschappelijk oordeel willen vellen. Laten wij dat in elk geval volgens eigen opvattingen binnen de spelregels zelf invullen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het doel van de fractievergoeding is duidelijk: met name het ondersteunen van de fractie bij het uitvoeren van haar volksvertegenwoordigende en controlerende rol. In de afgelopen periode hebben wij een groot deel van die vergoeding teruggestort, maar ook achteraf geconstateerd dat wij geen optimale verbinding hebben gehad met en binnen de provincie. Juist vanuit de wens om die verbinding veel sterker vorm te geven, hebben wij gekozen voor uitbreiding van onze fractieondersteuning. Dit overigens vanuit de verwachting dan wel zekerheid welk budget wij voor de komende vier jaar ter beschikking zouden krijgen. Sinds die uitbreiding is het aantal werkbezoeken van zowel individuele Statenleden als de gehele fractie sterk gestegen. De band van D66 met de provincie is sterk verbeterd. Dat is het doel van de fractievergoeding; niet om bijvoorbeeld een hoge vergoeding te verstrekken aan fractiemedewerkers; beiden hebben er een baan naast. Ik zou eenieder willen aanraden de vergoeding zoveel mogelijk aan dit soort ondersteuning te besteden.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het buitengewoon verheugend dat D66 wat meer verbinding met de inwoners nastreeft. Ik zou in dat verband willen opmerken of het niet mogelijk is dat zijn partij, net als de SP, daarbij gebruik maakt van vrijwilligers, mensen die gewoon lid zijn van de partij, die hun handen uit de mouwen steken en een keer de straat op gaan als het nodig is. Dat scheelt gemeenschapsgeld en kan hetzelfde resultaat teweegbrengen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! D66 barst van de vrijwilligers. Ook komende zaterdag zal de heer Meijer onder andere, bij hem in Amersfoort onze vrijwilligers weer op straat zien staan om met de inwoners in gesprek te gaan over wat zij belangrijk vinden in hun gemeente.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dan komen wij elkaar tegen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat zullen wij dus gegarandeerd ook in Amersfoort komende zaterdag weer doen. Wij barsten van de vrijwilligers, maar wij vinden dat je fractieondersteuning op een fatsoenlijke manier moet kunnen betalen. Dat zijn mensen die gewoon een paar dagen in de week voor ons werken en in plaats daarvan ergens anders niet werken, dus op een of andere manier financieel ondersteund moeten worden. Dat lijkt mij zo logisch als wat.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Deze discussie kunnen wij voortzetten, maar dat doen wij niet. Mijn slotconclusie is: je kunt op verschillende manieren dit soort dingen invullen. De SP doet dat met vrijwilligers; mensen die niet betaald hoeven te worden. D66 betaalt er graag salarissen voor.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! D66 is met een heel aantal andere partijen in deze Staten van mening dat als je fatsoenlijk werk verricht, je daarvoor betaald moet worden. Ik dacht altijd dat de SP daar ook voor was, maar blijktbaar is dat niet zo en mag je dus prima mensen vrijwilligerswerk laten doen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Politiek is een roeping. Dat doen mensen vanuit hun overtuiging. Daarvoor hoeft geen salaris te worden betaald, anders dan datgene wat strikt nodig is. Dat is het verschil tussen D66-ers en SP-ers.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik zeggen dat wij niet alleen maar D66-leden in onze fractieondersteuning hebben zitten.

Een sterke korting van het budget voor D66 gaat direct ten koste van onze volksvertegenwoordigende en verbindende rol. Dat lijkt ons juist niet de bedoeling. Wij zullen daarom tegen deze motie stemmen en roepen de overige partijen op hetzelfde te doen.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het CDA is hier heel snel mee klaar: wij hebben de vorige motie op dit vlak niet gesteund en wij zullen ook deze motie niet steunen. Natuurlijk gaan wij heel zorgvuldig om met de gelden die ons ter beschikking zijn gesteld, zoals wij in het verleden hebben gedaan en dat ook in de toekomst zullen doen. Die gelden besteden wij aan onze volksvertegenwoordigende, onze controlerende en onze initiërende rol, zoals men de afgelopen periode wel gemerkt zal hebben. Geld dat wij overhouden, zullen wij terugstorten. Dat hebben wij ook in de vorige periode gedaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een korte bijdrage; een soort uitgebreide stemverklaring. Als er bij fracties geld overblijft, dan wordt dat netjes teruggestort. Er is controle op de uitgaven, er wordt gewoet, zelfs door extreemlinkse sujetten. En wij hebben zelfs accountantscontrole. Kortom, voor welk probleem is dit een oplossing?

Tot zover niets aan de hand. Dit is natuurlijk volledig 'sober en doelmatig', want wij betalen allemaal dat geld netjes terug aan de griffie. Een beter voorbeeld kan de heer Meijer zich niet voorstellen, volgens mij.

Dat fractiegeld gebruiken wij zo nu en dan voor onderzoek en extern advies. Wij kunnen ons goed voorstellen dat daar wel eens een jaar tussen zit en dat wij dat geld dus volledig nodig hebben. Dat is in het belang van de kwaliteit voor de controle op GS en in het belang van de kwaliteit voor het functioneren van Provinciale Staten. Dus het is geen goed idee die bijdrage te verlagen.

Daarnaast zal een verlaging, zo wij zojuist hebben gehoord, niet leiden tot belastingverlaging – dat staat ook in de motie –, maar zal het worden uitgegeven aan andere hobby's. Daar heeft de belastingbetaler dus helemaal niets mee.

Regelmatig verschijnen er wat collega's aan de interruptiemicrofoon die 'huilie huilie' doen over het feit dat onze partij maar één lid heeft. Dat heeft ook zo zijn voordelige consequenties. Waarom? Om-

dat wij geen partijsubsidie krijgen. Dat heeft, zoals een collega van mij eens heeft uitgerekend, de Staat intussen € 10 miljoen opgeleverd. Dat is 'meters maken', zeg ik tegen de heer Meijer. Overigens: allemaal teruggegaan naar de algemene middelen van het Rijk. € 10 miljoen heeft de PVV bespaard. Als ik in de boeken kijk van de SP, dan zie ik dat de SP eind 2014 € 8.156.068 in kas heeft. Mij dunkt dat de heer Meijer daarmee de mensen, voor wie hij zegt op te komen, kan helpen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Deze uiterst transparante en reële lezing van datgene wat er binnen de SP geregistreerd staat, is een mooi tegenwicht voor alle dubieuze, bedenkelijke, griezelige financiers die de partij van de heer Dercksen uit het verre buitenland en het Midden-Oosten in de wacht weet te slepen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat is onjuist. Dat weer de heer Meijer ook wel. De PVV heeft gerapporteerd over de inkomsten en er is inderdaad één gift binnengekomen, die uiteraard bij de griffie in Den Haag transparant naar buiten is gebracht.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Men kent de fractie van GroenLinks als een zeer genuanceerd denkende fractie. Dat blijkt uit het vorige agendapunt en dat geldt ook voor dit agendapunt. Zo zijn er verschillende overwegingen die ik graag wil meegeven. Een van de overwegingen is dat ik mij afvraag waarom de PvdA en de SP dit persé doorzetten gezien het vorige gesprek, waarbij een aantal fracties per mail duidelijk aangaven dat zij al plannen hebben en dat dit niet goed uitkomt. Dus waarom persé doorzetten? Uiteindelijk kunnen wij hierover besluiten en dan zal de ChristenUnie tegen haar fractiemedewerker moeten zeggen: het wordt minder. Dat is dan de harde realiteit. Wij kunnen ons daar wel iets bij voorstellen.

Vervelend vinden wij weer dat het door de PvdA wordt gepresenteerd met heel veel drogredenen. Wij kunnen ons op zichzelf bij de redenering wel wat voorstellen dat je, gezien het overschot, wat vermindert. Dan wordt het echter gekoppeld aan 'niet sober', alsof dat een teken is van niet sober en doelmatig, terwijl je de redenering net zo goed zou kunnen omdraaien. Van het feit dat wij het kennelijk met minder geld kunnen dan van tevoren begroot, zou je ook kunnen zeggen: wat doen die mensen dat even sober en doelmatig en wat zetten zij zich allemaal vrijwillig in. Dus laat dat soort kromme drogredenen weg.

Voorzitter, ik bied de heer De Kruijf even gelegenheid ...

De VOORZITTER: De heer Bekkers biedt u gelegenheid.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Met dank aan de heer Bekkers. De vraag is wat de opmerkingen van GroenLinks waard zijn. In november bij de begrotingsbehandeling, het meest logische moment om zo'n voorstel te doen, hebben wij hetzelfde voorstel gedaan met dezelfde onderbouwing. Toen was GroenLinks van plan voor te stemmen, maar op het laatste moment, in navolging van D66, kwam zij tot de conclusie dat de kleine fracties misschien toch wel al te veel in het nauw zouden komen. Om die reden heeft GroenLinks tegengestemd. Al die andere dingen speelden toen niet en spelen nu ineens blijkbaar wel. Dat is toch heel merkwaardig, zeg ik tegen de heer Bekkers.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik wijs de heer De Kruijf op dit moment alleen op zijn drogredenen die hij eerder vanavond heeft gepresenteerd.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Eerder was de heer Bekkers het daarmee eens.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Nee, met die drogredenen ben ik het nooit eens. Ik vond het de moeite waard hem erop te wijzen, omdat het de verdediging van zo'n voorstel gewoon niet sterker, maar alleen zwakker maakt, aangezien – dat haalt de heer De Kruijf terecht aan – de op zich positieve grondhouding bij onze fractie. Dus die positieve grondhouding beschadigt de heer De Kruijf een beetje, want wij willen ons niet afficheren met die drogredenen die hij aanhaalt.

Dan zijn vraag over de kleine fracties. De vorige keer werden wij daardoor tijdens de stemverklaringsronde overvallen en het heeft ons toen in die zin overgehaald. Nu is het voorstel daarop aangepast, dus diezelfde positieve grondhouding is nog aanwezig. Alleen, in het voortraject weet de heer De Kruijf al

dat relatief kleinere fracties, maar ook zelfs heel grote fracties, er niet mee uit de voeten kunnen. Dus hij is al geïnformeerd dat het signaal dat toen gegeven is, ook vanavond weer – dat blijkt – wordt afgegeven. Dit in de wetenschap dat achteraf toch teruggestort wordt, dat wij een track record hebben van doelmatigheid, want dat bewijst die 25%.

Laat ik echter eerst de heer De Kruijf ...

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Bekkers is eigenlijk te goed. Hij zegt een heleboel dingen. Dat doet hij vaker als het spannend wordt. Ik kan mij meer onderwerpen herinneren, waarbij hij heel veel woorden gebruikt: megastallen, windmolens, noem maar op.

Naar aanleiding van de eerste opmerkingen van de heer Bekkers over de drogredenen, herhaal ik nog maar eens: de argumentatie die onder dit voorstel ligt, is niet anders dan in november. De heer Bekkers vond daarvan toen dat die argumentatie valide was, met uitzondering misschien van het vervelende effect voor de kleinere fracties. Voor het overige was GroenLinks akkoord. Wat hij nu drogredenen noemt, vond hij toen acceptabel.

Vervolgens is het heel bijzonder dat ik nu begrijp dat hij ondanks die drogredenen toch wel voorstelt, want hij vindt nog steeds ...

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Daarover vindt nog discussie plaats. Ik ben kennelijk niet duidelijk geweest naar de heer De Kruijf toe. De redenering dat er na de vorige periode geen enkele fractie was die minder dan 10% over heeft gehouden – alle fracties zaten daar flink boven – en de redenering dat wij dat in die zin best wat strakker zouden kunnen aandraaien, vind ik redeneringen die onder dit voorstel zitten en die te begrijpen zijn. Dat is ook niet de drogreden die ik noem. De drogreden waar ik de heer De Kruijf van probeer te overtuigen, is namelijk dat hij het in zijn presentatie deed voorkomen dat het niet opmaken van het budget een teken is van het door ons niet doelmatig omgaan met het geld. Als ik dat verkeerd begrepen heb, neem ik het net zo lief terug, want volgens mij is het dat niet waard om er nu onze tijd verder aan te besteden.

De VOORZITTER: Dat lijkt mij een mooie afronding.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dan neem ik het terug van die drogreden. Dan is het klaar. Ja?

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Prima.

De VOORZITTER: Mag ik van mijn kant een opmerking maken? Ik ben niet blij dat u elkaar beschuldigt van drogredenen. Ik vind dat dat woord hier gewoon niet moet vallen. Debatteer op inhoud en dan is het een kwestie van het wegen van elkaars argumenten. In elke zin het woord drogreden gebruiken, komt het debat niet ten goede.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dank voor uw opmerking. Ik ben het eigenlijk niet met u eens, want als een partij of een spreker twee dingen aan elkaar koppelt die geen rationele of logische koppeling hebben, dan vind ik het een verantwoordelijkheid in het debat om elkaar daarop te wijzen. Wat de betekenis dan is? U weet misschien niet dat ik opgeleid ben als filosoof en theoretisch natuurkundige. In de betekenis van het woord drogreden zit geen insinuerende toon of iets dergelijks. Het is gewoon een simpele constatering vanuit mijn perspectief.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Mijn interruptie geldt u, voorzitter, en niet de spreker. Met alle respect: de heer Bekkers zegt dingen waarvan ik liever had dat hij die niet zei. Daar valt het woord drogreden echter niet onder. Ik ben aanhanger van een goed en fel debat. Het woord drogreden is een gewoon taalkundig begrip dat in alle woordenboeken te vinden is en moeilijk als choquerend kan worden ervaren. Meestal waardeer ik uw oordelen in hoge mate en ik ben een groot aanhanger van de wijsheid die u in vergelijkbare situaties uitdraagt, maar in dit geval vind ik dat u een tikkeltje te ver gaat.

De VOORZITTER: Waarvan akte.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil mij daarbij graag aansluiten. Dat is misschien niet de meest voor de hand liggende combinatie van partijen die zich hierover uitsprekt. Sterker nog, ik vind dat een drogreden soms zelfs te veel eer is voor sommige partijen die een aantal argumenten naar voren brengen.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! U heeft gehoord wie het heeft gezegd. Mijn laatste opmerking. Gegeven onze ambitie om goede volksvertegenwoordigers te zijn in afstemming met de samenleving en om zelf met nieuwe initiatieven te kunnen komen, kun je dat ook om draaien en vragen: hebben wij de afgelopen jaren dat fractiebudget misschien te weinig gebruikt en zouden wij beter moeten nadenken over de vraag hoe wij het beter kunnen benutten om ons beter te kwijten van onze verantwoordelijkheid? Ik geloof dat dit ook is gezegd door D66. Ik had het ook al op de mail gezet. Dat zijn dus eigenlijk de punten die wij de verschillende fracties willen meegeven.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! En toen gingen wij onze avond vullen met een debat over het debat en over onze eigen vergoedingen en zo.

Er ligt nu een voorstel voor om de fractievergoedingen te korten. Dat lag er inderdaad vorig jaar al en wij waren daar toen tegen. De ChristenUnie is nog steeds tegen. Ik weet niet of wij in de categorie kleine of minder kleine fracties vallen, maar onze fractie wordt hier behoorlijk door geraakt. Wij hebben plannen gemaakt voor vier jaar. Dat doe je op basis van de vergoeding die je denkt te krijgen. Ik denk dat wij in Utrecht, in vergelijking tot andere provincies, geen buitensporig grote fractieondersteuning hebben. Onze griffie is al vrij sober bezet en ik denk dat je dan ook je fractieondersteuning daar best op mag aanpassen. Wij willen ons werk goed doen, wij willen ons werk degelijk doen. De medewerkers van onze fractie doen goed werk en hebben recht op een fatsoenlijke beloning daarvoor. Dat zou volgens mij ook een SP-topic moeten zijn.

De heer Meijer noemde het net: politici hebben een roeping. Ik ben dat helemaal met hem eens. Ik geloof zelfs dat ieder werk een roeping is, maar met roeping kun je je brood niet beleggen. Ik vind dat mensen, als zij een roeping hebben en ook als zij hun gewone werk – wat dat ook mag zijn – ervaren als een roeping, die roeping gewoon netjes betaald moeten krijgen. Ik vind dat wij om die reden vanavond niet moeten gaan snoeien in onze fractieondersteuning.

En ja, wij zijn voor versobering. Daarmee sluiten wij ons aan bij de SP en bij de PVV en bij andere partijen die dat hebben geroepen vandaag vanuit andere posities. Wij zijn voor versobering op een wijze waarop wij dat al jaren doen met onze fractiefinanciën.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Excuses voor mijn verwarring daarnet. Ik had mij inderdaad opgegeven als woordvoerder. Ik dacht dat anderen eerder aan de beurt zouden zijn. Eigenlijk is al alles al gezegd. Deze motie brengt onze fractie wel wat in gewetensnood. De PvdD is tegen verspilling, maar het bedrag dat is vastgesteld, hebben wij begroot voor de komende vier jaar. De fractie van de PvdD is gegroeid, heeft een nieuwe samenstelling en heeft plannen. Daarop is de begroting gebaseerd. Daarnaast is de werkwijze van onze fractie anders dan de vorige periode. Dat willen wij graag de komende jaren zo blijven doen.

Met de motie zou onze fractie in plaats van 10% 9,1% inleveren. Zo wordt er dus rekening gehouden met kleine fracties; ik reken onze fractie wel tot de kleine fracties. 0,9% is niet zo veel en daardoor blijft de positie van de kleine fracties wankel met dit nieuwe voorstel. Het voorstel van de PvdD is: handhaaf het vastgestelde huidige fractiebudget. Fracties zijn gebonden aan strenge regels ten aanzien van het budget en kunnen er geen gekke dingen mee doen. En, stort terug wat eventueel over is.

De heer G. van LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de PvdA en de SP bedanken dat zij de kleine fracties – u mag ons een kleine fractie noemen; daar word ik niet boos van – ontzien. Hartstikke goed. Voor welk probleem is dit echter de oplossing? De PVV zei dat ook al.

Wij zijn stormachtig gegroeid: honderd procent. Daar moeten wij erg aan wennen. Dat betekent dat wij die groei amper kunnen bijbenen, want het wordt nog groter, zo hebben wij begrepen. Daarvoor hebben wij wat meer financiële ruimte nodig. Wij gaan andere dingen doen. Anderen doen dat ook al. Wat ik zo heel mooi vind, is dat wij naar de buitenwacht kunnen zeggen: wij maken het niet allemaal op, maar wij storten het terug. Ik vind dat eigenlijk een heel positieve boodschap: die mensen vullen

hun zakken niet, nee, zij geven het gewoon weer terug. Wat dat betreft vind ik er juist een heel positief element in zitten, ook vanwege het feit dat wij door Jan en Alleman gecontroleerd kunnen worden. Iedereen kan die bonnen opvragen en weet ik wat allemaal controleren. Wij zijn zo transparant als maar zijn kan. Wat mij betreft, gaan wij gewoon op de oude voet verder.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! 50Plus heeft net als een reactie gegeven dat wij ons erg aangesproken voelen vanwege de woorden dat wij sober en doelmatig moeten omgaan met het budget. Wij doen niet anders.

Ik wil ook even zeggen dat wij vorige jaar door een andere werkwijze bijna het hele fractiebudget teruggestort hebben, inclusief rente. Deze periode zijn de zaken anders. Dan hebben wij toch echt meer geld nodig dan wij hebben teruggestort. Als wij weer overhouden, dan zullen wij dat weer terugstorten met rente. Zoals men van ons gewend is en zoals wij dat zelf toezeggen en zoals wij ook gecontroleerd worden, zullen wij sober en doelmatig omgaan met ons fractiebudget. Wij stemmen natuurlijk tegen de motie.

De VOORZITTER: Ik kijk even naar de indieners. Is het nodig dat een van u nog reageert?

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog op een paar punten reageren, waarbij ik mij wat ongemakkelijk voel, laat ik het maar zo zeggen.

Om te beginnen heb ik nooit individuele fracties aangesproken, niet in het voorstel en ook niet in mijn bijdrage hier op deze plek. Ik heb het altijd gehad over de gezamenlijke fracties en over de Staten. Daarvan constateerden wij dat er bijna een kwart over was en dat wij vonden dat daarmee logischerwijs iets zou moeten gebeuren. Nogmaals, ik heb het nooit over individuele fracties gehad. Individuele fracties hebben hun eigen verantwoordelijkheid. Die moeten zij ook vooral goed invullen. Dat is één. Twee. Het gaat om de zorgvuldigheid naar mensen toe. Wij hebben vorig jaar november ons voorstel gedaan; dat zou zijn met ingang van 1 januari 2017. Dat was de bedoeling en dat is het nu weer. Dan had je bijna anderhalf jaar de tijd om dingen die geregeld moesten worden, als zij geregeld moesten worden, te regelen. Die zorgvuldigheid, zo denken wij, zat er voldoende in.

Het derde punt. Er zijn discussies via de mail gegaan, maar ik vind het vanzelfsprekend dat je ook in het openbaar over een punt als dit met elkaar van gedachten wisselt en dat je in het openbaar argumenten wisselt. Dat hebben wij bij dezen gedaan. Dat er vorige week al wat dingen gezegd zijn? Ja, ik zou bijna zeggen: dat zal mij een zorg zijn. Het gaat er vooral om wat hier gezegd wordt. Dat vind ik veel belangrijker dan wat er via de mail van tevoren gewisseld wordt, alhoewel ik er wel rekening mee heb gehouden in mijn bijdrage.

Ten laatste. Ik vind primair dat wij als volksvertegenwoordigers ons niet een andere maat moeten aanmeten dan die wij aanmeten aan externe organisaties. Wij vragen van andere organisaties sober met hun geld om te gaan en daar waar het blijkbaar niet nodig is en zij geld overhouden, gaan wij uiteraard praten over een korting van die subsidie. Dat moeten wij dan op zijn minst ook hier doen. Ik vind dat buitengewoon teleurstellend, ik meen het oprecht, dat het hier tot zoveel discussie en weerstand – met wisselende argumenten, zeg ik erbij – leidt. Ik had het anders ingeschat, maar het is niet anders.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij volledig aansluiten bij de woorden van de heer De Kruijf.

De VOORZITTER: Mag ik daarmee dit debat beëindigen en u hier straks bij de stemverklaringen en de stemmen over terughoren?

Motie vreemd aan de orde van de dag Maak van Nimmerdor niet immer dor, ingediend door de SP en de PvdD.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben eigenlijk stiekem een beetje blij dat iedereen nog wat geld heeft in zijn fractiebudget, want ik heb hier iets wat onderzoek nodig heeft. Dat gaat over het middel Roundup. Dat wordt per november 2017 in Nederland helemaal verboden. Het is een onkruidbestrijdingsmiddel. Men noemt het gewasbescherming, maar het is bedoeld om het onkruid weg te halen.

Vanaf 1 januari is het verboden het onkruidbestrijdingsmiddel Roundup te gebruiken om je stoep schoon te maken. Dat is dus al verboden. Veel winkels hebben het middel inmiddels uit de verkoop gehaald, omdat het erg schadelijk is voor de volksgezondheid. Het is gevaarlijk voor het oppervlaktewater en is mogelijk kankerverwekkend voor mensen en dieren.

De gemeente Amersfoort vindt het makkelijk beheren van een bos belangrijker dan de volksgezondheid. Zij gebruikt het middel Roundup in het bos Nimmerdor om uitlopers van omgehakte boomstammen mee te bedruppelen, zodat zij niet doorgroeien. De concentratie van gifstoffen in deze Roundup is minstens duizend keer zo groot als in de Roundup die nu om gezondheidsredenen uit de winkels wordt gehaald. Inmiddels is al 64 liter Roundup over een gebied van tien hectare bos verspreid en het plan van de gemeente Amersfoort is om ook de overige veertig hectare van Nimmerdor met dit middel te behandelen. Behalve de schade aan de natuur heeft men geen idee wat de aangrenzende woonwijk op den duur in het grondwater zal aantreffen. Ook is te vrezen wat de gevolgen zijn voor de bezoekers van het bos en voor de mensen die op dit moment met het spul aan het werk zijn. De bomenkap en de bestrijding van uitlopers van gekapte bomen, gaat nog zeker tien jaar door in de plannen van de gemeente Amersfoort. Dat betekent dat er nog minstens honderd liter van de zeer geconcentreerde Roundup gebruikt wordt. De gemeente Amersfoort heeft de werkzaamheden in het bos Nimmerdor tijdelijk stilgezet omdat er te veel ongeruste mensen zijn die zich afvragen wat hier aan de hand is. Er is dus ook een discussie in de gemeenteraad losgebarsten. Ondertussen zijn er een heel stel wetenschappers, mensen van Greenpeace en politici in het land die zich ermee gaan bemoeien. Dat is de reden voor ons de provincie hierbij te betrekken via een motie vreemd aan de orde van de dag. De motie is inmiddels al een paar keer gewijzigd. De PvdD en GroenLinks hebben zich ook aangesloten.

Motie M6 vreemd aan de orde van de dag M6 (SP, PvdD, GroenLinks): maak Nimmerdor niet immer dor.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 1 februari 2016;

constaterende:

- *dat de Provinciale Staten in 2013 middels een motie van de PvdD in meerderheid heeft besloten om het middel Roundup niet meer op eigen terrein te gebruiken als bestrijdingsmiddel, omdat het middel glyfosaat bevat wat kankerverwekkend is voor diverse diersoorten en mogelijk kankerverwekkend is voor mensen (aldus o.a. de WHO);*
- *dat de Tweede Kamer in september 2011 een motie heeft aangenomen om glyfosaat in Nederland te verbieden voor niet-commerciële doeleinden;*
- *dat dit verbod vanaf november 2017 van kracht zal worden bij professioneel gebruik op sport- en recreatieterreinen en parken;*

overwegende:

dat de provincie het groot onderhoud van het bos Nimmerdor subsidieert waarbij glyfosaat (in de vorm van Roundup) gebruikt wordt;

dragen het college van GS op om:

- *bij beheersubsidies vanaf 2017 dit verbod mee te nemen en als voorwaarde te stellen voor beheersubsidies;*
- *zo snel mogelijk met beheerders in gesprek te gaan op welke wijze in het lopende jaar het gebruik van glyfosaat al terug te brengen is en te werken met middelen en methoden die veilig zijn voor het milieu en de volksgezondheid;*
- *als blijkt dat deze alternatieven duurder zijn, een voorstel voor mogelijkheden voor aanvullende financiering aan PS voor te leggen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie M6 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer Van Kranenburg heeft waarschijnlijk een verduidelijkende vraag voor u.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Inderdaad. De vraag is deze: is de commotie ontstaan door het gebruik van Roundup of vanwege het feit dat er kennelijk in de ogen van de mensen aantrekkelijke bomen worden verwijderd? Ik heb begrepen dat het laatste vooral aan de orde is en niet zozeer het gebruik van het middel.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Je kunt zeggen dat het gebruik van Roundup de chemische druppel is die de emmer doet overlopen. Inderdaad worden er nu heel veel bomen gekapt in het bos. Die bomen worden echter elke keer tegen uitlopen beschermd doordat er Roundup op gestrooid wordt. Daar zijn dus twee dingen aan de hand. Wij hebben het nu over het Roundup-gedeelte.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan zo op een afstand niet onderscheiden waarover de commotie is. Is het over Roundup of over het verdwijnen van de bomen? Verder heb ik begrepen dat de stadsecoloog van Amersfoort ...

De VOORZITTER: Nee. De spelregels zijn dat zo meteen eerst de gedeputeerde antwoordt. Als u een verduidelijkende vraag wilt stellen, dan kan dat. Dat zal zo ook gelden voor de heer Van Muilekom. Daarna wil ik mij aan de spelregels houden.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb één verduidelijkende vraag. Heeft mevrouw Noordenbos dit ook in de gemeenteraad van Amersfoort aan de orde gesteld?

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik zit niet in de gemeenteraad van Amersfoort. In zit in Provinciale Staten.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Misschien de SP?

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! De SP heeft het in de gemeenteraad van Amersfoort aangekaart. Ja.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wat daar het antwoord van de gemeenteraad?

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Er is tot nu toe nog niet besloten er niet mee door te gaan. Je hebt echter een provincie en je hebt een gemeenteraad. Ik vind dat wij de mogelijkheid hebben, als er verkeerde dingen in een gemeente gebeuren, daar juist als provincie in te grijpen. Voor een deel denk ik dat dat hier aan de hand zou kunnen zijn. Het andere gedeelte is dat wij vinden dat wij niet verder moeten gaan met de beheersubsidie voor Roundup.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Noordenbos denkt dat de gemeenteraad van Amersfoort daarover geen verstandig besluit kan nemen?

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Tot nu toe vindt mijn partij dat de manier waarop er in het bos met Roundup wordt omgegaan niet verstandig. Deze provincie moet erover oordelen of dat verstandig is. Er zijn met mij nog een heleboel meer mensen die dat ook niet verstandig vinden.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Met de beperking dat ik deze motie pas enige seconden in handen heb, al heb ik er weliswaar eerdere versies van zien rondzwerven, vind ik het een beetje lastig heel precies te reageren namens het college. Ik wil toch een poging wil wagen. De bemerking vanuit het college bij deze motie is al terecht door de heer Van Muilekom gemaakt: dit debat is ook in Amersfoort gevoerd. En je kunt natuurlijk een kleine nuancering aanbrengen op de democratie in Amersfoort – die nuancering maak ik zelf gelijk maar even, kijkend naar de manier

waarop wij vandaag over de kantoren hebben gesproken –, maar als de democratie in Amersfoort uiteindelijk heeft gezegd dat zij een nu wettelijk toegestaan middel mag afwegen ten opzichte van de buitengewoon veel hogere kosten om deze twee exoten eruit te halen en dat zij ervoor kiest het toch zo te doen, dan heb ik daarover geen oordeel. Het is wel zo dat het besluit in de gemeenteraad van Amersfoort is geweest. Ik constateer dat dat het geval is. Dat is één.

Dat de rijksoverheid in zijn discussie over glyfosaat ofwel Roundup gezegd heeft dat dit vanaf 1 november 2017 niet meer gebruikt mag worden, met een aantal kleine uitzonderingen. Die kleine uitzonderingen zijn onder andere gelegen in de bestrijding van de Amerikaanse eik en de Amerikaanse vogelkers. Daar gaat het nu net over in Nimmerdor. Dus, glyfosaat mag niet meer. Je mag het als burger niet meer gebruiken. In uitzonderlijke gevallen mag je het nog wel gebruiken, juist bij deze twee buitengewoon lastig te bestrijden exoten. Dan is de opvatting van het college dat de motie eigenlijk niet nodig is, omdat:

- Amersfoort daar zelf over gaat;
- vanaf 2017 mag het nergens meer gebruikt worden;
- wij dit middel volgens een motie uit 2013 van de PvdD op eigen terreinen al niet meer gebruiken;
- in uitzonderlijke situaties het voor een gemeentebestuur, gezien de wet, toch mogelijk is om dit middel in te zetten.

Over de toxiciteit, waarop mevrouw Noordenbos wijst, gaan wij hier niet discussiëren, want ik ben daarin geen deskundige. Iedereen die er verstand van heeft, heeft aangegeven dat een zo beperkt gebruik van het middel in Nederland geen grote risico's voor de volksgezondheid met zich meebrengt. Ik beschouw de motie dus als overbodig en, als ik de heer Van Muilekom zou volgen, is het zelfs een beetje gebrek aan respect na de zware discussie die hierover in Amersfoort heeft plaatsgevonden.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag aan de gedeputeerde, omdat de motie niet zozeer oproept tot een verbod of om tegen de gemeente Amersfoort te zeggen dat zij dit niet mogen doen, maar wel om door middel van de beheersubsidies die de provincie zelf vaststelt, Amersfoort te motiveren om te kijken naar nieuwe alternatieven en nieuwe resultaten van alternatieven om te zien of het op een andere manier kan. Het kan inderdaad zijn dat deze wat meer tijd nodig hebben en wellicht wat omslachtiger zijn. Wij zouden heel graag als provincie een signaal willen afgeven, dat hier heel zorgvuldig naar gekeken wordt, omdat gemeenten of beheerders van dergelijke gebieden vanuit de provincie geld krijgen om een gebied te beheren.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp de vraag van mevrouw Kotkamp. Wij hebben naar aanleiding van onze eigen discussie in Provinciale Staten over glyfosaat een rondje terreinbeheerders gemaakt: Utrechts Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer. Wij hebben gevraagd: "Hoe zitten jullie in het gebruik van dat middel?" Daarop kwam terug: "Wij hebben navraag gedaan bij een groot aantal natuurbeheerders en geconstateerd dat zij nu al zeer terughoudend zijn bij het gebruik van Roundup" – dus zij houden er eigenlijk zelf niet van; dat is logisch als je natuurbeheerder bent – "ook in de uitzonderingssituatie die de voorgenomen wetswijziging van het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden biedt." Met andere woorden: vanaf 1 november 2017 mag het helemaal niet meer, behalve in die uitzonderingssituaties. Onze terreinbeheerders zeggen eigenlijk dat zij het nu al liever niet doen, terwijl dat nog wel mag. Zij kijken serieus naar alternatieven, want zij willen het middel liever niet gebruiken. Dat is met een uitroep teken in mijn stukken gezet. Zij doen dus al hun uiterste best met allerlei andere manieren in het bestrijden van die Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse eik. Dat is één antwoord op de vraag.

Het tweede antwoord. In dit geval gaat het om € 1600, dacht ik. Stel nu dat wij tegen natuurbeschermers zouden zeggen dat zij het allemaal handmatig moeten doen, dan moeten zij niet meer die omgezaagde boom insmeren, maar dan moeten zij het er fysiek uittrekken om te voorkomen dat de boom weer uitloopt. Dan zou een verhoging van de subsidie op geen enkele wijze in verhouding staan tot de extra kosten die gemaakt moeten worden. Dat was met name in Amersfoort de belangrijkste afweging om dat niet te doen.

Dan het laatste punt. Als wij extra geld moeten uitgeven aan natuurbeheer, wat op deze wijze stimulerend zou moeten zijn, dan zouden wij een nog groter tekort op natuurbeheer hebben dan wij nu feite-

lijk al hebben. Dat geld hebben wij niet. Dat zou dan nog een derde afweging zijn om het niet zo te doen.

Als mevrouw Noordenbos mij zou vragen of ik nogmaals – dat hebben wij na de motie van de PvdD in 2013 ook al gedaan – al onze terreinbeheerders, die op hun eigen terreinen dat middel ooit nog zouden gebruiken – wat zij nu al nauwelijks doen – daarop nog eens zou willen aanspreken, dan zou ik daar positief tegenover kunnen staan. Dat zit ook wel een beetje verstopt in deze motie. Als de motie zo gehouden wordt zoals deze nu is, al is dat aan de Staten om daar wat van te vinden, dan denk ik dat de motie net een tandje verder gaat dan ik verstandig zou vinden, gezien de opmerkingen die ik net gemaakt heb.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Het op een na laatste punt: de alternatieven. Ik heb begrepen dat er op dit moment hard gewerkt wordt aan andere alternatieven die iets meer tijd nodig hebben, maar die niet dusdanig ingrijpend zijn dat je de hele omgeving ermee vernietigt. Het volledig uitgraven en frezen van deze bomen is pittig en heeft een negatief effect op de rest van de omgeving. Ik begreep echter ook dat in het aangrenzende bosgebied al wel die alternatieven met effect gebruikt worden. Ik vroeg mij af of de gedeputeerde daar kennis van heeft en waarom dat niet in dit gebied kan.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet niets van andere alternatieven dan de bekende mechanische alternatieven die mevrouw Kotkamp schetst. Ook daar geldt hetzelfde. Glysofaat mag straks nauwelijks meer, met die twee uitzonderingen die ik genoemd heb. Mechanisch is buitengewoon duur en ingewikkeld. Als er alternatieven zijn die ook goed werken en die minder schadelijk zijn, dan zijn wij de eerste, dat geldt ook voor de terreinbeheerders en de gemeente Amersfoort, die de alternatieven gaan gebruiken. Als alternatieve dus werken, dan zullen wij die onder de aandacht brengen en dan worden die ook gebruikt. Nogmaals, dat staat er eigenlijk niet. Om het nog erger te maken: in de motie staat "draagt het college op". De motie zegt dat het college moet. Dat is in een motietekst wel bijzonder. Meestal staat er "verzoekt het college". Maar dat terzijde.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! In het bos Klein Zwitserland dat daar in de buurt ligt, wordt het middel Roundup helemaal niet gebruikt. Daar worden ook bomen gesnoeid, ook de Amerikaanse eik en de Amerikaanse vogelkers. Dus het kan wel. In hoe het verwoord is in de motie, mag de gedeputeerde helemaal zelf veranderen wat hij wil. Ons punt is dat daar ingegrepen wordt en dat de provincie daar gaat kijken of er wel goed met de middelen omgegaan wordt. Er is een aantal voorwaarden voor het gebruik van Roundup. Volgens mensen die daar heel goed op letten, wordt er niet goed mee omgegaan. Dat is ook een punt.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Noordenbos gaat nu eigenlijk verder dan haar eigen motie. Ik kan de motie niet wijzigen, want dat kan zij alleen. Zij zegt dat het hier in onze optiek eigenlijk niet goed gaat met het gebruik van een wettelijk toegelaten bestrijdingsmiddel. Nu zijn wij – denk ik; ik moet hierin heel voorzichtig zijn – niet de eerste die de handhaving doet op het wel of niet gebruik van toegestane bestrijdingsmiddelen. Daarvoor zal de RUD in eerste instantie verantwoordelijk zijn. Als mevrouw Noordenbos indicaties heeft dat daar iets gebeurt buiten de wettelijke kaders, dan is het terecht dat er vanuit die instantie heel goed naar gekeken wordt. Laat dat helder zijn. Als de wet zegt dat je het alleen op die manier mag gebruiken en dat gebeurt niet, dan is het terecht dat er naar gekeken wordt. Dan is er een handhavingsvraag. Er is een wettelijke mogelijkheid. De mensen zitten daar buiten. Dan moet er op gecontroleerd worden. Als dat de portee van de opmerking van mevrouw Noordenbos vanavond is, dan zorg ik dat die op de goede plekken komt en dat er naar gekeken wordt. Ik heb echter een tekstvoorstel voor mij liggen dat het college opdraagt om iets anders te doen. Daarvan zeg ik dat wij iets tekort doen, binnen die wettelijke kaders, aan de mogelijkheden van de gemeenteraad van Amersfoort om daarin zijn eigen verstandige keuzes te maken zolang de wet dat toestaat.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het betekent dus dat de gedeputeerde wil onderzoeken of het omgaan met Roundup in het bos Nimmerdor goed gebeurt en dat men zich houdt

aan alle voorwaarden. Het andere gedeelte van de motie is dat de provincie niet meer een beheersubsidie in de toekomst geeft aan projecten waar Roundup wordt gebruikt. Dat blijft dan ook staan?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het koppelen van de beheersubsidie aan het wel of niet gebruik van Roundup: daar heb ik geen ja op gezegd. Dat ga ik ook niet alsnog doen. Dat laat ik aan de Staten. Ik ontraad dat, omdat het een verdubbeling van gelden betekent voor een aantal terreinbeheerders en het geen recht doet aan de afspraken die hierover landelijk zijn gemaakt. De vraag, niet in de motie verwoord, of ik bij de bevoegde instanties . . . . Ik bedoel: ik vind na de kantorendiscussie het woord glyfosaat al moeilijk. Laat ik zeggen dat ik in elk geval in het college en in het overleg met de collega die daarvoor verantwoordelijk is – ik vermoed dat dat mevrouw Pennarts is: milieu en handhaving – het gesprek voeren dat wij op het advies van mevrouw Noordenbos in deze statenvergadering kritisch kijken naar wat er gebeurd is. Als er namelijk buiten de wettelijke kaders voor het gebruik van dit middel is geopereerd, dan zal daarop gehandhaafd moeten worden. Die toezegging doe ik mevrouw Noordenbos. Ik heb niet toegezegd de beheersubsidie van € 1600 van deze instantie in te houden, omdat zij een wettelijk toegestaan middel binnen de wettelijke voorwaarden gebruikt. Dat doe ik niet.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Als dat na 2017 gebeurt, neem ik aan dat de provincie wel zegt dat er dan geen beheersubsidie meer wordt gegeven, omdat het middel dan verboden is?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb waardering voor een vasthoudend Statenlid. Na 2017 mag het middel vrijwel niet meer gebruikt worden met een enkele uitzondering. Die enkele uitzondering zou ik niet per definitie in alle omstandigheden willen verbieden zolang er geen alternatieven zijn. Als ik nu de vasthoudendheid van mevrouw Noordenbos nog enigszins zou kunnen belonen, dan wil ik het tweede dictum van de motie, "het in gesprek gaan met terreinbeheerders en heel erg ons best doen voor alternatieve methodes", wel toezeggen. Daarmee is de gedeputeerde vanavond toch wel zo'n beetje aan het eind van zijn Latijn.

De VOORZITTER: Heel kort. Ik wil echt tot afsluiting komen.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga de grenzen van de gedeputeerde duidelijk opzoeken. De vraag ging ook nog over de financiën. Ik ben in elk geval blij met de toezegging over handhaving en het in gesprek gaan met terreinbeheerders. Dat is een punt dat voortdurend aandacht behoeft, omdat er toch soms gemakkelijk en iets te snel naar dit middel gegrepen zou kunnen worden. Dan de financiën. De zorg die de gedeputeerde uitspreekt, dat het wellicht ten koste gaat van andere natuurprojecten, delen wij natuurlijk. Daarom hebben wij in het dictum van de motie opgenomen dat als het financiële consequenties zou hebben, daarmee terug te komen naar Provinciale Staten, zodat wij daarover een afgewogen beslissing zouden kunnen nemen.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zullen wij daarover dan nog eens nader van gedachten wisselen, bijvoorbeeld als wij het over de budgetten voor natuur en natuurbeheer hebben bij de begroting? Laten wij dat niet doen aan het eind van een lange dag aan de hand van een individuele motie. Dat lijkt mij dan het meest zorgvuldig.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag van orde. Mijn fractie heeft behoefte aan een paar minuten schorsing.

De VOORZITTER: Die wil ik u graag geven. Ik wil eigenlijk hierna overgaan tot stemming. Er zijn nog maar een paar voorstellen, waarover gestemd moet worden. Wij willen daarom ook geen lijsten meer laten rondgaan. Het gaat om vijf stemmingen. Ik zal dat helder aangeven. Hebben de fracties om over de andere zaken te kunnen stemmen nog tijd nodig? Nee. Dan schors ik de vergadering. U bent er al uit? Mooi zo.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij trekken de motie in. Wij houden de gedeputeerde aan de toezeggingen die hij nu gedaan heeft.

De VOORZITTER: De motie M6 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

Stemverklaringen.

De VOORZITTER: Dan zijn nu nog aan de orde het sterstuk onder agendapunt 6, het amendement A1 over de vergoedingen van de adviesraad Tram en het besluit dat erbij hoort en ten slotte agendapunt 10, de motie M5 over aanpassing van de fractievergoedingen. Is er behoefte aan het afleggen van een stemverklaring? Dat is niet het geval.

Stemming.

De VOORZITTER: Wij gaan over tot stemming.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel wijziging verordening interne zaken, PS2016BEM01.

Provinciale Staten verwerpen amendement A1. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van PvdA, PVV, SP, ChristenUnie, PvdD, SGP en 50Plus.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel vergoeding adviesraad Tram, PS2016MME02, met de aantekening dat de fracties van PVV, SP, PvdD en 50Plus geacht worden te hebben tegengestemd.

Provinciale Staten verwerpen motie M5. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PvdA, SP en GroenLinks.

Sluiting.

De VOORZITTER: Ik wens u allemaal nog een heel plezierige avond. Ik sluit de vergadering.

Einde van de vergadering om 20.39 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 21 maart 2016.

De voorzitter,

De griffier,